

ÖNSÖZ

Merhaba,

Yıllık Adli Tıp Toplantılarının ilkini gerçekleştirmenin keyfi ve mutluluğu içindeyiz. Bu etkinliğin ilk adımlarının atıldığı toplantıda; tüm toplantının bildiri ve posterlerden oluşacağını söylediğimde arkadaşlarımın Adli Tıp camiasından yeterli sayıda çalışmanın çıkamayacağı ve toplantının gerçekleşmeyeceği endişeleri vardı. Ancak bugün 100'e yakın bildiri ve posterin başvurmuş olması, bu konuda ne denli üretken ve dinamik bir yapı içinde olduğumuzun somut bir göstergesidir. Gerçekten Adli Tıp camiası dinamik bir biçimde üretiyor, izliyor ve tartışıyor. Bilimsel çalışmaların geleneğinde üretilenin paylaşımı önemli bir yer tutmaktadır. İşte bu tip toplantılar da bunun gerçekleşeceği en önemli yerlerden birisidir.

Yıllık Adli Tıp Toplantılarına başlarken bilimin en önemli koşullarından birisi olan sürekliliği de sağlamayı hedef aldık. Bu toplantıların, her yıl yapılmasının ve özellikle genç arkadaşlarımızın üretkenliklerini sergileyebilecekleri bir platform olmasını hedefliyoruz.

Adli Tıp camiası adaletin gerçekleşmesinde çok önemli bir misyonu, bilirkişiliği üstlenmiş olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Bu misyonun objektif, standart ve bilimsel yaklaşımlarla gerçekleştirilmesi, bu çalışmalardaki en önemli kriteri oluşturmaktadır.

Gerek Yıllık Adli Tıp Toplantılarına tebliğ ile katılan, gerekse Adli Tıp Dergisine gönderdikleri yazılar ile derginin sürekliliğini sağlayan tüm meslektaşlarıma içtenlikle teşekkürlerimi sunarım. Dergiyi anlamlı ve okunur kılan sizlerin ürettikleri çalışmalardır. Bu çalışmalar ile Adli Tıp camiası çok daha iyi düzeylere yükselecek ve gelişecektir.

Bugünlerde bizler dünden devraldıklarımızla misyonu yürütme çabasındayız. Ancak yarınlarda bilimsel niteliklerinin arttırabildiğimiz, günceli ve dünyadaki gelişmeleri izleyerek kendi çalışmalarına uygulayabilen, üreten ve izleyen bir genç Adli Tıpçılar kuşağını oluşturabildiğimizde gerçek misyonumuzu yerine getirmiş olacağız. Bu toplantının katılımı, bildirilerin niteliği ve diğer tüm çalışmalar gelecekte çok umutlu olmamızı sağlıyor.

Bu toplantının düzenlenmesinde özverili çalışmaları ile büyük katkılarda bulunan kongre düzenleme, bilimsel program, sosyal program ve iletişim kurullarında çalışan arkadaşlarıma, ayrıca protokol karşılama, kayıt, yiyecek, dergi, oturma ve teknik işlerle görevli tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Prof. Dr. Oğuz POLAT
Adli Tıp Kurumu Başkanı

YILLIK ADLİ TIP TOPLANTILARI-2001

PROGRAM KİTABI

Editör: Yrd. Doç. Dr. Nesime Yayı

Toplantı yeri ve Tarihi
Marmara Üniversitesi, Haydarpaşa Kampüsü, R Salonu,
İstanbul
25-27 Nisan 2001

Kongre Düzenleme Kurulu

Başkan: Prof. Dr. Oğuz Polat

Başkan Yrd.: Prof. Dr. Mehmet Yaşar İşcan

Genel Sekreter: Dr. Nesime Yayı

Bilimsel Program Kurulu

Başkan: Prof. Dr. Yaşar İşcan

Başkan Yrd.: Doç. Dr. Serhat Gürpınar

Başkan Yrd.: Prof. Dr. Mehmet Akif İnanıcı

Sosyal Program ve İletişim Kurulu

Dr. Gürol Cantürk

Dr. Halis Dokgöz

Bilimsel Danışma Kurulu

Doç. Dr. Emre Albek

Prof. Dr. Esat Eşkazan

Doç. Dr. Abdullah Dinçkol

Prof. Dr. Sermet Koç

Doç. Dr. Bülent İner

Prof. Dr. Zeki Soysal

Prof. Dr. Sedat Çöloğlu

YILLIK ADLÎ TIP TOPLANTILARI-2001

PROGRAMI

25.04.2001 : 08.30-09.30 : Kayıt-Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Cerrahpaşa

09.30-11.00 : **Atölye Çalışması** (Adli Tıp Kurumu Başkanlığında; Morg İhtisas Dairesi, Fizik İncelemeler İhtisas Dairesi, Kimyasal Tahliller İhtisas Dairesi ve Biyoloji ihtisas Dairesinde uygulamalar hakkında bilgi verilmesi, birimlerin dolaştırılması, kullanılan aletlerin tanıtımı ile 1., 2., 3., ve 4. İhtisas Kurullarında uygulamalara katılım.)

12.00-12.30 : Öğle yemeği, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı
(12.30'da başkanlıktan Marmara Üniversitesine servis kaldırılacaktır.)

13.30-14.00 : Açılış, Marmara Üniversitesi
Tıp Fakültesi Dekanlığı,
R- Salonu, Haydarpaşa

14.00-15.00 : **Sözlü Bildiri Sunumları (1. Oturum)**

15.00-15.10 : Tartışma

15.10-15.30 : Kahve Arası

15.30-16.30 : **Sözlü Bildiri Sunumları (2. Oturum)**

16.30-16.40 : Tartışma

16.40-17.30 : Poster Bildirilerin hazırlanması

19.30-21.00 : Açılış Kokteyli (Balmumcu,
Jandarma Sosyal Tesisleri)

21.00-23.00 : Akşam Yemeği (Balmumcu,
Jandarma Sosyal Tesisleri)

26.04.2001 : 09.00-10.10 : **Sözlü Bildiri Sunumları (3. Oturum)**

10.10-10.20 : Tartışma

10.20-10.50 : Kahve Arası

10.50-11.50 : **Sözlü Bildiri Sunumları (4. Oturum)**

11.50-12.00 : Tartışma

12.00-13.30 : Yemek Arası

13.30-14.40 : **Sözlü Bildiri Sunumları (5. Oturum)**

14.40-14.50 : Tartışma

14.50-15.20 : Kahve Arası
15.20-16.30 : **Sözlü Bildiri Sunumları (6. Oturum)**
16.30-16.40 : Tartışma
16.40-17.30 : **I. Poster Bildiri Oturumu (1.-13. Posterler)**

27.04.2001: 09.00-10.25 : **Sözlü Bildiri Sunumları (7. Oturum)**
10.25-10.35 : Tartışma
10.35-10.50 : Kahve Arası
10.50-11.50 : **Sözlü Bildiri Sunumları (8. Oturum)**
11.50-12.00 : Tartışma
12.00-13.30 : Yemek Arası
13.30-14.40 : **Sözlü Bildiri Sunumları (9. Oturum)**
14.40-14.50 : Tartışma
14.50-15.20 : Kahve Arası
15.20-16.30 : **Sözlü Bildiri Sunumları (10. Oturum)**
16.30-16.40 : Tartışma
16.40-17.30 : **II. Poster Bildiri Oturumu (15.-27. Posterler)**
20.00-23.30 : Gala Yemeği (Aşroom Lokantası, Nakkaştepe)

GENEL BİLGİLER

1- Sözlü bildiriler için sunum süresi 10 dakikadır. Konuşmacılar tarafından sözlü sunumlar sırasında kullanılacak görsel malzemenin "Power Point" programında hazırlanmış olarak, açılış günü kongre sekreterliğine teslim edilmesi gerekmektedir. Aksi halde sunuma alınamayacaktır.

2- Poster bildiriler en fazla 65 cm. genişliğinde ve 135 cm. yüksekliğinde olacak şekilde hazırlanmalıdır. Poster bildiriler sergileme için, açılış günü öleden sonra asılacak ve toplantı süresince sergilenecektir. Poster bildiri tartışmaları 26.04.2001 (1.-13. posterler) ve 27.04.2001 (15.-27. posterler) tarihlerinde, 16.30-17.30 saatleri arasında yapılacaktır. Bu süreler arasında poster sorumlularının posterlerinin başında olması gerekmektedir.

3- Atölye çalışmasına katılmak isteyen ve tercih formunu doldurarak Adli Tıp Kurumu Başkanlığına gönderenler için program açılış günü ilan edilecektir.

4- Yıllık Adli Tıp Toplantılarında sunulan bildirilerin 18 Mayıs 2001 tarihine kadar tam metninin gönderilmesi zorunludur. Tam metin bildiriler ek bir kitap halinde basılacaktır. Bu makalelerin Adli Tıp Dergisi yazım kurallarına göre hazırlanması gerekmektedir.

AYRINTILI PROGRAM

25.04.2001 ÇARŞAMBA

- 08.30-09.30 **Kayıt**, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Cerrahpaşa
09.30-11.00 **Atölye Çalışması**
12.00-12.30 **Öğle yemeği**, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı
13.30-14.00 **Açılış**, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı,
R- Salonu, Haydarpaşa

1. OTURUM

Başkan: Şemsi GÖK, Sema YEĞENOĞLU

- 14.00 **Erken Miyokard Enfarktüsünde İmmunohistokimyanın Yeri ve Önemi.** Nursel BİLGİN, Mete K. GİLMEN, Ahmet HİLAL, Adana
- 14.10 **Ölümlle Sonuçlanan Meslek Hastalıkları.** Sibel DAĞLAR, Uğur GİNAYDIN, Nur BİRGİN, Gürsel ÇETİN, Sema UMUT, İstanbul
- 14.20 **DNA Degradasyonu ve Postmortem İnterval.** Nadir ARICAN, Coşkun YORULMAZ, Halis DOKGÖZ, Şükrü YILDIRIM, Şebnem KORUR FİNCANCI, İstanbul
- 14.30 **Postmortem Hymen Muayenesinde Histopatolojinin Yeri.** Abdi ÖZASLAN, Sülbiye KOYUTİRK, Sermet KOÇ, İstanbul
- 14.40 **Kardiyak Hidaditoz; Olgu Sunumu.** Işıl PAKİŞ, Elif İlker AKYILDIZ, Ferah KARAYEL, A. Arzu TURAN, Lale TIRTİL, Gökhan BATUK, İstanbul
- 14.50 **Ektopik Tubal Gebeliğe Bağlı Anne ve Fetus Ölümü: Bir Olgu Sunumu.** Bülent ŞAM, Koray KAPTANOĞLU, Bora ÖZDEMİR, İstanbul
- 15.00-15.10 **Tartışma**

15.10-15.30 **Kahve Arası**

Bildiriler altı çizili olarak yazılmış kişiler tarafından sunulacaktır.

2. OTURUM

Başkan: Beyhan EGE, Sadullah Güzel

- 15.30 **Kafatası Ektokraniyal Sütürleri Kapanma Evrelerinin Yaş Tayininde Önemi.** Ömer MÜSLÜMANOĞLU, A. Sadi ÇAĞDIR,, S. Murat EKE, İstanbul
- 15.40 **Alt ve Üst Çenenin Diseksiyonu (Vücuttan İzole Edilmeden Yeterince İncelenebilir mi?).** Hüseyin AFŞİN, Cafer UYSAL, Tansev BORAN, Feryal KARAMAN AFŞİN, İstanbul
- 15.50 **Glabellar Bölgeden Cinsiyet Tayini.** Osman ÇELBİŞ, Zeki SOYSAL, A. Sadi ÇAĞDIR, İstanbul
- 16.00 **Kafatası Kemik Kalınlığında Cinsiyet Dimorfizmi: Bir Ön Çalışma.** Koray KAPTANOĞLU, Bora ÖZDEMİR, İstanbul
- 16.10 **Kafatası Kemik Kalınlığından Yaş Tayini: Bir Ön Çalışma.** Bora ÖZDEMİR, Koray KAPTANOĞLU, İstanbul
- 16.20 **Türk Toplumuna Özgü Fasiyal Yumuşak Doku Kalınlıkları.** Rüştü KIRMAN, Sedat ÇÖLOĞLU, İstanbul
- 16.30-16.40 **Tartışma**
- 16.40-17.30 **Poster Bildirilerin Asılması**
- 19.30-21.00 **Açılış Kokteyli (Balmumcu Jandarma Sosyal Tesisleri)**
- 21.00-23.00 **Akşam Yemeği (Balmumcu Jandarma Sosyal Tesisleri)**

26.04.2001 PERŞEMBE

3. OTURUM

Başkan: Şevki SÖZEN, Faruk AŞICIOĞLU

- 09.00 **Elazığ İlinde 0-5 Yaş Grubu Çocuklarda Kaza Sıklığı.** Edibe PİRİNÇCİ, Yasemin AÇIK, Elazığ
- 09.10 **Çocuk Suçluluğunda Cezai Sorumluluğun Değerlendirilmesi.** H. Mehmet AKIN, Osman ÇELBİŞ, Zeki SOYSAL, İstanbul
- 09.20 **Çocuk/Ergen Suçluluğu ve Medya.** Mehmet TOKDEMİR, Hüdaverdi KÜÇÜKER, Atınç AKSU, Elazığ
- 09.30 **Türkiye'de Adli Tıp Uzmanlık Eğitiminin Durumu.** Nesime YAYCI, Başar ÇOLAK, Mehmet Akif İNANICI, İstanbul
- 09.40 **Türkiye'de Mezuniyet Öncesi Adli Tıp Eğitiminin Durumu.** Başar ÇOLAK, Nesime YAYCI, Mehmet AKİF İNANICI, Kocaeli
- 09.50 **Kuduz Şüpheli Vakalarda Hekimin Kendi Sağlığını Koruma Hakkı.** Tarık GÜNDÜZ, Aslı Nuriye ÖZKAN, Ömür ELÇİOĞLU, Eskişehir
- 10.00 **Klinik Adli Tıp Uygulamaları ve Tıp Etiği.** Kemalettin ACAR, Denizli
- 10.10-10.20 **Tartışma**
- 10.20-10.50 **Kahve Arası**

4. OTURUM

Başkan: Mehmet Akif İNANICI, Dr. Nuray CANSUNAR

- 10.50 **Hasta-Hekim İlişkinin Hukuki Boyutu.** Abdi ÖZASLAN, Tanıl BAŞKAN, Gürsel ÇETİN, İstanbul
- 11.00 **Adli Raporlar ve Adli Bilirkişilik Konusunda Ayrıntılı Görüşme Çalışması (Ön Çalışma).** Haluk İNCE, Şebnem KORUR FİNCANCI, İstanbul
- 11.10 **Türkiye'de Hukukun İstünlüğünün Gerçekleştirilmesinde Adli Tıbbın Yeri.** Ahmet Nezir KÖK, Hasan Çankaya, Erzurum
- 11.20 **Tıbbi Bilirkişilik Uygulamalarında Kişilik Haklarının Korunması.** N. İmit GİNDÖĞMUŞ, Hafize ERDEN, Nermin ERSOY, Aylin GİNDÖĞMUŞ, Kocaeli
- 11.30 **Yangın Olaylarında Bilirkişilik ve Bilirkişiliğin Dejenerasyonu.** Ayşegül CAYMAZ, İstanbul

11.40 **Anestezi Uygulamalarında Anestezi Teknisyenlerinin Yasal Sorumluluklarının Örnek Vakalarla İrdelenmesi.**

N. Ümit GÜNDOĞMUŞ, Hafize ERDEN, Kocaeli

11.50-12.00 **Tartışma**

12.00-13.30 **Yemek Arası**

5. OTURUM

Başkan: Serhat GÜRPINAR, Dr. Bora KARAÇAM

13.30 **Elektrik İşkencesi Uygulanmış Bir Olguda Alternatif Adli Rapor Çalışması.** Bülent PİŞMİŞOĞLU, Fikret ÖZTOP, Ferruh ZORLU, Ahmet ETİT, Veli LÖK, İzmir

13.40 **Çehrede Sabit Eser ve Çehrenin Daimi Değişikliğinde Kullanılan Tanı Kriterlerinin Değerlendirilmesi.** Ayşe YANIK, Uğur GÜNAYDIN, Halis DOKGÖZ, Celal BÜTÜN, Şevki SÖZEN, İstanbul

13.50 **Cinsel Saldırı İddiası İle Gelen 18 yaş üstü Olguların Muayene Süreci ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi.** Halis DOKGÖZ, Ayşe YANIK, Uğur GÜNAYDIN, Celal BÜTÜN, Şevki SÖZEN, İstanbul

14.00 **Kaba Dayak Ya da İşkence Öyküsü Olan Kişilerde Rutin Otoskopik Muayenenin Önemi.** Hıdır ARSLAN, Önder ÖZKALIPÇI, Şükran İRENÇİN, İstanbul

14.10 **Sahte İşkence İddiaları.** Önder ÖZKALIPÇI, Hıdır ARSLAN, Şükran İRENÇİN, İstanbul

14.20 **Açlık Grevi Ölüm Orucu Sonrası Ortaya Çıkan Sekellerin CMUK 399 madde Kapsamında Değerlendirilmesi.** Önder ÖZKALIPÇI, Hıdır ARSLAN, Yeşim CAN, Nuray TURKSOY, Celal ÇALIKUŞU, Hakan GİRİT, Emel GÖKMEN, Demet KINAY, İstanbul

14.30 **İşkence İddialarının Araştırılmasında Kemik Sintigrafisinin Kullanımı ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı İstanbul Temsilciliği Deneyimi.** Önder ÖZKALIPÇI, Hıdır ARSLAN, Necati YILMAZ, Şükran İRENÇİN, İstanbul

14.40-14.50 **Tartışma**

14.50-15.20 **Kahve Arası**

6. OTURUM

Başkan: Ahmet Nezh KÖK, Sunay YAVUZ

- 15.20 **Vajinal Yabancı Cisim İle İliyak Arter Yaralanması: Nadir Bir Fiziksel Çocuk İstismar Olgusu.** Ahmet KAZEZ, Mehmet TOKDEMİR, Ergun PARMAKSIZ, Ali RAHMAN, Elazığ
- 15.30 **Üç Olgu Nedeniyle Tıbbi Yanlış Uygulama.** Fatma YÜCEL BEYAZTAŞ, Sivas
- 15.40 **Suda Boğulmalarda Akciğerde görülen Histopatolojik Değişiklikler.** Elif. İ. AKYILDIZ, Ferah KARAYEL, Turan A. AKÇAY, Işıl PAKIŞ, İstanbul
- 15.50 **Sudan Çıkan Cesetlerde Plevral Efüzyon.** Coşkun YORULMAZ, Nadir ARICAN, İlyas AFACAN, Halis DOKGÖZ, İstanbul
- 16.00 **Suda Boğulma Olgularında Sıvı Aspirasyonunu Etkileyen Nedenler.** Coşkun YORULMAZ, Nadir ARICAN, İlyas AFACAN, Emre ALBEK, İstanbul
- 16.10 **Sualtı Yaralanmalarının Medikolegal Değerlendirilmesi.** Erdem ÖZKARA, Özgür KARCIOĞLU, Ali YEMİŞÇİGİL, İzmir
- 16.20 **Dalışa Bağlı Ölümelerde Ölüm Araştırması ve Otopsi.** Nevzat ALKAN, Şamil AKTAŞ, İstanbul
- 16.30-16.40 **Tartışma**

1. POSTER BİLDİRİ OTURUMU (1-13. Posterler)

Başkan: Mahmut AŞIRDİZER, Yüksel YAZICI

16.40-17.30

1- Türkiye Populasyonunda On STR Lokusun Analizi.

A. Hadi ÇAKIR, Ayşen ÇELEBİOĞLU, Fazilet ŞİMŞEK, Ankara

2- Çukurova Yöresinde HLA DQA1 ve Polymarker (LDLR, GYPA, HBGG, D7S8, GC) Lokuslarının Allel Frekans Dağılımları: Ön Çalışma.

Ayşe SERİN, Behnan ALPER, Hüsniye DAĞ, Adana

3- İzmir'de 1997-2000 Yılları Arasında Yapılan Otopsilerde Zehirlenme Olgularının Değerlendirilmesi.

Elif DUMAN, Serap A. AKGİR, Pembe ÖZTİRK, Süheyla ERTİRK, Fatih ŞEN, Beyhan EGE, İzmir

- 4- İzmir'de 1997-2000 Yılları Arasında Yapılan Otopsislerde Alkole Bağlı Zehirlenme Olgularının Değerlendirilmesi. Elif DUMAN, Serap A. AKGÜR, Pembe ÖZTÜRK, Süheyla ERTÜRK , Fatih ŞEN, Beyhan EGE, İzmir
- 5- Tarım İlacı Entoksikasyonlarında Olay Yeri İncelemesinin Önemi. Nebile DAĞLIOĞLU, Mete GÜLMEN, Necmi ÇEKİN, Ahmet HİLAL, Adana
- 6- Elazığ Sağlık Müdürlüğü Adli Tıp Birimine Ekim-Aralık 2000 Döneminde Müracaat eden Adli Vakaların Genel Olarak Değerlendirilmesi. S. Aytaç POLAT, Yasemin AÇIK, Elazığ
- 7- Giysi İncelemesinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine İstatistiksel Çalışma. Bülent ÜNER, Muhammed CAN, Hızır YÜKSEK, Esin AKGÜL, Gürol BERBER, Ali ÇERKEZOĞLU, Özlem SARIKAYA, İstanbul
- 8- Serbest Taklit Yöntemiyle Oluşturulmuş Bir İmza Sahteciliği: Olgu Sunumu. İsmail BİRİNCİOĞLU, Nevzat ALKAN, Ömer KURTAŞ, Çetin SEÇKİN, Esin AKGÜL, İstanbul
- 9- Bir Olgu Nedeniyle İnsan Isırığının "Etkili Eylem" açısından İrdelenmesi. Abdi ÖZASLAN, Halis DOKGÖZ, İnci ÖZASLAN, İstanbul
- 10- Glaskow Koma Skalasının Zehirlenme olgularında Hayati Tehlike Açısından Kullanılabilirliği. Rabiş KESKİN, Coşkun YORULMAZ, M. Sunay YAVUZ, Mahmut AŞIRDİZER, İstanbul
- 11- Tedavi Amaçlı Dağlamaların Çocuk İstismarı Tanısında Değerlendirilmesi: Bir Olgu Sunumu. Necmi ÇEKİN, Nursel BİLGİN, Ahmet HİLAL, Neslihan KANAT, Adana
- 12- Ç. Ü Tıp Fak. Anabilim Dalına Başvuran Yaş Tayini Olgularının Retrospektif Değerlendirilmesi. Nursel BİLGİN, Necmi ÇEKİN, Mete K. GÜLMEN, Behnan ALPER, Adana
- 13- İnsan Performans Teknolojisinde Paroksanz Düzeyinin Önemi. Serap A. AKGÜR, Pembe ÖZTİRK, Erdem ÖZKARA, Tijen TANYALÇIN, İzmir

27.04.2001 CUMA

7. OTURUM

Başkan: Atınç ÇOLTU, İsmail BİRİNCİOĞLU

- 09.00 **Konya Adliyesinde 1991-2000 Yılları Arasında İncelenen Adli Ölüm Olgularının Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi.**
Gürsel GÜNAYDIN, Şerafettin DEMİRCİ, Konya
- 09.10 **Adana Adli Tıp Şube Müdürlüğünün 2000 Yılı Olgularının Retrospektif Değerlendirilmesi.** Bülent SAVRAN, Ahmet HİLAL, Tamer EREN, Necmi ÇEKİN, Adana
- 09.20 **Elazığ ve Çevresinde 1997-2000 Yılları Arasındaki Kesici Delici ve Kesici Alet Yaralanmalarının Analizi.** Fatih DİROL, Nesime YAYCI, İstanbul
- 09.30 **Ateşli Silah Yaralanmalarında Kafatasında Anahtar Deliği Lezyonlarının Önemi.** A.Sadi ÇAĞDIR, Zeki SOYSAL, S. Murat EKE, Y. Yüksel YAZICI, İstanbul
- 09.40 **Namlu Ucu ile Atışın Yapıldığı Vücut Bölümü Arasına El Girdiğinde, Bitişik Atış Halinde Atış Artıklarının Vücut Bölümü Üzerine Geçip Geçmeyeceği Üzerine bir Deneysel Çalışma.**
Çetin SEÇKİN, Nesime YAYCI, Bülent ÜNER, İstanbul
- 09.50 **Fotoğraf İncelemelerinde Karşılaşılan Zorluklar.** İbrahim İZİN, A. Sadi ÇAĞDIR, İstanbul
- 10.00 **Kesici Delici Aletlerle İşlenen suçlar İçinde Kelebek Bıçakların Yeri.**
Tuncay ÇINAR, Çetin SEÇKİN, Remzi EMEK, İstanbul
- 10.10 **Parmak İzi.** İsmail ÇEPİ, Ankara
- 10.25-10.35 **Tartışma**
- 10.20-10.50 **Kahve Arası**

8. OTURUM

Başkan: Serpil SALAÇIN, Çetin SEÇKİN

- 10.50 **1996-2000 Yıllarında Kocaeli'nde Yapılan Farik'i Mümeyyizlik Muayenelerinin Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi.**
Ümit N. GÜNDOĞMUŞ, Başar ÇOLAK, Halil BOZ, Nehir BARUT, Ümit BİÇER, Kocaeli

Bildiriler altı çizili olarak yazılmış kişiler tarafından sunulacaktır.

- 11.00 **Farik Mümeyyizlik, Gasp ve Hırsızlık.** Murat BİLGİLİ, Hakan KAR, Emine YAVUZ, Esin AKGÜL, İstanbul
- 11.10 **Mental Retardasyonun Ceza Ehliyeti Yönünden Değerlendirilmesi.** Gürol CANTÜRK, Coşkun YORULMAZ, Emine YAVUZ, Nergis TURGUTLUGİL, Esin AKGÜL, İstanbul
- 11.20 **Fetişizm: Bir Olgu Sunumu.** Enise ADA, Emine YAVUZ, Gürol CANTÜRK, İstanbul
- 11.30 **Frontal Lop Sendromu ve Cinsel Suç.** Hakan KAR, Murat BİLGİLİ, Emine YAVUZ, Esin AKGİL, İstanbul
- 11.40 **Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu İle Gözlem İhtisas Dairesi Raporları Arasında Çelişki Bulunan ve Genel Kurulda Görüşülen Olguların İrdelenmesi.** Sadullah GÜZEL, M. Sunay YAVUZ, Mahmut AŞIRDİZER, Emine YAVUZ, F. Nuray CANSUNAR, İstanbul
- 11.50-12.00 **Tartışma**

12.00-13.30 **Yemek Arası**

9. OTURUM

Başkan: Mete GİLMEN, Gürol CANTÜRK

- 13.30 **Etkili Eylem Sonucu Oluşan Yaralanmalarda Adli Rapor Düzenleme Sürecinin Değerlendirilmesi.** Uğur GÜNAYDIN, Halis DOKGÖZ, Ayşe YANIK, Nadir ARICAN, Şevki SÖZEN, İstanbul
- 13.40 **Etkili Eylem Sonucu Oluşan Zararlanmaların İlkemizde ve Dünyada Değerlendirilmesi.** Erdem ÖZKARA, Yücel ARISOY, Akan KARAKUŞ, Ali YEMİŞÇİGİL, İzmir
- 13.50 **Künt Travma Sonucu Meydana Gelen Ölümünün Etkili Eylem Açısından Değerlendirilmesi.** Y. Mustafa KARAGÖZ, Mehmet ATILGAN, Mehmet GÜRBÜZ, Sema BERKTAŞ, Antalya
- 14.00 **Yanıkların Medikolegal Değerlendirilmesi.** Yücel ARISOY, Erdem ÖZKARA, Haluk VAYVADA, Özgür CAN, Cenk DEMİRDÖVER, Ali YEMİŞÇİGİL, İzmir
- 14.10 **Multipl Travmaların Medikolegal Değerlendirilmesi.** Yücel ARISOY, Erdem ÖZKARA, Serhat ERBAYRAKTAR, Timur DEMİRBAŞ, Ali YEMİŞÇİGİL, İzmir

Bildiriler altı çizili olarak yazılmış kişiler tarafından sunulacaktır.

- 14.20 Servikal Vertebral Travmaların Medikolegal Değerlendirilmesi. Yücel ARISOY, Erdem ÖZKARA, Serhat ERBAYRAKTAR, Mehmet ŞENOĞLU, Hakan S.YILMAZ, Ali YEMİŞÇİGİL, İzmir
- 14.30 Kafa Travmalarının Uluslararası "Kısaltılmış Yaralanma Cetveli" ile değerlendirilmesi; TCK 456. Maddesi Kapsamındaki Uygulamalarla Karşılaştırılması. Yasemin GÜNAY BALCI, Burcu EŞİYOK, Başar ÇOLAK, Eskişehir
- 14.40-14.50 Tartışma
- 14.50-15.20 Kahve Arası

10. OTURUM

Başkan: Kerametdin KURT, Bülent ŞAM

- 15.20 Kan-İdrar Toluen ve İriner Orto-Krezol Konsantrasyonlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi. Serap A. AKGÜR, Pembe ÖZTÜRK, Yusuf KURTULMUŞ, Hüseyin KARAALİ, Süheyla ERTÜRK, İzmir
- 15.30 Alkollü İçki Almış Kişilerde İki Saatlik Sürede Kan Alkol Düzeylerinin Azalma Oranları- Karaciğer Enzimlerinin Değişmesi- Alkolmetre Ölçümleriyle Karşılaştırılması. S. Serhat GÜRPINAR, Muhammet CAN, Hülya İŞLER, Nezih VAROL, Zafer GİRPINARLI, İsmail KOCAAĞA, Nevzat BABAN, İstanbul
- 15.40 Adli Toksikolojinin Çukurova Bölgesindeki Yeri ve Önemi. Mete K. GÜLMEN, Nebile DAĞLIOĞLU, Adana
- 15.50 Adli Amaçlı DNA Analizlerinde Kapiller Jel Elektroforezi: Geleneksel Jel elektroforez Teknolojisi ile Karşılaştırma. Faruk AŞICIOĞLU, Satı TARAK, Ümit ÇETİNKAYA, Fatih AKYÜZ, İstanbul
- 16.00 Antalya Populasyonunda 6 STR Lokusuna Ait Polimorfizm. Sema DEMİRÇİN-KARAGÖZ, Y. Mustafa KARAGÖZ, Antalya
- 16.10 Adli Toksikolojide İlerlemeler. Rabiş KESKİN, Emre ALBEK, Çoşkun YORULMAZ, İstanbul
- 16.20 Adli Tıp Kurumu Kimyasal Tahliller İhtisas Dairesi Narkotik Laboratuvarına 1998-2000 Yıllarında İstanbul Adliyelerinden Gönderilen "Ecstasy" Tabletlerinin Profili. Oya TANÇ, Neval AK, Zafer GÜRPINARLI, İsmail KOCAAĞA, Faruk BİÇER, İstanbul
- 16.30-16.40 Tartışma

Bildiriler altı çizili olarak yazılmış kişiler tarafından sunulacaktır.

2. POSTER BİLDİRİ OTURUMU (15-27. Posterler)

Başkan: Sadi ÇAĞDIR, Halis DOKGÖZ

16.40-17.30

- 15- **Olay Yeri İncelemesi ve Delillerin Toplanmasında Özel-Eğitilmiş Ekiplerin Önemi.** Necmi ÇEKİN, Tamer EREN, Ahmet HİLAL, Mete K. GÜLMEN, Bülent SAVRAN, Adana
- 16- **Otopsi Yapılmamış İki Ateşli Silah Yaralanmasına Bağlı Ölüm Olgusunda Giriş ve Çıkış Deliklerinin Yanlış Belirlenmesi.** A.Sadi ÇAĞDIR, Murat EKE, Y. Aydın YAZICI, İstanbul
- 17- **Atış Yönü Tayininde Dişteki Mermi Çekirdeği Lezyonunun Değerlendirilmesi (Bir Olgu Sunumu).** Abdi ÖZASLAN, Cafer UYSAL, Çetin Lütfi BAYDAR, Hüseyin AFŞİN, İstanbul
- 18- **Klavikula Uzunluğundan Boy Tahmini.** Mustafa UZUN, Bülent ŞAM, İstanbul
- 19- **Otopsi Sırasında Ölçülen Radius ve Ulna Uzunluklarından Cinsiyet Tayini.** Hasan AĞRITMIŞ, Osman ÇELBİŞ, İstanbul
- 20- **Otopsi Sırasında Ölçülen Radius ve Ulna Uzunluklarından Boy Tahmini.** Hasan AĞRITMIŞ, Osman ÇELBİŞ, İstanbul
- 21- **Göğse Bıçak Saplama Yoluyla İntihar.; Bir Olgu Sunumu.** Dr. Mehmet ATILGAN, Dr. Y. Mustafa KARAGÖZ, Antalya
- 22- **İntihar Orijinli Ateşli Silah Yaralanmasına Bağlı Ölümlerin Retrospektif Değerlendirilmesi.** Dr. Mehmet ATILGAN, Dr. Y. Mustafa KARAGÖZ, Dr. Sema BERKTAŞ, Dr. Mehmet GÜRBÜZ, Antalya
- 23- **Ani Beklenmedik Çocuk Ölümleri (1995-2000 Ankara Adli Tıp Kurumu Otopsi Verileri).** Ali Rıza TÜMER, Yaşar BİLGE, Özer KENDİ, Talat YURTMAN, Ankara
- 24- **Ani Beklenmedik Şüpheli Ölüm Olarak Değerlendirilen Bochdalek Hernisi: Bir Olgu Sunumu.** Ahmet HİLAL, Nursel BİLGİN, Necmi ÇEKİN, Tamer EREN, Adana
- 25- **Eş Öldürme.** Osman ÇELBİŞ, H. Mehmet AKIN, Zeki SOYSAL, İstanbul
- 26- **Şüpheli Bir İntihar Olgusunda İntihar Mektubunun Orijin Tespitindeki Önemi: Bir Olgu Sunumu.** Gürsel ÇETİN, İsmail BİRİNCİOĞLU, Ömer KURTAŞ, İstanbul
- 27- **Bir Otoerotik Asfiksi Olgusu: Plastik Torba ile Suffokasyon.** Birol DEMİREL, Ali Fuat IŞIK, Mehmet Nuri AYDIN, Ankara

20.00-23.30 Gala Yemeği (Aşroom Lokantası, Nakkaştepe)

SÖZLÜ BİLDİRİLER

Klinik Adli Tıp Uygulamaları ve Tıp Etiği.

Kemalettin ACAR, Denizli. Tıp etiği tıbbı özgü, tıbbı ait ya da tıpla bağlantılı düşünce ve etkinlik süreçleriyle ilgili olarak, iyinin ve kötünün ne olduğuyyla ve nelerin iyi, nelerin kötü olduğuyyla ilgilenen bir alandır. İçeriği tıp bağlamında iyinin ve kötünün tanımına-ayırımına dair tartışmalardan ve iyi olanı sağlayıp kötü olandan kaçınmayı sağlayacak temel ilkelerden ve kural dizgelerinden oluşur. Tıp etiği temel ilkeleri kuralların genel çerçevesini oluşturmanın yanı sıra, kurala bağlanmamış durumlarla ilgili karar vermelerde de yol gösterici olurlar. Belirli temel ilkelerin belirli bir öncelik sırasıyla bir araya getirilmesiyle oluşan öğretiler ise iyi-kötü ayrımını sistemleştirmenin en genel ve en soyut unsurlarıdır. Gizliliğe Saygı İlkesi, Kötü Davranmama İlkesi, Yaşama Saygı İlkesi gibi ilkeler de tanımlanmış olmakla birlikte kısa sınıflama ile temel tıp etiği ilkeleri: 1. Yararlılık İlkesi, 2. Zarar Vermeme İlkesi, 3. Özerkliğe Saygı İlkesi, 4. Aydınlatılmış Onam İlkesi, 5. Adalet İlkesi'dir. Bu makalede klinik adli tıp uygulamaları esnasında karşılaştığımız olgu türlerinden bir kısmı mevcut etik ilkeler ve öğretiler açısından ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Fetişizm: Bir Olgu Sunumu.

Enise ADA, Emine YAVUZ, Gürol CANTÜRK, İstanbul. Fetişizm, karşı cinse ait aslında cinsel anlamı olmayan, fakat kişi için sembolik cinsel haz kaynağı olan bir nesne ile cinsel doyum tutkusu olarak tanımlanmaktadır. Fetişizm; parafililer, cinsel seçim bozuklukları, cinsel kimlik sapmaları ve seksüel stimulus bozuklukları başlıkları altında sınıflandırılmaktadır. Cinsel obje bir mendil, külot, ayakkabı, çizme, bluz, sütyen, eldiven olabildiği gibi saç, kol, topuk, tırnak, el, ayak gibi bir vücut parçası da olabilir. Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kuruluna sanığı bulunduğu (hırsızlık) suçu nedeniyle ceza ehliyeti sorulan 37 yaşında evli erkek vakanın yapılan muayenesi ve adli tahkikat dosyasının incelenmesi sonucunda kişinin kadın ayakkabılarını çaldığı, bu ayakkabılar ile cinsel doyuma çalıştığı, (Obsessif-kompulsif bozukluk zemininde Fetişizm) tanısı konulduğu, ceza ehliyetinin tam olmadığı ve TCK' nun 47. maddesi kapsamında değerlendirildiği görülmüştür. Bu çalışmada DSM 4'de Başka Şekilde Sınıflandırılmayan Cinsel Fonksiyon Bozukluğu' başlığı altında tanımlanan fetişizm vakalarının adli psikiyatri yönünden önemine dikkat çekmek ve vakamız ışığında fetişizm konusunun ceza ehliyeti açısından tartışılmasını amaçladık. Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulunda 2000 yılında muayenesi yapılan 37 yaşında, evli, çocuklu, rehber öğretmenlik yapan vakanın adli tahkikat dosyası ve muayene bulguları incelenerek literatür bilgileri ile değerlendirildi.

Alt ve Üst Çenenin Diseksiyonu (Vücuttan İzole Edilmeden Yeterince İncelenebilir mi?)

Hüseyin AFŞİN, Cafer UYSAL, Tansev BORAN, Feryal KARAMAN AFŞİN, İstanbul.

Bazı olgularda ayrıntılı ağız içi muayene ve örnekleme için alt ve üst çenenin cenazede en az travmatik değişiklik meydana getirecek şekilde çıkartılması gerekli olabilir. Özellikle ölü katılığı tam gelişmiş ya da donmuş, toprak altında kalması nedeniyle ağız içinde taş toprak gibi yabancı maddeler bulunan cesetlerde dental muayene ile kimliklendirme yapmak zor ve bir o kadar da şaşırtıcıdır. Bu işlem sonucunda cesedin dış görünümünün bozulmaması da önemli bir problem oluşturmaktadır. Bu çalışmada daha önce geliştirilmiş bir diseksiyon tekniği geliştirilip, modifiye edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla, bir olguda ağız çevresi kas dokusu diseke edilmiş ve kemik doku kesilerek alt ve üst çene vücudun dışına alınmıştır. Ağız boşluğunu meydana getiren yapıların incelenmesinde karşılaşılan en zorlu problem ölü sertliğinin maksimum olduğu olgularda bunun ekarte edilmesidir. Orantısız ve rasgele güç kullanılması dişler ve mukozalarda antemortem postmortem ayrımında güçlük gösteren hasarlara yol açabilir. Ağız tamamen açılması mümkün olabilse dahi örnek doku almak hala güçtür, dişlerin kalıplarının alınması ve grafi çekilmesi imkansızdır. Yanaklarda yapılacak kesiler için doğru yöntem kullanılmaması durumunda otopsi sonrası haricen konan dikişler ölü yakınları için rahatsız edici görüntülere neden olabilir. Hüviyet tespiti gereken durumlarda dişlerin sayısı, çürük dişlerin tespiti, tedavilere ait dolgu, köprü vs uygulamalara ait bulgular eksiksiz kaydedilmek zorundadır. Dişlerinin kalıplarının alınması ileride karşılaştırılması kolay ve kullanışlı delil elde edilmesi açısından önemlidir. En azından tüm dişlerin rahatlıkla seçilebildiği fotoğraflama ölü sahiplerinin sorulunca akla gelmeyen kişiye has özelliklerin hatırlanmasını sağlar. Diş kalıpları sanıklar üzerinde kalmış mağdura ait diş izlerinin ispatlanmasında kullanılabilir. DNA tetkiki için diş örneklerinin alınması da kimlik tayini için gerekli olabilir. Yüz bölgesi sıklıkla darbelerde hedef olarak seçilir. Dişlerde alveollerdeki travmatik bulgular örn. subluksasyon, alveol duvarı kısmi kırıkları klasik muayenede atlanabilir. Uygulama sırasında kritik merhaleler fotoğraflanmış, uygulamada sıklıkla karşılaşılan problemler ortaya konmuştur.

Kan-İdrar Toluen ve İriner Orto-Krezol Konsantrasyonlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi.

Serap A. AKGÜR, Pembe ÖZTÜRK, Yusuf KURTULMUŞ, Hüseyin KARAALİ, Süheyla ERTÜRK, İzmir. Endüstride yaygın olarak kullanılan toluen, santral sinir sistemi üzerinde depresan etki gösteren organik bir solventtir. Endüstride çalışanlar toluene genellikle buharının inhalasyonu şeklinde maruz kalırlar, dolayısıyla toluen etkisinde çalışmaları veya trafikte araç kullanmalarındaki risk unutulmamalıdır. Ayrıca ayakkabı, mobilya ve benzeri endüstri alanlarında çirak olarak küçük çocukların bilinç sizce çalıştırıldığı ve dolayısıyla bu çocukların zararlı etkilerini bilmeden bu maddelere maruz kaldıkları, böylece işleri gereği veya kötü kullanım amacıyla daha kolay alışkanlık

edinebildikleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Adli tıpta bu yerlerde çalışanların iş veya trafik kazalarında, kişilerin durum ve davranışlarındaki olası toluen etkisini anlamak için toluene maruz kalındığını belirtecek güvenilir bir indikatör belirlenmelidir. Biz toluen analizinde uygun bir yöntem kullanarak, toluene maruz kalmış kişilerde kan-idrar toluen düzeylerini ve toluenin idrardaki metaboliti orto-krezol düzeylerini araştırmayı amaçladık. 50 erkek olgunun kan-idrar toluen düzeyleri Gaz Kromatografisi-Alev İyonizasyon Detektörü ile head-space metodu kullanılarak ölçüldü. İdrar orto-krezol düzeyleri ise Gaz Kromatografisi ile ölçüldü. O-krezol/kreatinin düzeylerindeki farklılık nonparametrik statistik Kruskal-Wallis One Way Anova ile değerlendirildi. Korelasyon ve regresyon statistikleri Pearson Correlation bivariant analizi ile yapıldı. Kan toluen konsantrasyonları 0.07-2.12 µg/g aralığında bulundu. İdrar orto-krezol düzeyleri ile kan veya idrar toluen düzeyleri arasında anlamlı korelasyon bulunmadı. Kontrol ve işçi gruplarının orto-krezol/kreatinin düzeyleri arasında anlamlı farklılık yoktu. Bu çalışma sonunda adli tıp açısından toluen maruziyetinde direkt toluen ölçümünün tercih edilmesi gerektiği, idrar toluen düzeyi ve orto-krezol düzeyinin güvenilir bir marker olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna varıldı. Bu çalışma E.İ.T.F. Araştırma Fon Saymanlığının desteklediği 97/TİP/024 nolu proje olarak gerçekleştirilmiştir.

Çocuk Suçluluğunda Cezai Sorumluluğun Değerlendirilmesi.

H. Mehmet AKIN, Osman ÇELBİŞ, Zeki SOYSAL, İstanbul. Çocuk Hakları Sözleşmesinin 1. maddesi erken yaşta reşit olma durumu hariç 18 yaş altı herkesi çocuk saymaktadır. Kanunlarımızda cezai sorumlulukla ilgili çeşitli yaş grupları tanımlanmıştır. Yine "farik ve mümeyyizlik" ve "ceza ehliyeti" kavramları bu sorumluluğun belirlenmesi esnasında araştırılması gereken unsurlardır. Suç işleyen çocuk hakkında vereceği karar için bilirkişiden görüş isteyen mahkemeye verilecek raporlar bilimsel olarak geçerli ve tutarlı açık bir cevap içermelidir. Bu çalışmada, çocuklarda cezai sorumluluğun belirlenmesinde düzenlenecek raporlarda göz ardı edilen bazı hususlara dikkat çekilmiştir. Suç işlediği iddiasıyla Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu'na muayene için gönderilen 18 yaş altı çocuklardan çalışmaya dahil edilen 62 çocuğa yüz yüze anket uygulanmış ve evvelce haklarında düzenlenmiş raporlar incelenmiştir. 62 çocuktan 26'sına evvelce rapor düzenlenmediği, kalan 36'sına ise 64 rapor düzenlendiği bunlardan 17 (%26.6) raporun kurul raporuyla uyumsuz olduğu görülmüştür. Elde edilen demografik veriler ve suçuyla ilgili bilgiler özetlenmiş, bulgular ve rapor sonuçları arasındaki uyum, ve bunu etkileyen faktörler üzerinde durulmuştur. İncelenen olgu sayısının yetersiz oluşu ve bir takım verilere ulaşmadaki olumsuz koşullara rağmen sonuçta; evvelce mahallinde düzenlenen raporlarda: kognitif yetilerde gelişmişlik, sosyo-kültürel olgunluk, suçun işlenişinde bir oyun durumu içinde olup olmama gibi farik ve mümeyyizliği etkileyen faktörlerin yeterince üzerinde durulmadığı kanaatine varılmıştır. Bu tür raporların çocuk suçluluğu konusunda deneyimli uzman hekimlerce düzenlenmesi, atılması gereken adımlardan biridir.

Suda Boğulmalarda Akciğerde görülen Histopatolojik Değişiklikler.

Elif. İ. AKYILDIZ, Ferah KARAYEL, Turan A. AKÇAY, Işıl PAKIŞ, İstanbul. Boğulma sebebiyle ölüm; özellikle akciğerde görülen makroskopik ve histolojik özelliklere dayanılarak tanısı konulabilen önemli bir medikolegal problemdir. Boğulma nedeniyle ölümde akciğerde; histolojik olarak alveoler dilatasyon, septumlarda incelleme, alveoler kapillerlerde kompresyon, ödem ve intraalveoler kanama görülebilmektedir. Diğer dikkat çekici bulgu alveoler makrofaj sayısındaki artıştır. Çalışmamızda ölüm nedeni boğulma olan 60 vakada akciğere ait Hematoksilen Eosin kesitlerde başta alveoler makrofajların sayı ve dağılım özellikleri olmak üzere yukarda söz edilen histomorfolojik özellikleri inceledik. Ön çalışma olarak değerlendirilen 20 vakanın sonuçları şöyleydi: alveoler dilatasyon 20 vakanın 11'inde (%55) yaygın iken, 4 vakada (%20) lokal olarak izlendi. 15 vakada (%75) septumlarda incelleme görülürken, 4 vaka (%2) otoliz nedeniyle değerlendirmeye alınmadı. Kapiller kompresyon sadece 2 vakada (%10) izleniyordu. Ödem 4 otolizli vaka dışında değişik yoğunlukta toplam 10 vakada (%50) saptandı. Intraalveoler kanama 20 vakanın 9'unda (%45) mevcuttu. Alveoler makrofajlar değerlendirildiğinde; 3 vakada yoğun (%15) 7 vakada (%35) hafif-orta yoğunlukta dağılım gösterdikleri saptandı. 7 vakada ise (%35), alveoler makrofaj saptanamadı. Bu verilere ek olarak; vaka sayısı 60'a tamamlanıp, bulgular istatistiksel olarak sonuçlandırılacaktır.

Dalışa Bağlı Ölümelerde Ölüm Araştırması ve Otopsi.

Nevzat ALKAN, Şamil AKTAŞ, İstanbul. Günümüz ticaret, turizm ve hobi hayatının canlanmasına bağlı olarak dalışlar, dalışların artmasına bağlı olarak da, dalışlara bağlı kazalar ve ölüm olayları artmıştır. Dalışlara bağlı ölümler, adli tıbbi değerlendirilmesi kolay olmayan ve teknik bilgi gerektiren ölüm tiplerindendir. Bu sebeple, dalışa bağlı olmuş bir ölüm olayının, tam olarak aydınlatılabilmesi için, multidisipliner ekip çalışması gerekmektedir. Bu ekipte, sualtında neyin, nasıl oluştuğunu öğrenebilmek için ölen kişiyle birlikte dalan diğer dalıcıya, dalış giysilerini ve dalış ekipmanlarını değerlendirebilmek için profesyonel dalıcılara ya da teknik bilgili kimselere, ölen kişinin dalış bilgisi düzeyini belirleyebilmek için kişinin dalış eğitmeni ya da kulüp arkadaşlarına, ceset su içinde ise, ölüm yerini incelemek için kriminal dalış eğitimi almış dalgıç polislere, ölen dalıcı, olay sonrası ölmeden önce bir süre yaşamış ve tedavi görmüş ise bu tedaviye katılan hekimlere, sualtı dünyası ile ilgili bilgilerinden dolayı sualtı hekimlerine, otopsi öncesi cesedi değerlendirecek radyologa, otopsi işlemini tatbik için adli tıp uzmanına ve otopsi esnasında cesetten alınacak materyalleri değerlendirebilmek için toksikolog ve patoloğa gereksinim bulunmaktadır. Dalış ölümlerinin, ülkenin her yerinde standart ve doğru olarak oluşturulabilmesi için, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, İngiltere ve Avustralya gibi gelişmiş ülkeler "Dalış Ölümü Araştırma Formları" geliştirmişlerdir. Bu tip formlar, her ülke tarafından, kendi yerel koşullarına göre geliştirilmişlerdir. Biz de, bu amaçla, bu tür formları inceledik ve ülkemiz şartlarına uygun bir form taslağı hazırladık. Bu form taslağını da, ülkemiz sualtı

dünyasından herkesin katılım sağladığı, sualtı dünyamızın en önemli bilimsel etkinliği olan ve son yıllık toplantısı da 2-3 Aralık 2000 tarihlerinde, Ankara' da yapılan, Sualtı Bilim ve Teknolojisi Toplantısı' nda katılımcıların değerlendirmesine sunduk ve gelen değerlendirmelere göre de mevcut taslağa son şeklini verdik. Yıllık Adli Tıp Toplantıları-2001 toplantısında amacımız, son şekli oluşmuş bu formu ve dalış ölümlerinde ölüm araştırması ve otopside dikkat edilmesi gereken kuralları adli tıpçıların bilgisine sunmaktır. Dileğimiz ülkemizde, dalış kaza ve ölümlerinin en az sayıda olması, ancak oluşan ölüm olaylarında da, tüm ülke düzeyinde standartlaşmış, ölüm araştırma ve otopsi prosedürlerinin uygulanarak, gerçek ölüm sebebinin ortaya konabilmesidir.

DNA Degradasyonu ve Postmortem Interval.

Nadir ARICAN, Coşkun YORULMAZ, Halis DOKGÖZ, Şükrü YILDIRIM, Şebnem KORUR FİNCANCI, İstanbul. Adli olguların değerlendirilmesinde ölüm zamanının saptanması, olayın aydınlatılmasına yönelik önemli veriler sağlamaktadır. Ölüm sürecinin başlaması ile birlikte organizmada fiziksel, biyokimyasal ve biyolojik değişiklikleri içeren olaylar zinciri başlamakta ve postmortem incelemelerde, kullanılan parametreler doğrultusunda gerçek zaman dilimine en yakın ölüm zamanının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Postmortem dönemin çevresel koşul ve kişisel faktörlerden önemli derecede etkilenmesi nedeniyle, PMI (Postmortem Interval)'in daha doğru belirlenmesi için, kullanılan parametrelerin sayısı çoğaltılmakta, objektif kriterlerle kullanılarak güvenilirlik arttırılmaya çalışılmaktadır. †Son yıllarda, PMI belirlenmesinde araştırılan parametrelerden biri de DNA degradasyonudur. Hücresel düzeyde başlayan değişimler DNA'yı da etkilemekte ve morfolojik değişiklikler oluşmaktadır. Bu çalışmada, PM dönemde nükleer DNA değişimlerinin, PMI belirlenmesine yönelik yeni bir parametre olarak kullanılabilirliğinin araştırılması amaçlandı. †Araştırmamızda, Wistar-Albino sıçanlar kullanılarak, belirlenen postmortem dönemlerde (0, 3, 6, 9, 12, 24, 36, 48 ve 60. saatler) dalaktan imprint yöntemi ile lam üzerine alınan hücreler "Feulgen-Parosanilin" yöntemi ile boyandı. Işık mikroskobu ile alınan görüntüler bilgisayar ortamına aktarıldı. Her preparatta 100 nükleusta; nükleer alan (NA), "İntegrated optical density" (IOD) ve "Mean optical density" (MOD) değerleri belirlendi. Elde edilen bulguların PMI ile olan ilişkisi değerlendirildi. Nükleer DNA sayısal değerlerinin PMI ile yüksek düzeyde korelasyon gösterdiği ($p<0.01$) saptandı. Kullanılan parametrelerin (IOD, MOD, NA), PMI belirlenmesine yönelik değerlendirmelerde kullanılabileceği, farklı dokulardan çalışılarak elde edilecek verilerin de kullanılması ile yöntemin güvenilirliğinin arttırılabileceği belirlendi.

Multipl Travmaların Medikolegal Değerlendirilmesi.

Yücel ARISOY, Erdem ÖZKARA, Serhat ERBAYRAKTAR, Timur DEMİRBAŞ, Ali YEMİŞÇİGİL, İzmir. Kişilere karşı ölümlü sonuçlanmayan etkili eylemler Türk Ceza

Yasası (TCY) 456. maddede eylemin yol açtığı zararlanmaya göre 4 grupta toplamıştır. Bu zararlanmayı da hekimin raporu ortaya koyar. Birden çok zararlanma söz konusu olduğunda bu zararlanmalardan en ağır göz önüne alınır. Bu çalışmada kanun ve uygulamanın biyolojik verilerle uygunluğunun araştırılması hedeflenmiştir. Çalışmamızda 1996-2000 yılları arasında yaralandıklarında Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi Acil Servisine getirilen pnömotoraks / hemotoraks ile batin içi organ yaralanması olguları ve 1989-1998 yılları arasında DEİ Beyin Cerrahisi Servisinde tedavisi yapılan kranial ve spinal travmalı olgular retrospektif olarak incelenmiştir. Acil Serviste ICD 10'a göre yapılan kodlama yardımıyla Arşiv ve Biyoistatistik ile Bilgi İşlem merkezlerinden ulaşılan hasta dosyalarından bu yaralanmaların ayrı ayrı (52 pnömotoraks / hemotoraks, 63 batin içi organ yaralanma olgusu) ve birlikte oldukları durumlar (6 olgu) değişik parametrelerle değerlendirildi. Benzer şekilde kranial ve spinal travmalı 519 olgu ayrı ayrı (kranial travmalı 450, spinal travmalı 75 olgu) ve birlikte oldukları (kranial + spinal travmalı 6 olgu) durumlarda incelendi. Elde edilen bulgular uygulamada güçlük çekilen durumlar da göz önüne alınarak tartışıldı ve adli raporlar düzenlenirken dikkat edilmesi gereken bazı noktalar vurgulandı.

Servikal Vertebral Travmaların Medikolegal Değerlendirilmesi.

Yücel ARISOY, Erdem ÖZKARA, Serhat ERBAYRAKTAR, Mehmet ŞENOĞLU, Hakan S.YILMAZ, Ali YEMİŞÇİGİL, İzmir. Adli raporların düzenlenmesinde referans teşkil eden ve adli tıp kitaplarında yer alan mutad iştigalden kalma listeleri incelendiğinde birçoğunda vertebra kırıklarında omurilik lezyonu olmaz ise hayati tehlike bulunmadığı belirtilmektedir. Çalışmamızda servikal vertebral travmalı olguların klinik seyirleri ele alınarak bu listelerde önerilenle ne ölçüde uyuştüğünün araştırılması hedeflenmiştir. Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi Beyin Cerrahisi Servisine 1995-2000 yılları arasında başvuran servikal vertebral travmalı 47 olgu geriye dönük olarak incelenmiştir. Olgular lezyon şekline göre gruplandırılıp bu gruplar nörolojik defisit bulunması, komplikasyon gelişmesi ve prognoz yönünden irdelendi. 21 vertebra fraktürlü olgunun 9'unda başvuruları sırasında nörolojik defisit mevcuttu. 15 fraktür-dislokasyonlu olgunun 9'unda ve 9 pür dislokasyon tipi yaralanması olan olgunun 7 'sinde başvuru sırasında nörolojik defisit bulunduğu izlendi. Angulasyon ve travmatik disk herniasyonu ise birer olguda gözlenmiş olup travmatik disk hernili hastada nörolojik defisit mevcuttu. Tüm hastaların geç dönem sonuçlarına baktığımızda bunların 17 sinin travma sonrası yaşamlarını bağımlı olarak sürdürdükleri anlaşıldı. Elde edilen bulgular güncel kaynakların ışığında tartışıldı. Uygulamada hayati tehlikenin var olduğu kabul edilen diğer durumlarla karşılaştırıldığında ciddi sonuçları bakımından servikal vertebral travmalı olguların lezyon şekline bağlı olarak omurilik lezyonu bulunmasa dahi hayati tehlike yarattığı görüşünün tartışılması önerildi.

Yanıkların Medikolegal Değerlendirilmesi.

Yücel ARISOY, Erdem ÖZKARA, Haluk VAYVADA, Özgür CAN, Cenk DEMİRDÖVER, Ali YEMİŞÇİGİL, İzmir. Adli raporların düzenlenmesinde referans oluşturan ve adli tıp kitaplarında yer alan mutad iştigalden kalma listelerine baktığımızda cildi ilgilendiren travmatik lezyonlarda en uzun süre olarak geniş ekimozda "15 gün", geniş 3. derece yanıkta "25 gün", geniş kömürleşmede "45 gün" mutad iştigalden kalma süreleri önerilmiştir. Çalışmamızda yanıklar ele alınarak bu listelerde yer alan sürelerle biyolojik verilerin ne ölçüde uyuştüğunun araştırılması hedeflenmiştir. 15.02.2000-14.02.2001 tarihleri arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi Acil Servisine müracaat eden ve Plastik Cerrahi Servisinde tedavi gören 1., 2. ve 3. derece toplam 149 yanık olgusu retrospektif olarak incelenmiştir. Her üç gruptan hastalara ulaşıp, dosya incelemesi ve yapılan görüşmelerle yanık nedeniyle hastanede yatış süresi, işe gidememe süresi, iyileşme süreleri elde edilerek, veriler mutad iştigalden kalma listeleri ile karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular uygulamada sıkıntı çekilen durumlar ve güncel kaynakların ışığında tartışılarak düzenlenen adli raporlarda dikkat edilmesi gerekli bazı konular saptanmıştır.

Kaba Dayak Ya da İşkence Öyküsü Olan Kişilerde Rutin Otoskopik Muayenenin Önemi.

Hıdır ARSLAN, Önder ÖZKALIPÇI, Şükran İRENÇİN, İstanbul . Kulağa yönelik darbelerde dış kulak yolu içindeki ani basınç yükselmelerine bağlı olarak kulak zarı yırtılmaktadır. Günümüz adli tıp pratiğinde adli tıp uzmanları sadece kulaklarında şikayet ifade eden kişilerden KBB konsültasyonu istemektedir. Bu çalışmada başa darbe ifade eden tüm adli olgularda otoskopik kulak muayenesinin önemi tartışılmaktadır. TİHV Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri raporlarına göre son 3 yıl içerisinde toplam olarak 1935 kişi TİHV ye işkence gördüğü iddiası ile başvurmuş bu kişilerden 503 kişi KBB şikayetinden bahsetmiş ve toplam 232 kişide cezaevi ya da işkence öyküleriyle uyumlu kulak şikayeti saptanmıştır. TİHV İstanbul temsilciliğine ise son üç yıl içerisinde 906 kişi başvurmuştur. Bu dosyalar üzerinde retrospektif olarak yapılan çalışmada 208 başvuruda KBB şikayeti saptanmıştır. Bunlardan 137 kişide cezaevi ve işkence öyküleri ile uyumlu kulak şikayeti saptanmıştır. Yine dosya üzerinden retrospektif incelemelerde gözaltı sonrası yapılan rutin resmi adli muayenelerde hiçbir başvuruya şikayetinden bahımsız olarak rutin olarak KBB muayenesinin uygulanmadığı görülmüştür. Resmi muayeneler sırasında ve TİHV e başvurusu sırasında kulak şikayeti ifade etmeyen 17 olguda ise rutin adli muayeneler sırasında saptanmayan kulak zarı perforasyonu saptanmıştır. 1-2 mm den küçük kulak zarı perforasyonlarının 10 gün içinde spontan iyileşebildiği bilinmektedir. Kristiansen tarafından 760 kişi üzerinde yapılan çalışmalarda travmatik kulak zarı perforasyonlarında 14 gün içerisinde spontan olarak tamamen iyileşme oranının %78.7 olduğu bilgisi de göz önüne alındığında ve mevcut adli tıp pratiği açısından 15 gün mutad iştigale yol açan kulak zarı perforasyonlarının

saptanması açısından travma iddialarında rutin otoskopik muayenenin önemi artmaktadır.

Adli Amaçlı DNA Analizlerinde Kapiller Jel Elektroforezi: Geleneksel Jel elektroforez Teknolojisi ile Karşılaştırma.

Faruk AŞICIOĞLU, Satı TARAK, Ümit ÇETİNKAYA, Fatih AKYÜZ, İstanbul. Son yıllarda kapiller elektroforez, kriminalistik analizleri de kapsayacak şekilde, çeşitli moleküllerin ayırımında en etkili ve ekonomik bir yöntem olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada, ATK Biyoloji İhtisas Dairesi'nde yeni kullanılmaya başlanan ABI PRISM 310 cihazı ile alınan sonuçlar ışığında, kapiller elektroforezin geleneksel jel elektroforez yöntemi ile karşılaştırılması amaçlanmıştır. ABI PRISM 310 cihazı floresan boyalı primerler kullanılarak çoğaltılmış DNA STR bölgelerinin moleküler ağırlıklarına göre sınıflandırılmasını sağlar. Sistem katot ve anot arasında 5 (m) çapında bir kapiller içerisinde polimer ve akımı tamamlayacak çözeltiler ile sabit sıcaklık sağlayacak ısıtıcı tabladan oluşan bir elektroforez sistemidir. Katottan anota doğru elektrik akımı etkisiyle hareket eden DNA fragmentleri, kapillerin anot ucuna yakın bir yerde bulunan şeffaf cam bölgeyi geçerken lazer ışığı yansıtarak CCD kamera üzerinde floresan boyalı primerlerin renklerini ortaya çıkaran görüntüyü oluşturur. Her bir örneğin çalışılması sırasında kapiller içerisindeki polimer cihaz tarafından yenilenir, DNA kapiller içerisine yine cihaz tarafından elektro-kinetik olarak alınır. Bir bilgisayar programı kamerada beliren görüntüyü ortaya çıkış zamanı ve rengine göre değerlendirerek tablolardan karşılaştıracığımız fragment büyüklüklerini verir. Geleneksel jel elektroforezinde bu işlem iki cam plaka arasına dökülen denatüre edici poliakrilamit jel ve bu jel üzerinde oluşturulan kuyucuklara PCR ürünün apliediği zahmetli bir işlemdir. Bir güç kaynağının sağladığı elektrik akımı altında büyüklüklerine göre ayrılan DNA fragmentlerinin görünür hale gelebilmesi için gümüş nitrat ile boyanması gerekmektedir. Geleneksel yöntem kapiller elektroforezle karşılaştırıldığında aynı anda çalışılabilecek lokus sayısı daha az olduğundan CODIS'in önerdiği 13 lokuslu DNA profiline ulaşabilmek için bu işlemlerin birkaç kere tekrar edilmesi gerekmektedir. Sonuç olarak ABI PRISM 310 cihazı çok sayıda lokusun bir arada çalışılmasına imkan tanımakta ve PCR sonrası tüm aşamaları bilgisayar kontrolünde gerçekleştirerek güvenilirliği arttırmakta ve bunun yanı sıra zaman ve emek tasarrufu da sağlamaktadır.

Farik Mümeyyizlik, Gasp ve Hırsızlık.

Murat BİLGİLİ, Hakan KAR, Emine YAVUZ, Esin AKGÜL, İstanbul. 11 yaşını bitirip, 16 yaşından gün almamış çocuklar suç işlediklerinde farik ve mümeyyiz olup olmadıkları değerlendirilir. Çocuğun işlemiş olduğu suçun ne olduğunu idrakinde olması ve suçu işleme mantığı farik ve mümeyyiz olup olmadığının tespiti sırasında çok önemli olmaktadır. Gasp suçunun hırsızlık suçu ile karşılaştırılarak çocukların bu suçu hangi duygu ve düşünce durumunda işlediklerinin araştırılması ve suçun sonuçlarının idrakinde olup

olmadıklarının değerlendirilmesi çok önemlidir. 1995-1999 yılını kapsayan 5 yıllık dönemde Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu'nda muayeneye gönderilen "gasp" suçunu işlediği iddia edilen farik ve mümeyyizlik sınırlarında içindeki olgular değerlendirildi. Yaş grubu, cinsiyet, suçun içeriği, kaç kişinin suça katıldığı, eğitim düzeyi, bölgesi, suçun şekli, mağdurla ilişkisi incelendi ve aynı parametreler hırsızlık suçu için de kullanılarak veriler (x2) istatistiksel yöntemle karşılaştırıldı. Çocuğun oyun durumu içinde olup olmadığının veya sadece hırsızlık suçunu işleyip işlemediğinin değerlendirilerek "gasp" gibi sonuçları ağır olan bir suçun kararının çok titizlikle değerlendirilmesi gerekmektedir. Adli psikiyatrinin değerlendirilmesi, hukuk ve tıp alanlarının kesişme noktasındaki bu ciddi sorumluluğu gerek hukukçuların, gerekse hekimlerin dikkatinin çekilmesi açısından önemlidir. Suç kavramı, suçun şekli ile sonucu arasındaki vahametinin çocuk tarafından ne kadar bilindiğinin incelenmesi toplumsal bir sorumluluktur.

Erken Miyokard Enfarktüsünde İmmunohistokimyanın Yeri ve Önemi.

Nursel BİLGİN, Mete K. GÜLMEN, Ahmet HİLAL, Adana. Adli tıp klasik yaklaşımında ölümler doğal ve doğal olmayan şeklinde ikiye ayrılmakta, doğal nedenlere bağlı ölümler ani beklenmedik şüpheli ölüm olarak karşımıza çıkmaktadır. Adli olgu olarak karşımıza çıkan ani ölümlerde ölüm nedeni ve mekanizmasının açıklanmasının zor olduğu bilinmektedir. Bu çalışma; adli tıp günlük uğraşısında sorun oluşturan ani beklenmedik şüpheli ölümlerde, erken miyokard enfarktüsünün tanımlanması ve ölüm nedeninin belirlenmesini sağlayarak adli olgulara açıklık getirmek, bölgemizdeki miyokard enfarktüsü görülme sıklığı hakkında bilgi edinmek ve halk sağlığına yönelik veri tabanı oluşturmak amacıyla planlandı. Bu proje Çukurova Üniversitesi Araştırma Fonu tarafından desteklendi. Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığı Morg İhtisas Dairesinde otopsileri yapılan 30 ani beklenmedik şüpheli ölüm olgusu yaş ve cinsiyet ayrımı yapılmaksızın çalışma kapsamına alındı. Olgularımızdan aldığımız miyokard örnekleri TTC solüsyonu içinde bekletildi. immünohistokimyasal boyama için ABC yöntemi seçildi ve Anti-C5b9 antikoruna uygulandı. Elde ettiğimiz sonuçların Adli tıp günlük uygulamalarında yeri ve önemi, kaynaklar ışığında tartışılacaktır.

Mental Retardasyonun Ceza Ehliyeti Yönünden Değerlendirilmesi.

Gürol CANTÜRK, Coşkun YORULMAZ, Emine YAVUZ, Nergis TURGUTLUGİL, Esin AKGÜL, İstanbul. Mental retardasyon olgularında aşırı hareketlilik ve impulsivite sık rastlanılan bir durumdur. Emosyonel labilite ve çeşitli psikiyatrik semptomların da tabloya eklenmesi kriminal olaylara zemin hazırlamaktadır. Müessir fiil, hırsızlık gibi suçların mental retarde kişiler tarafından sıklıkla işlendiği görülmektedir. Bu olguların demografik özelliklerinin ortaya konulması, suç ve mental retardasyon ilişkisinin araştırılmasına imkan sağlayacaktır. 1995-1999 yıllarının kapsayan 5 yıllık dönemde Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu'nda muayenesi yapılarak "Mental Retardasyon" tanısı almış olgular retrospektif olarak değerlendirildi. Olguların yaş grubu, cinsiyeti, eğitim

düzeyi, yaşadıkları yer, suç, suç tarihi, suç aleti, suça katılan başka kişiler olup olmadığı, mental retardasyona eşlik eden diğer özellikler ve mental retardasyonun derecesinin suç işleme ile ilişkileri değerlendirildi. Suçun oluşmasında mental retardasyonun yanı sıra diğer faktörlerin de etkili olduğu belirlendi.

Yangın Olaylarında Bilirkişilik ve Bilirkişiliğin Dejenerasyonu.

Ayşegül CAYMAZ, İstanbul. Hukuksal sorunların veya uzmanlık gerektiren uyumsuzluk olgularının çözümlenebilmesi için bilirkişiye başvurmak kanun gereği zorunludur. Bilirkişilikte konusunda uzmanlık, tarafsızlık, doğruluk yanı sıra günümüzde bilimsellik giderek artan bir önem kazanmaktadır. Bu çalışmada; ülkemizde diğer adli olaylarda olduğu gibi yangınlarda da söz konusu olan 'bilirkişilik' kurumunun mevcut durumu ile yaşanan sorunların ve çözümlerinin tartışılması amaçlanmaktadır. Değişik kişi ve kuruluşlar tarafından yangın çıkış nedenleri ve kusur belirlenmesi konularında düzenlenmiş bilirkişi raporları incelenmiş, hakim ve savcılar ile görüşmeler yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; yangın araştırma konusu ile ilgisi bulunmayan, teknik bilgidен yoksun, yetkisiz, yetersiz, eğitimsiz kişilerin bilirkişi olarak seçilebildiği, bilirkişi raporları arasında ciddi boyutta farklılıklar-çelişkiler bulunabildiği, bilirkişi raporlarının çoğunda olay yerinin zamanında ve sağlıklı bir şekilde incelenmediği, delil toplanmadığı, fiziksel ve kimyasal analizlerin yapılmadığı, tarafların hak kayıplarına uğrayabildiği, yangın bilirkişiliğinin adalete yardımcı olmaktan ve bilimsellikten uzak kaldığı ve dejenerasyona uğradığı düşünceleri ortaya çıkmıştır.

Ateşli Silah Yaralanmalarında Kafatasında Anahtar Deliği Lezyonlarının Önemi.

A.Sadi ÇAĞDIR, Zeki SOYSAL, S. Murat EKE, Y. Yüksel YAZICI, İstanbul. Bir merminin kemikten geçerken meydana getirdiği değişiklikler çeşitli yazarlar tarafından tanımlanmıştır. Yassı bir kemikten geçen mermi hem girişte hem çıkışta kemik yüzeyinde kopmalar oluşturur. Yaygın olarak bilindiği üzere kafatasında girişte iç laminada çıkışta ise dış laminada kopma meydana gelebilir. Ancak bu durumun bazı istisnaları mevcuttur. Şakaklar gibi ince olan alanlarda iç ve dış laminalarda kopma meydana gelmeyebilir. Aynı görünüm sternumda, iliak kemiğin kristasında, skapula ve kaburgalarda da görülebilir. Bununla birlikte bir mermi kemik yüzeyine tanjansiyel olarak çarptığında meydana gelen görünüm belirgin derecede farklıdır. Kafatası kemiklerinde bu durumda meydana gelen defekte "anahtar deliği lezyonu" ismi verilmiştir. Spitz ve Fisher anahtar deliği lezyonlarında hem giriş hem de çıkış kısımlarında iç ve dış laminalarda kopma bulgusu oluştuğunu kaydetmişlerdir. Yaptığımız bu çalışmada Adli Tıp Kurumu'na incelenmek üzere gönderilen ateşli silah yarası mevcut kafataslarından anahtar deliği lezyonu bulunan olgulardan ikisi seçilerek irdelenmiştir. Bu tür ateşli silah yaralanmaları bulunan kafataslarının değerlendirilmesinde adli tahkikat dosyasının dikkatlice incelenmesi, anahtar deliği lezyonlarının giriş ve çıkış özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Atipik

giriş ve çıkış deliği özelliklerinin bilinmemesi durumunda özellikle kafatası bütünlüğünün bozulduğu ve kemik eksikliği bulunan olgularda ateşli silah giriş ve çıkış deliklerinin belirlenmesi oldukça güç olabilir.

Glabellar Bölgeden Cinsiyet Tayini.

Osman ÇELBİŞ, Zeki SOYSAL, A. Sadi ÇAĞDIR, İstanbul. İnsan iskeletinden cinsiyet tayini morfolojik belirleme en eski yaklaşımlardan biridir. Morfolojik yöntemde belirli bir yapı göz kararı ile değerlendirilebilir. Uygulamalı bilimlerle uğraşanlar en basit yöntemleri daha sık tercih ederler. Her ne kadar kafatasındaki cins^Ö dimorfizm bilinmekteyse de glabella bölgesinin cinsler arasında varyasyon göstermesi ve bunun nedeni az çalışından anatomik yapılarıdır. Bu araştırmanın amacı glabellanın erkekleri kadınlardan ayırabilecek dimorfizmi incelemek ve varyasyonu tespit etmektir. Araştırmada Adli Tıp Kurumu vakalarından yaşı, cinsiyeti, ölüm sebebi gibi nüfus kayıtları bilinen 29 kadın ve 61 erkek glabella kısmı morfolojik olarak değerlendirilmiştir. Yumuşak dokular dikkatlice temizlendikten sonra her yapının fotoğrafları odaklanabilen en yakın mesafeden alınmıştır. Glabella yüzeyinin düzlük derecesi dört prototipe (0 ve 3 arası, düzden pürüzlüye, çok kadınımsıdan çok erkeğimsiye doğru) ayrılmıştır. İlk yazar tarafından alınan ve sınıflanan fotoğraflar 10 gözlemci tarafından da değerlendirildi. Olgularda hiç bir erkeğin prototip 0'a ve kadının prototip 3'e girmedeği bulundu. Gözlemciler erkeklerin %8,2' sini 0'a koymalarına rağmen hiç bir kadını maskulin (prototip 3) görmemişlerdir. Araştırcılardan Çelbiş erkeklerin yaklaşık %84' ünü prototip 2 ve üstü gruba dahil etmiştir. Erkekler çoğunlukla prototip 1 ve üstünde, kadınlar 0 ve 1'de yer almışlardır. İnsan kafatasının cinsiyet farklılığı üzerine çeşitli hipotezler sunulmuştur. Bunlardan erkeğin iri yapılı oluşu en çok ilgi görenidir. Daha önceki kranyum araştırmalarında supranazal pürüzlülüğü incelenmemiştir. Şimdiki çalışmada keşfedilen farklılık adli vakaları aydınlatmak için önem taşımaktadır. Her ne kadar supranazal bölgenin fonksiyonu bilinmese de supraorbital torusu da içine alan göz üstü kısmının insanda çiğneme evrimi ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Bu sisteminde dimorfik olması pürüzlülüğe sebep olabilir.

Kesici Delici Aletlerle İşlenen Suçlar İçinde Kelebek Bıçakların Yeri.

Tuncay ÇINAR, Çetin SEÇKİN, Remzi EMEK, İstanbul. Kelebek olarak tanımlanan ve namlusu, iki parçadan oluşan kabza içine katlanabilen, arka kısmında susta kilidi bulunan bıçaklar Adli Tıp Kurumu Fizik İncelemeler İhtisas Dairesi Balistik Şubesinin raporlarında 3684 sayılı yasa ile değişik 6136 sayılı yasa kapsamında mütalaa edilmektedir. İçişleri Bakanlığı tarafından 2.9.1991 gün ve 215952 sayı ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığına, yine aynı bakanlıkça 2.8.1995 gün ve 177533 sayı ile Adalet Bakanlığına gönderilen yazılarda, kelebek olarak tanımlanan bıçakların anılan yasa kapsamına girmeyip 2521 sayılı kanunun 3. maddesi kapsamında av bıçağı oldukları, imal ve ithaline müsaade edildiği bildirilmektedir. Kriminal Polis Laboratuvarları Daire Başkanlığınca 26.05.1998 tarihinde komisyon kararı ile kelebek bıçakların anılan yasa dışında tutulması kararı

alınmıştır. Adli Tıp Kurumu Fizik İncelemeler İhtisas Dairesi Balistik Şubesi raporları ile Kriminal Polis Laboratuvarları raporları arasındaki çelişkinin giderilmesi, sanıkta suç işleme kastının bulunup bulunmadığının saptanması ve 6136 sayılı yasanın tartışılması esnasında görüş bildirimine katkıda bulunmak amacıyla 14.4.2000 ile 15.01.2001 tarihleri arasında Adli Tıp Kurumu Fizik İncelemeler İhtisas Dairesi Balistik Şubesine inceleme amacıyla gönderilen, diğer kesici delici aletler ile kelebek bıçakların sayıları ve suçta kullanılıp kullanılmadığı hakkındaki veriler toplanmıştır. Söz konusu kelebek bıçak olarak tanımlanan bıçakların daha çok saldırı ve savunmaya yönelik olarak kullanılmaları, bu tip bıçakların gerek namlusunun kabza ucunda sabitleşebilmesi ve kullanana zarar vermemesi gerekse katlandığında kabza içinde gizlenen namlusunun taşınmasını kolay hale getirmesine bağlı olduğu düşünüldüğünde, 6136 sayılı yasada sözü geçen taşınması ve bulundurulması yasak olan sustalı bıçaklar kapsamında mütalaa edilmesi görüşünün haklılığını ortaya koymaktadır.

Türkiye'de Mezuniyet Öncesi Adli Tıp Eğitiminin Durumu.

Başar ÇOLAK, Nesime YAYCI, Mehmet Akif İNANICI, Kocaeli. Türkiye'de adli tıp uzmanı sayısının yetersiz olması ve adli olguların büyük bir kısmının pratisyen hekimler tarafından değerlendirilmesi, mezuniyet öncesi adli tıp eğitiminin önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada, adli tıp anabilim dallarında uygulanan, mezuniyet öncesi adli tıp eğitim programlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. 5 ana başlık altında toplanmış açık uçlu soruları içeren anket formu, 23 Adli tıp anabilim Dalına gönderilmiştir. Tüm anabilim dallarından faks ve elektronik posta ile toplanan yanıtlar değerlendirilmeye alınmıştır. Adli Tıp anabilim dalı bulunan 23 fakülteden ikisinde, adli tıp eğitimi modüler eğitim uyguladığı, diğer fakültelerde 3., 4., 5. ve 6. sınıflarda verildiği, bu eğitimin 11 fakültede staj, 5 fakültede amfi dersi, 4 fakültede ise hem staj hem de amfi dersi olarak yapıldığı saptanmıştır. 1 fakültede ise, öğrencisi olmaması nedeniyle, halen adli tıp eğitim programı hazırlanmamıştır. Bu çalışmada, mezuniyet öncesi adli tıp eğitiminin fakülteler arasında farklılıklar gösterdiği saptanmıştır. Bu farklılık nedeniyle ve uzun yıllar içinde adli tıp uzmanı sayısında da yeterli düzeye ulaşılamayacağı düşünüldüğünde, mezuniyet öncesi adli tıp eğitiminin asgari standartlarda yapılabilmesi için çalışmaların başlatılması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Ölümlle Sonuçlanan Meslek Hastalıkları.

Sibel DAĞLAR, Uğur GÜNAYDIN, Nur BİRGEN, Gürsel ÇETİN, Sema UMUT, İstanbul. Kişilerin yaptıkları meslekten kaynaklanan çok çeşitli hastalıklara bağlı olarak, çeşitli ağırlıkta zararlar ortaya çıkabilmekte ve genellikle bu zararların ve ağırlığının tespiti adli tıbbi bir konu olmaktadır. 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunu'na göre meslek hastalıkları ile ilgili işlerin görüşülme yetkisi 3. İhtisas Kurulu'nun görev alanı içerisinde sayılmış olup, çalışmamızda bu kurula başvuran ve meslek hastalığı sonucu öldüğü iddiası bulunan olguların araştırılarak konunun adli tıp açısından önemini

vurgulanması amaçlanmıştır. Bu amaçla 1996-2000 yılları arasında kurula gönderilen meslek hastalıkları ile ilgili işler taranmış, bunların arasından ölüm meydana gelmiş olgular seçilmiş ve konu çeşitli yönlerden incelenerek tartışılmıştır.

Antalya Populasyonunda 6 STR Lokusuna Ait Polimorfizm.

Sema DEMİRÇİN-KARAGÖZ, Y. Mustafa KARAGÖZ, Antalya. Babalık tayinleri ve identifikasyon çalışmaları için data oluşturmak amacı ile Antalya'da yaşayan ve akraba olmayan Türk populasyonundan alınan kan örneklerinin DNA'ları ekstrakte edildi. PCR ile amplifiye edilen DNA örneklerine poliakrilamid jelde elektroforez uygulandı. THO1 (n=179), TPOX (n=181), CSF1PO (n=200), VWA (n=199), FES/FPS (n=75) ve F13A01 (n=185) lokuslarına ait allelik frekanslar, gözlenen ve beklenen heterozigotluk değerleri, dışlama ve ayırım güçleri hesaplandı. Exact P değerleri Genepop (version 3.2a) software kullanılarak belirlendi. TPOX ve FES dışındaki tüm lokuslarda beklenen ve gözlenen değerler Hardy Weinberg eşitliğine uygundu.

Elazığ ve Çevresinde 1997-2000 Yılları Arasındaki Kesici Delici ve Kesici Alet Yaralanmalarının Analizi.

Fatih DİROL, N. YAYCI, İstanbul. Bu çalışmada Elazığ ve yöresinden Nisan 1997 ve temmuz 2000 yılları arasında Adli Tıp Şube Müdürlüğüne gelen ve yaralanma ile sonuçlanan kesici delici alet yaralanmaları retrospektif olarak değerlendirilmiştir. Bu tarihler arasında şube müdürlüğüne toplam 272 olgu kesici delici alet yaralanması ile başvurmuştur. Olgular yaş, cinsiyet, yıl içinde olayın meydana geldiği ay, olaya eşlik eden başka faktörler, kullanılan kesici delici aletin cinsi, lezyonun yeri, özelliği ve derinliği, yaralanma sonrası hayati tehlikeye maruz kılıp kılmadığı, mutad iştigal süresi, uzuv zaafı ve uzuv tatili olup olmadığı ve çehrede sabit esere yol açıp açmadığı parametreleriyle incelenmiştir. Veriler SPSS programında değerlendirilmiştir. 272 olgunun sadece 11 tanesi (%4.04) kadındır. Yaş gruplarına bakıldığında yaralanmaların en çok 15-18 yaşlarında yoğunlaştığı saptanmıştır. Hemen hemen her yaş grubunda en sıklıkla kullanılan alet ekmek bıçağıdır. Bunu jilet izlemektedir. Bu bize suç esnasında hemen el altında bulunan aletlerin kullanıldığını göstermektedir. Yaralanmaların yıl içinde genellikle ortak bir dağılım gösterdiği, mevsimsel özellik taşımadığı saptanmıştır. Lezyon yerlerine bakıldığında en çok ekstremitelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Bunu toraks ve baş ve boyun bölgesi izlemektedir. Sayı olarak daha az olmakla birlikte batin bölgesi yaralanmalarında hayati tehlike oranı diğer bölge yaralanmalarına göre oldukça yüksek bulunmuştur. Mutad iştigal süreleri bakımından alt ve üst ekstremiteler ve baş ve boyun bölgesinde çok büyük yoğunluğun 10 güne kadar mutad iştigaline engel teşkil etme süresi içinde bulunduğu, batin bölgesinde yaralanma bulunanlarda ise daha fazla olgunun 25 günden fazla mutad iştigale engel olacak şekilde meydana geldiği saptanmıştır.

Cinsel Saldırı İddiası İle Gelen 18 yaş üstü

Olguların Muayene Süreci ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi.

Halis DOKGÖZ, Ayşe YANIK, Uğur GÜNAYDIN, Celal BÜTÜN, Şevki SÖZEN, İstanbul. Suç sayılan cinsel amaçlı eylemlerle karşılaşan olguların çoğunun yargıya başvurmadıkları ve/veya başvuruda geciktikleri bilinen bir gerçektir. Çalışmamız Adli Tıp Kurumu (ATK) 2.İhtisas Kurulu'nca cinsel saldırıya uğradığı iddiası ile gelen 18 yaş üstü olguların muayene bulguları ve elde edilen sonuçların nesnel olarak ortaya konulması ve belgelenme sürecine etkili faktörlerin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla 1998-1999 yıllarında ATK 2.İhtisas Kurulu'nca cinsel saldırıya uğradığı iddiası ile muayenesi yapılmış ve adli raporu düzenlenmiş 190 olgu incelenmiştir. Olguların 157'si (%82.63) kadın, 33'ü (%17.37) erkek olup, olay yerinin 96'sında (%51.53) il merkezi, 94'ünde (%49.47) ilçeler olduğu belirlenmiştir. Olguların ilk olarak 104'ünün (%54.72) devlet hastanelerine, 31'inin (%16.33) sağlık ocaklarına, 22'sinin (%1.05) SSK hastanelerine ve 53'ünün (%27.90) diğer klinik birimlere başvurdıkları saptanmıştır. Bu çalışmada olguların ilk başvuruda bulundukları klinik birimler ile ATK'na geliş ve ATK'nda muayene ve raporların sonuçlandırılması sürecinde çeşitli zorluk ve aksaklıklar tespit edilmiş olup, bunların nedenleri literatür eşliğinde tartışılmıştır. Cinsel saldırılarda olay ile ilgili tüm bilgi ve muayene sonuçları toplanarak mümkün olan en kısa zaman içerisinde toplanarak bilimsel verilere dayanan adli raporların oluşturulması hem hukuksal işlemlerin doğru ve hızlı işlemesine hem de saldırıya uğrayan kişinin mağduriyetinin azaltılmasında etkili olacaktır.

Adli Toksikolojinin Çukurova Bölgesindeki Yeri ve Önemi.

Mete K. GÜLMEN, Nebile DAĞLIOĞLU, Adana. Hukuka ve hukukun gelişimine katkıda bulunmak için var olan Adli Bilimler içindeki birçok alt bilim dalı grubu teknolojik gelişmeler göstermektedir. Adli Toksikoloji bu alt bilim dallarından birisi olup, son yıllarda ülkemizde de bu konuda yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Adli Toksikoloji en genel anlamı ile kimyasal maddelerin canlılarda olumsuz etkilerini araştıran bir bilim dalıdır. Zehirlenmenin hukuksal yönünü değerlendirir, maruz kalınan kimyasal maddenin doz etki ilişkisinin yorumunu yapar, kimyasal maddeler ile zehirlenme sonucu oluşan ölüm olaylarını ve zehirlenmelerde etkin olan maddelerin istatistiksel değerlendirilmesinde ki dökümanları oluşturarak Adli tıbbı yardımcı olur. Çukurova Bölgesinde merkez laboratuvar olarak kurulması planlanan, Adli Toksikoloji Laboratuvarı ile ilgili çalışmalar Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim dalı tarafından yürütülmektedir. Laboratuvarlarda toksik madde maruz kalımları, sporcu sağlığı yönünden doping analizleri ile özellikle yöremiz açısından önem taşıyan akut ve kronik pestisit entoksikasyonları aydınlığa kavuşturulabilecektir. Bu konu ile ilgili başta Çukurova Bölgesi olmak üzere tüm bölgeye (Güneydoğu Anadolu Projesi, Harran) adli danışmanlık hizmeti verilecektir. Konunun önemi ve kurulacak laboratuvarların sağlayacağı yararlar, kaynaklar ışığında ve ulusal sağlık politikaları yönünden tartışılacaktır.

Kafa Travmalarının Uluslar arası "Kısaltılmış Yaralanma Cetveli" ile Değerlendirilmesi; TCK 456. Madde Kapsamındaki Uygulamalarla Karşılaştırılması.

Yasemin GÜNAY BALCI, Burcu EŞİYOK, Başar ÇOLAK, Eskişehir. Kişiler aleyhine işlenen suçlarda sanıkların alacağı cezalar, mağdurlarda meydana gelen yaralanmanın ağırlığı ile değişmektedir. Maruz kalınan travmanın şiddeti ve ortaya çıkan hasarın değerlendirilmesi için uluslararası boyutta bazı puanlama sistemleri geliştirilmiştir. "Kısaltılmış Yaralanma Cetveli (Abbreviated Injury Scale-AIS)" de anatomik puanlama sistemlerinden biridir. Bu çalışmada ölümcül olmayan kafa travmaları açısından Türkiye'deki adli tıp uygulamaları ile "Kısaltılmış Yaralanma Cetveli"nde belirlenen yara ağırlıklarının karşılaştırılması ve TCK kapsamında ortaya çıkabilecek farklılıkların belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla uygulamada dikkate alınan müessir fiillere bağlı gelişen hayati tehlike ve mutad işgal listeleri ile 1998'de gözden geçirilmiş olan 1990 versiyonu uluslararası "Kısaltılmış Yaralanma Cetveli" ndeki kafa travmalarını içeren lezyonlar karşılaştırılmıştır. Kısaltılmış Yara Cetveli'nde lezyonların çok daha ayrıntılı değerlendirilmiş olduğu, Türkiye'de dikkate alınan kaynaklarda kayıtlı olan lezyonların travma ağırlığını belirleme açısından daha dar kapsamlı olduğu görülmüştür. Yaralanmaların, travma skorlaması ile değerlendirilmesi halinde, halen TCK 456. Maddesi doğrultusundaki hayati tehlike ve mutad işgal süresine dayalı adli tıp uygulamaları ile önemli farklılıklar olduğu saptanmıştır.Yapılan karşılaştırma ve değerlendirmelerden uluslararası puanlama sistemleriyle uyumlu yeni bir kılavuz oluşturulması ve bu konuda geniş kapsamlı çalışmalar yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Konya Adliyesinde 1991-2000 Yılları Arasında İncelenen Adli Ölüm Olgularının Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi.

Gürsel GÜNAYDIN, Şerafettin DEMİRCİ, Konya. Bu çalışmada, Konya'da yapılan adli ölü muayenesi ve otopsi olgularının demografik özelliklerinin, ölüm sebep ve orijinlerinin, görevlendirilen uzman ve pratisyen hekimlerin uygulama farklılıklarının belirlenmesi amaçlandı. Konya Cumhuriyet Başsavcılığı arşivindeki 1991-2000 yıllarına ait 4281 ölü muayene ve otopsi tutanağı incelendi. Konya il merkezinde son on yılda yıllık ortalama olarak 428 adli ölü muayenesi ve otopsi yapıldığı saptanmıştır. Olguların 2394'ünde (%55,9) adli tıp uzmanının, 1887'sinde (%44,1) ise pratisyen hekimin görevlendirildiği görülmektedir. Sistematik otopsi yapılma oranı adli tıp uzmanlarının katıldığı olgularda %21,3 iken, pratisyen hekimlerin katıldığı olgularda %12,4'te kalmaktadır. Olguların 3289'unun (%76,8) erkek, 992'sinin (%23,2) kadın olduğu ve yaşlara göre dağılımında, 20-29 yaş grubunun %17,3 ile ilk sırada olduğu, onu %16,1 ile 30-39 yaş grubunun takip etmekte olduğu görülmüştür. Olguların 3221'inde (%75,2) ölüm orijini kazalar oluştururken, 342 (%8) olgunun cinayet, 253 (%5,9) olgunun intihar, 276 (%6,4) olgunun doğal hastalıklar nedeniyle öldüğü, 189 (%4,4) olguda ise ölüm orijininin belirlenemediği görüldü. Ölüm sebepleri irdelendiğinde; olguların

2946'sının (%68,8) künt travma, 147'sinin (%3,4) ateşli silah mermi çekirdeği yaralanması, 129'unun (%3,0) kesici ve delici alet yaralanması, 93'ünün (%2,2) av tüfeği yaralanması, 404'ünün (%9,4) doğal sebepler, 184'ünün (%4,3) zehirlenme, 235'inin (%5,5) ise asfiksi sonucu ölmüş olduğu görülmüştür. Olguların 4107'sinde (%95,9) cesetten tetkik materyali alınmadığı, 125'inde (%2,9) histopatolojik inceleme için, 143'ünde (%3,4) toksikolojik inceleme için materyal alındığı, 25'inde (%0,6) sadece kanda alkol tetkiki istendiği, 6 (%0,1) olguda ise kan grubu ve diğer biyolojik incelemelerin istendiği görüldü. Elde edilen bulgular benzer çalışmalarla karşılaştırıldı.

Etkili Eylem Sonucu Oluşan Yaralanmalarda Adli Rapor Düzenleme Sürecinin Değerlendirilmesi.

Uğur GÜNAYDIN, Halis DOKGÖZ, Ayşe YANIK, Nadir ARICAN, Şevki SÖZEN, İstanbul. Etkili eylemler, bireyin bedensel bütünlüğünü bozan ve genel anlamda bedende acı ve ağrı oluşturan ve oluşturabilecek olan geçici veya kalıcı fiziksel ya da ruhsal bozukluklara yol açan travmatik etkilere dir. Çalışmada Adli Tıp Kurumu (ATK) 2. İhtisas Kurulu'na etkili eylem nedeniyle gelen olguların niteliğinden yola çıkılarak, olay tarihleri ile klinik birimlerde ve 2. İhtisas Kurulu'nda muayene ve adli rapor oluşturulma süreçleri araştırılarak, bu süreçte karşılaşılan zorlukların tartışılması amaçlanmıştır. Bu amaçla 1998-1999 yıllarında ATK 2. İhtisas Kurulu'nda sonuçlandırılmış 5605 etkili eylem raporu incelenmiştir. Olgular yaş, cinsiyet, savcılık soruları, olay niteliği, ilk başvuruda bulunulan yer, ilk başvuru tarihi, ATK'na geliş tarihi, ATK' da ki muayene tarihi, yapılan laboratuvar incelemeleri, konsültasyonlar, sanık profilleri ve ATK' dan rapor çıkış süreci istatistiksel olarak değerlendirilip bilimsel ve hukuksal süreç göz önünde bulundurularak literatür eşliğinde tartışılmıştır. Çalışmamız etkili eylem olgularında olay tarihinden adli rapor oluşumuna kadar geçen aşamada en çok ilk muayenedeki eksikliklerin ve ATK'na başvuruda tüm verilerin ulaştırılmasındaki yetersizliklerin ve aksamaların süreci olumsuz etkilediği sonucunu ortaya koymuştur.

1996-2000 Yıllarında Kocaeli'nde Yapılan Farik'i Mümeyyizlik Muayenelerinin Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi.

Ümit N. GÜNDOĞMUŞ, Başar ÇOLAK, Halil BOZ, Nehir BARUT, Ümit BİÇER, Kocaeli. Bu çalışmada (1996-2000) yılları arasında Kocaeli Adli Tıp Şube Müdürlüğüne suç işledikleri iddiasıyla farik-i mümeyyizlik muayenesi için gönderilen 519 olgunun kayıtları retrospektif olarak incelenmiş ve bulgular cinsiyet, yaş, suç cinsi, suçun toplu halde işlenme sıklığı, farik-i mümeyyizlik oranı açısından değerlendirilmiştir. Olguların 459'unun (%88,4) erkek, 60'ının (%11,6) kız olduğu saptanmıştır. En sık suç işlenen yaşların 15 (%37,2) ve 14 (%30,1), en sık işlenen suçun hırsızlık (%69,6) olduğu, olguların %96,0'sının işlemiş oldukları iddia edilen suçun farik-i mümeyyizi olduklarının belirlendiği görülmüştür. Gruplar halinde suç işleme oranı %21 bulunmuştur. Bulgular diğer çalışmalarla karşılaştırılmıştır.

Anestezi Uygulamalarında Anestezi Teknisyenlerinin Yasal Sorumluluklarının Örnek Vakalarla İrdelenmesi.

N. Ümit GÜNDOĞMUŞ, Hafize ERDEN, Kocaeli. İlkemizde anestezi uygulamaları, anestezi ve reanimasyon uzmanlarının sayıca yetersiz olması nedeniyle çoğu kez anestezi teknisyenleri tarafından yapılmaktadır. Anestezi uygulaması sonrası ölümlerle sonuçlanan vakalarda anestezi teknisyenlerinin kusurlu olup olmadığının tespiti için 1993-1996 yılları arasında Yüksek Sağlık Şurası'na gönderilen dosyalar arasından sekiz tanesi irdelenmiştir. Bu olgulardan üçünde anestezi aktif görev alan anestezi teknisyenleri kusurlu bulunmamış, buna karşın eylemlerinden sorumlu görülen iki anestezi ve reanimasyon uzmanı ile bir KBB hastalıkları uzmanı kusurlu bulunmuştur. Diğer beş olayda ise hem ameliyatı gerçekleştiren uzman veya anestezi-reanimasyon uzmanı ile anestezi teknisyenleri birlikte kusurlu bulunmuşlardır. Örnek olaylar değerlendirilerek anestezi teknisyenlerinin sorumlulukları irdelenmiş ve yasal durum tartışılmıştır.

Tıbbi Bilirkişilik Uygulamalarında Kişilik Haklarının Korunması.

N. Ümit GÜNDOĞMUŞ, Hafize ERDEN, Nermin ERSOY, Aylin GÜNDOĞMUŞ, Kocaeli. Çağdaş hukuk, insanın doğuştan var olan maddi (yaşam, sağlık), manevi (onur, saygınlık, özgürlük, sır, vb.) gibi değerlerini kişilik hakkı ile donatarak koruma altına almıştır. Bu korumanın temelinde insanın nesnel ve tinsel değerlerine saygı duymanın yanında, insanın gelişmesi ve yücelmesi de söz konusu edilmiştir. Bilirkişi raporlarında kişi yaşıyorsa kendisinin, ölmüş ise yakınlarının kişilik haklarını ihlal eder nitelikte, özellikle sır saklama kapsamında değerlendirilebilecek bazı kavramlar yer almaktadır. Rapor düzenlenmesi gereken olgularda kişilik haklarına saygı, mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde nasıl davranılması gerektiği, bu durumlarda dünyadaki uygulamalar ve hukuksal-etik açıdan çözüm önerileri tartışılmıştır.

Kuduz Şüpheli Vakalarda Hekimin Kendi Sağlığını Koruma Hakkı.

Tarık GÜNDÜZ, Aslı Nuriye ÖZKAN, Ömür ELÇİOĞLU, Eskişehir. Kuduz gelişmekte olan bir çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de halen güncelliğini ve önemini koruyan ve hemen daima ölümlerle sonuçlanan merkezi sinir sistemi hastalığıdır. WHO her yıl 35000 kişinin kuduzdan öldüğünü tahmin etmektedir. İnsandan insana geçişi nadir olmakla birlikte; kuduz virüsü otopsi ortamında, protein içeren insan organizmasında uzun süre canlı kalmaktadır. Canlıda; tükürükte bulunan hiyaluronidaz enzimi sayesinde virüs aktif hale geçmektedir. Şüpheli kuduz vakalarında semptomatik tedavi yaşamı uzatabilir ancak ölüm kaçınılmazdır. Bu çalışmada hekimin ve öteki sağlık çalışanlarının söz konusu enfeksiyondan korunmasına ilişkin alınması gereken önlemler ile hastanın tedavisinin yanı sıra hekimin kendi sağlığını koruma hakkı vurgulanmaya çalışılmıştır.

Alkollü İçki Almış Kişilerde İki Saatlik Sürede Kan Alkol Düzeylerinin Azalma Oranları- Karaciğer Enzimlerinin Değişmesi- Alkolmetre Ölçümleriyle Karşılaştırılması.

S. Serhat GÜRPINAR, Muhammet CAN, Hülya İŞLER, Nezih VAROL, Zafer GÜRPINARLI, İsmail KOCAAÇA, Nevzat BABAN, İstanbul. Adli olaylarda, kan alkol düzeyi ölçümü olay sonrası hemen yapılamadığından olaydan bir süre sonra yapılan incelemelerin sonuçları da tartışmaya yol açmaktadır. Adli Tıp Kurumu'na sıkça sorulan bu konunun literatürde de farklı bilgiler içermesi açısından; Alkollü içki alınma ortamı oluşturularak 18'i (%36.7) kadın, 31'i (%63.3) erkek 49 gönüllü kişinin ortalama iki buçuk saat süresince ortalama 347'şer ml çeşitli alkollü içkiler içmeleri sağlanmış, alkolmetre ile içki alınmasına son verilen zaman (0. saat olarak ifade edilmiştir), 1. saat ve 2. saatte solunum havasında kan alkol düzeyi bakılmıştır. 2. saatte kişilerden kan alınıp kanda da alkol incelemesi yapılmıştır. Ayrıca bu kanlarda SGOT, SGPT, GGT, Total Bilirubin, Direkt Bilirubin bakılmış, bu değerler kişilerin alkolsüzken alınan kan örneklerindeki değerlerle karşılaştırılmıştır. Kişilere alkollü içki alışkanlıkları, diğer alışkanlıkları ve kişisel özellikleriyle ilgili bir anket uygulanmıştır. Alınan sonuçlar bilgisayarda SPSS 10.0 version programında istatistiksel olarak analiz edilmiştir. 0. saatte ortalama 0.8036 promil (80.36 mg/dl), 1. saatte ortalama 0.6244 promil 0.6244 promil (62.44 mg/dl), 2. saatte ortalama 0.4993 promil (49.93 mg/dl), solunum havasında kan alkol düzeyi ölçülmüş, ilk saatte ortalama 17.92 mg/dl, ikinci saatte ortalama 12.51 mg/dl olan kan alkol düzeyi azalması istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 2. saatte alınan kanlardaki alkol düzeyleriyle (ortalama 57.96 mg/dl) bu saatte ölçülmüş solunum havasında kan alkol düzeylerindeki (ortalama 49.93 mg/dl) farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 2. saatte alınan kanlarda bakılan karaciğer enzimlerinin alkolsüzken alınan kanlardakilerle karşılaştırılmalarında yalnızca SGOT düzeylerindeki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Alkollü iken ortalama 24.12 i/l, alkolsüz iken ortalama 19.2 i/l). Bulgular literatür bilgileriyle karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu İle Gözlem İhtisas Dairesi Raporları Arasında Çelişki Bulunan ve Genel Kurulda Görüşülen Olguların İrdelenmesi.

Sadullah GÜZEL, M. Sunay YAVUZ, Mahmut AŞIRDİZER, Emine YAVUZ, F. Nuray CANSUNAR, İstanbul. Adli psikiyatri konusunda rapor veren kurumlar arasında her zaman çelişkiler görülebilmektedir. Mevcut uygulamada genellikle Mahkemeler ve Yargıtay, Adli Tıp Kurumu'ndan görüş alınmadan karar vermemektedir. Adli Tıp Kurumu'nda adli psikiyatri ile ilgili rapor veren 4. İhtisas Kurulu ve Gözlem İhtisas Dairesi görüşleri arasında çelişki bulunduğu durumlarda, Adli Tıp Kurumu Yasası gereğince olgu Genel Kurul'da görüşülüp karara bağlanmaktadır. Adli Tıp Kurumu Genel Kurulu'ndan 1998-2000 yılları arasında toplam 153 olgu hakkında adli psikiyatri konusunda rapor düzenlenmesi istenilmiş olup, bu olgulardan 96'sının dosyasında Gözlem İhtisas Dairesi ve 4. İhtisas Kurulu raporları yer almaktaydı. Diğer 57 olguda ise Gözlem İhtisas Dairesi'ne ait rapor

mevcut değildi. Gözlem İhtisas Dairesi ile 4. İhtisas Kurulu arasında çelişki bulunan 69 olgunun Genel Kurul'ca değerlendirilmesinde, sonuçların 10 olguda (%14,5) Gözlem İhtisas Dairesi'nin rapor sonucu ile, 57 olguda (%82,6) 4. İhtisas Kurulu'nun sonucu ile uyumluluk gösterdiği, 2 olguda (%2,9) ise hem 4. İhtisas Kurulu hem de Gözlem İhtisas Dairesi' nin sonuçlarından farklı bir sonuç çıktığı tespit edilmiştir. Genel Kurul sonuçlarının, Gözlem İhtisas Dairesi'nin ve 4. İhtisas Kurulu'nun aynı doğrultudaki raporları bulunan 27 olgudan 22'sinde (%23,40), bu raporların sonuçlarıyla uyumluluk gösterdiği, 5'inde ise (%5,32) uyumluluk göstermediği saptanmıştır. Bu çalışmada raporlar arasındaki çelişki nedenleri ve Genel Kurul'da ne şekilde karara bağlandıkları araştırılmış, rapor içerikleri uluslararası sınıflandırmalar yönünden irdelenerek değerlendirmenin daha sağlıklı yapılabilmesi için öneriler getirilmiştir.

Adli Raporlar ve Adli Bilirkişilik Konusunda Ayrıntılı Görüşme Çalışması (Ön Çalışma).

Haluk İNCE, Şebnem KORUR FİNCANCI, İstanbul. Kalitatif araştırma yöntemlerinden bir tanesi olan ayrıntılı görüşme çalışmaları, değişik konuların parametrelerinin 1 görüşmeci ile görüşülmesi yöntemidir. Çalışmamızda adli rapor ve adli bilirkişilik konularında; bunlara ihtiyaç duyan bunları kullanan hakim ve savcılarla görüşülerek onların konulara olan ilgisi ve yaklaşımı alınmaya çalışılmıştır. Çalışmanın amacı adli raporlar ve adli bilirkişilik konularının hizmeti isteyenlerle tartışılarak, onların konulara yaklaşımını belirlemektir. Fatih Adliyesi'nde çalışan 4 Cumhuriyet Savcısı ve 1 hukuk hakimi ile bu konularda ayrıntılı görüşme tekniği ile konular tartışılmış; yaklaşımları ve beklentileri çalışma sonunda ortaya konmuştur. Çalışmamız sonucunda adli bilimleri; karar verme aşamasında kullanan katılımcıların adli bilimlerdeki ilerlemeleri kabullenmelerinin yavaş olduğu; onların bu yenilikleri kabul etmeleri için üst makamlardan kararların onanmasının gerekliliğini vurgulamışlardır. Konu hizmeti sunanlarının yanı sıra hizmeti talep edenlerinde ortak hizmet-içi eğitimler ile bu gelişmeye yardımcı olabileceklerini ortaya koymaktadır.

Kafatası Kemik Kalınlığında Cinsiyet Dimorfizmi: Bir Ön Çalışma.

Koray KAPTANOĞLU, Bora ÖZDEMİR, İstanbul. Kafatasından yaş tahmini yapılabildiği bilinmektedir. Bilhassa kadınlarda demir eksikliği anemisine yol açan menstürasyon ve doğurma gibi sebeplerle vücudun daha fazla kan üretmesi ihtiyacı sonucu kafatasında kemik iliği ihtiva eden spongios dokunun yaşa bağlı olarak daha kalın olması beklenir. Adli Tıp Kurumu nda yapılan otopsilerde, kafatasının çeşitli bölümlerinden 16 ölçüm alınarak Türkiye'nin genellikle kuzey ve doğusundan gelen 16 yaş ve üstündeki kadın (Sayı=30) ve erkekler (Sayı=74) incelendi. Bu ölçümler milimetrenin 0.05'ine hassas kumpas ile yapıldı. İnterobserver hata için 30 kişilik araştırmada ölçenler arasında istatistiksel anlamlı farklılık görülmedi. Meslekleri çok değişik ancak çoğu az eğitimli kişilerdi. Bu çalışmada korelasyon ve parsiyel korelasyon

analizi yapıldı. Ölçümlerin hiç birinin yaş ile anlamlı korelasyonu olmadığı görüldü. Aynı münasebet vücut büyüklüğünü temsil eden boy ölçüsü kontrol altına alınarak incelendiğinde yaş ile ölçümler arasındaki korelasyon değişmedi. İnsan kafatası ve kalınlığının varyasyonları o kadar çok geniştir ki, kalınlığın yaş ile korelasyonunun 30-40 yıl içinde ortaya çıkması mümkün görülmemektedir.

Frontal Lop Sendromu ve Cinsel Suç.

Hakan KAR, Murat BİLGİLİ, Emine YAVUZ, Esin AKGÜL, İstanbul. Toplumun sosyal kurallarına ve moral değerlerine karşı inhibisyonun ortadan kalkması ile kendisini gösteren frontal lop sendromu vakalarında cinsel içerikli suçlara eğilim sık görülmektedir. Özellikle yaşlı kişilerde görülen ve minimal klinik bulgu veren, yavaş büyüyen tümörlerin adli psikiyatri açısından önemi çok fazladır. Olgu sunumu olarak hazırlanan bildirimiz kişinin yaşı, suçun içeriği, şekli, adli psikiyatrik değerlendirilmesi ve hastalığın klinik durumu ile suç arasındaki ilişki yönleriyle incelenecektir. Psikiyatrik muayene sırasında sanığın frontal lop sendromu olabileceği gözden kaçırıldığında bu vakalar sağlam olarak değerlendirilecektir. Plansız, gizlilik içermeyen amaca varmayan cinsel içerikli suçlara eğilim gösteren, özellikle yaşlı frontal lop sendromu vakalarının adli psikiyatrik incelemeleri titizlikle yapılmalıdır. Mani, hipomani ve antisosyal kişilik bozukluğu ile ayırıcı tanıların dikkatle yapılması gerekmektedir.

Künt Travma Sonucu Meydana Gelen

Ölümlerin Etkili Eylem Açısından Değerlendirilmesi.

Y. Mustafa KARAGÖZ, Mehmet ATILGAN, Mehmet GÜRBÜZ, Sema BERKTAŞ, Antalya. Otopsilerde rastlanan künt travmaya bağlı ölümlerin incelenmesi olayın etiyojolojisinin ve dolaylı olarak orijinin belirlenmesi ile birlikte ölüm mekanizmalarına da açıklık getirebilir. Bu çalışmada etkili eylemin neden olduğu künt travmaya bağlı ölümler araştırılarak ortaya çıkabilecek olan adli-tıbbi sorunların tartışılması amaçlanmıştır. Antalya'da 1994-2000 yılları arasında yapılan 1013 adli otopside künt travma sonucu ölümlerin sayısı 152 (%15) dir. Bunlar arasında etkili eylem sonucu öldüğü keşif ve ölü muayenesi, otopsi raporları ile saptanan 69 olgu (%45.39) yaş, cinsiyet, etkilenen vücut bölgesi ve organlar ile ölüm mekanizmaları açısından değerlendirilmiştir. Genellikle kafa bölgesine yönelik olarak saptanan künt travmalar, travma öncesi var olan ve ölüm mekanizmasında etkili olabilecek başka patolojik bulgular ya da komplikasyonlar nedeniyle; etkili eylem ile ölüm arasındaki nedensellik bağı açısından dikkatli bir otopsi işlemini gerektirmektedir.

Vajinal Yabancı Cisim İle İliyak Arter Yaralanması:

Nadir Bir Fiziksel Çocuk İstismar Olgusu.

Ahmet KAZEZ, Mehmet TOKDEMİR, Ergun PARMAKSIZ, Ali RAHMAN, Elazığ. Bu çalışmada, öyküsü alınamayan ancak vajinal kanama ile acil olarak getirilen 8 aylık bir

kız çocuğunun maruz kaldığı nadir bir yaralanma sunularak, konunun fiziksel istismar boyutu tartışıldı. Olgunun vajinasından sokulan yabancı cismin (opak olmayan çöp), uterusu rüptüre ederek sağ ortak iliyak arteri yaralandığı belirlendi. Ameliyattan sonra takiplerinde 4. gün görme kaybı, 6. gün jeneralize konvülsiyon gelişen hastanın çekilen beyin tomografisinde supratentoriyel kesitlerde solda daha bariz izlenen her iki kortikal ve subkortikal alanlarda, sol oksipital bölgede kafa travmasına bağlı eski kanama ve infarkt alanı çevresinde ödem belirlendi. Olgunun taburcu edilmesinden sonra üçüncü ayındaki kontrolünde sağ el 5. Falanksının ampute olduğu tespit edildi. Fiziksel istismarda öykü kadar radyolojik bulgular da önemlidir. Öyküde yetersizlik, eksik bilgiler veya hastalık bulguları arasında çelişki tespit edilen yaralanmalarda, hırpalanmış çocuk sendromu ve fiziksel istismar olabileceği düşünülmelidir.

Adli Toksikolojide İlerlemeler.

Rabiş KESKİN, Emre ALBEK, Çoşkun YORULMAZ, İstanbul. Adli Toksikoloji: Klinik Toksikoloji, Analitik Kimya, Biyokimya, Moleküler Biyoloji, Patoloji gibi bir ok bilim dalı ile birlikte işbirliği içinde edinilen bilgilerin adli amaçlar doğrultusunda kullanılmasını içerir. Bir toksikolojik inceleme olgunun öyküsüne, uygun biyolojik örneklerin elde edilmesine, uygun analize ve analiz sonuçlarının yorumlanmasına gerek gösterir. Son on beş yıldır adli toksikoloji pratiğinde birçok değişiklikler olmuştur. Bunlardan en dikkate değer olanlardan biri adli toksikoloji laboratuvarlarında iyi laboratuvar pratiklerin gerekliliğinin ortaya çıkmasıdır. Bu da laboratuvarlar için bir akreditasyon programının gelişmesiyle sonuçlanmıştır. Böylece laboratuvarlar bir kalite güvencesi programına katılmakta ve bu programlarla formüle edilmektedir. Yeni analiz tekniklerinin gelişimi şimdi çok büyük sayıda drog varlığının gösterilmesi için adli toksikolojistlere giderek artan duyarlılıkta olanaklar sağlamaktadır. Analitik arama sınırlarının bu şekilde genişlemesi sayesinde sonuçları yorumlama olanakları da büyük ölçüde artmıştır. Ancak bütün bu gelişmelerin yanı sıra postmortem toksikolojide yorumların bazı zorlukları vardır. Postmortem kan düzeyleri tüm vücutta aynı düzeyde değildir ve günümüzde büyük dağılım hacmi gösteren drogların postmortem kan konsantrasyonlarında pasif difüzyonun yanı sıra asit-baz dengesindeki değişikliklerin etken olduğu redistribüsyonda önemlidir. Yine travma, aditif ve sinerjistik toksite, drog instabilitesi de başka zorluklardır. Bütün bu gelişmelerin ve zorlukların yanında günümüzde deneyim ve sonuçların doğru yorumlanması büyük bir önem taşır.

Türk Toplumuna Özgü Fasiyal Yumuşak Doku Kalınlıkları.

Rüştü KIRMAN, Sedat ÇÖLOĞLU, İstanbul. Bu çalışmada, ileri derecede çürümüş ya da iskeletleşmiş olan cesetlerde, kafatası ve yüz yumuşak dokularının yeniden oluşturulması ilkesine dayanan fasiyal rekonstrüksiyon çalışmalarına yardımcı olmak amacıyla, Türk toplumuna özgü yüz derisi yumuşak doku kalınlıkları veri tabanını elde etmek amaçlanmıştır. Ölçümlerde, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine gelen

hastalardan, 20 45 yaşları arasındaki 66 Kadın ve 43 Erkek hastada yapılan rutin kraniyal Manyetik Rezonans Görüntüleme (MRI) yöntemi ile yapılan görüntülerden yararlanılmıştır. İncelemeler 1.5'lik süperkonduktif MR cihazı (1.5 T Sigma Horizon, General Electrics Medical Systems, Millwakee) ile, hasta supin pozisyondayken yapılmış, incelemelerde T1 axial (TR:380 TE:9), 6/1 mm ve T1 koronal (TR:380 TE:9), 6/1 mm. sekansları kullanılmış ve sisteme ait "Advantage Windows" ünitesinde standart 21 noktanın ölçümleri yapılmıştır. Ölçümler sonucu istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulundu; erkek ve kadınlar arasındaki farklılıklar, yaş ile ilişkileri, noktaların birbirleriyle olan etkileşimleri, Türk-Özbek ve Türk-Rus ölçümleri arasındaki farklılıklar tablolar halinde gösterilmiştir. Bu bilgilerle; erkekler ve kadınlar arasında farklılıklar olduğu, bazı noktaların kalınlıklarının birbirlerinden etkilendikleri, yaş ile bazı noktalarda incelmeler görüldüğü ve Türk ölçümlerinin Özbek ve Rus ölçümleriyle karşılaştırılması sonucu belirgin farklılıklar ortaya çıktığı sonuçlarına varılmıştır. Türk ve Özbek erkekleri arasında, orta sagittal hat ve yakın çevresindeki bütün noktalarda Türk ölçümlerinin daha ince olduğu; zigomatik kemik çevresi, supranın ve mandibula çevresi ölçümlerinde ise Türk ölçümlerinin daha kalın olduğu gözlenmiştir. Türk ve Özbek kadınları arasında ise zygion da dahil olmak üzere yine orta hat ve yakın çevresindeki bütün noktalarda Türk ölçümlerinin daha ince olduğu; zigomatik ark posterior, supranın ve mandibula çevresi ölçümlerinde ise Türk ölçümlerinin daha kalın olduğu gözlenmektedir. Türk-Rus erkek ve kadınlarının karşılaştırılmasında ise erkeklerde superior labial sulkus noktası hariç Türk-Özbek karşılaştırması ile aynı sonuçlar gözlenmektedir.

Türkiye'de Hukukun İstünlüğünün Gerçekleştirilmesinde Adli Tıbbın Yeri.

Ahmet Nezih KÖK, Hasan ÇANKAYA, Erzurum. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın İkinci Maddesinde belirtildiği üzere Türkiye Cumhuriyeti insan haklarına dayalı bir hukuk devletidir. Özellikle son iki yüzyılın yükselen değeri olan insan haklarının günlük yaşama geçirilişinde açığa çıkan sorunların çözümünde birliktelik kurumu ile yargıya yardımcı olan Adli Tıp hizmetlerinin ülkemizdeki yapılanmasından kaynaklanan sorunlar mevcuttur. Bu sorunlar alternatif bir yaklaşım ile ele alınarak çözüm yolları üretilmesi ve özellikle birlikteliğin kurumsallaşmasının sağlanması yönündeki düşünceler bu makalede ele alınmıştır.

Kafatası Ektokraniyal Sütürleri Kapanma Evrelerinin Yaş Tayininde Önemi.

Ömer MÜSLÜMANOĞLU, A. Sadi ÇAĞDIR, S. Murat EKE, İstanbul. İskeletleşmiş kemiklerde yaş tayininde kullanılmak üzere bir çok metod geliştirilmiştir. Morfolojik yöntemlerin yanında kemiklerin mikroskopik olarak değerlendirilmesinin yapıldığı histolojik yöntemler de vardır. Kafatası ektokraniyal sütürleri kapanma evrelerinin değerlendirilmesi ile yaş tayini konusunda yapılmış en kapsamlı araştırma 1985 yılında Meindl ve Lovejoy tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmacıların önerdikleri yöntemde

bir sütürün tümünü değerlendirmek yerine, belirlenmiş 10 sütür bölümündeki 1 cm. uzunluğundaki alanlar incelenmektedir. Bizim çalışmamızda Adli Tıp Kurumu'na incelenmek üzere gönderilen ve yaşları bilinen kafatasları değerlendirmeye alınmıştır. Kafatası sütürlerinin incelenmesinde Meindl ve Lovejoy'un kafatası sütürleri üzerinde kafa kubbesi ve lateral anteriorunda belirledikleri 10 sütür bölümü kullanılmıştır. Bu on noktadaki sütür kapanma evreleri yine aynı araştırmacıların belirlediği (0) dan (3)'e kadar verilen skorlar ile değerlendirilmiştir. Skorlama sırasında literatürde bulunan ve kapanma evrelerini gösteren kafatası sütür fotoğrafları baz alınmıştır. Çalışma incelenmeye hazır hale getirilmiş bulunan bütünlüğü bozulmamış 71 adet kafatası üzerinde enine kesitsel yöntemle yapılmıştır. Tüm olgular değerlendirilip her iki bölge için toplam skorlar elde edildikten sonra dosya ve arşiv kayıtlarından gerçek yaşları tespit edilmiş, olgulardan 18 adedinin kesin yaşları belli olmadığından araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Elde edilen toplam skor değerleri ile bilinen yaşlar Epistat ve İnstat 2 programları ile analiz edilmiştir. Toplam skorlar ile bilinen yaşlar arasındaki bağıntı katsayıları kubbe bölgesi için 0,72 ($p<0,01$), lateral anterior bölge için 0,64 ($p<0,01$) bulunarak kubbe ve lateral anterior bölge sütür kapanma skorları ile bilinen yaşlar arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Yaptığımız çalışmada yaş tahmininde önemli sayılabilecek standart sapmalar görülmüştür. Bu durum her ne kadar ilk bakışta kafatası sütürlerinin kapanma evrelerinin yaş tayininde tek başına kullanılmasının sakıncalar doğurabileceğini düşündürmekte ise de adli tıbbi uygulamalarda yaş tayininde tahmin edilen yaş aralığının olabilecek en dar aralığa indirilmesi amaçlandığından kemikler üzerinde başka bir değerlendirmeye olanak tanımayan ve sadece kafatası veya kafatası parçalarının mevcut olduğu olgularda kullanılabilecek önemli bir metot olduğunu göstermektedir.

Hasta-Hekim İlişkisinin Hukuki Boyutu.

Abdi ÖZASLAN, Tanıl BAŞKAN, Gürsel ÇETİN, İstanbul. Bir tıbbi müdahaleyi hukuka uygun hale getiren mefhum mağdurun rızasıdır. Ancak hukukun aradığı şartları taşıyan bir mağdur rızası, tıbbi bir ameliyeyi meşru kılacaktır. Mağdurun rızasının geçerliliği ise mağdurun aydınlatılmış rızasının varlığına dayanır. Tıbbi müdahalelerde "mağdur" kavramını "hasta" olarak kabul etmek meselenin özüne ve hukuki cephesine daha uygun düşer. Aydınlatmanın kim tarafından, nasıl, kime karşı gerçekleştirileceği gibi mevzuların ötesinde en az onlar kadar önemli bir diğer mesele de aydınlatmanın tarzıdır. Bugün cari olan devlet ve özel hastanelerde kullanılan hastaların aydınlatılmasına dair formların içerik ve usul açısından değerlendirilmesi ve hukuki esaslara uygunluğu, dünya üzerinde var olan aydınlatma tarzları ek alınarak bir senteze ulaşmak sunumun amacını oluşturmaktadır. Nitekim, hasta aydınlatılması sözlü mü? yazılı mı? Yoksa hem sözlü hem yazılı mı? yapılmalı şeklindeki bir tartışmaya cevap bulabilmek buna bağlıdır.

Postmortem Himen Muayenesinde Histopatolojinin Yeri.

Abdi ÖZASLAN, Sülbiye KOYUTÜRK, Sermet KOÇ, İstanbul. Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi'nde otopsi yapılan bayan cesetlerinde himen incelenmiştir. İnceleme amacına uygun olarak himen bütünlüğüne göre değerlendirme 3 ayrı grup halinde yapılmıştır. Bu gruplardan birincisi Himen bütünlüğü devam edenler, ikincisi himen bütünlüğü büyük ölçüde korunan ancak bir ya da iki alanda kaideye kadar inen yırtığı bulunanlar ve üçüncüsü himen bütünlüğü tamamen bozulmuş (Caruncula hymenalis) olanlar şeklindedir. Birinci gruptan rastgele, ikinci ve üçüncü gruptan yırtık alanından hymen örneği alınıp parafin blok hazırlanmıştır. Dokular rutin "Hemotoksilen-Eosin", "Elastika Van-Giesson", "Masson Trikrom" ile boyanmış immünohistokimyasal olarak ise kollojen tip IV ve fibronektin boyaları uygulanmıştır. Gruplar arası boyanma paterni değerlendirilmiştir.

Kafatası Kemik Kalınlığından Yaş Tayini: Bir Ön Çalışma.

Bora ÖZDEMİR, Koray KAPTANOĞLU, İstanbul. Toplumlarda cinsler arasında kafatası büyüklük farkının bulunduğu ve buna bağlı cinsiyet tayininin de yapılabildiği bilinmektedir. Erkek kadın arasındaki cinsi dimorfizme dayanarak kadınlarda kafatası kalınlığının farklı olması beklenir. Adli Tıp Kurumu'na gelen yaşları 16 ve üzerinde 30'u kadın 74'ü erkek cesedin otopsilerinde kafatası kalınlığı 16 ayrı yerden milimetrenin 0.05'i hassaslığında kumpas ile ölçülmüştür. İnterobserver hata için de 30 kişi ölçülmüş, sonuçta ölçenler arasında istatistiksel anlamlı fark görülmemiştir. Örneklerin çoğu düşük eğitim seviyesinde ve meslekleri buna dayalı olan kişilerdir. Cinsiyet tayini için bütün ölçüler "Stepwise discriminant function" analizi ile incelenmiş ve frontal eminentia ile inion'un en etkili değişkenler olduğu saptanmıştır. Kafatası kalınlığından ancak %70 doğrulukla cinsiyet tesbit edilmiştir. İnsan kafatası uzun bir evrimden geçmiştir. Bunun en önemli unsurlarından birisi cinsi dimorfizmin gelişmesidir. Bu çalışmanın gösterdiği gibi varyasyonlar sebebiyle kalınlıktan cinsiyet tespit etmek istatistiksel olarak sınırlı olmaktadır.

Açlık Grevi Ölüm Orucu Sonrası Ortaya Çıkan Sekellerin CMUK 399 madde Kapsamında Değerlendirilmesi.

Önder ÖZKALIPÇI, Hıdır ARSLAN, Yeşim CAN, Nuray TURKSOY, Celal ÇALIKUŞU, Hakan GÜRVİT, Emel GÖKMEN, Demet KINAY, İstanbul. Son yıllarda ülkemizde ve dünyada, tutuklular tarafından sıklıkla başvurulmuş açlık grevi eylemleri, açlık grevleri sonlandıktan sonra ortaya çıkan fizik ve psikolojik rahatsızlıklar bakımından da adli tıp biliminin çalışma alanına girmektedir. 1996 açlık grevi ölüm oruçlarına katılıp da ceza ertelemesi ya da tutukluluk süreçlerinin sona ermesi sonrası TİHV İstanbul Temsilciliğine başvuran, Nörolojik muayeneleri İstanbul Üniversitesi Nöroloji ABD diğer uzmanlık alanlarını ilgilendiren muayene ve tetkikleri ve psikolojik takipleri TİHV İstanbul temsilciliği gönüllü hekimleri tarafından yapılan açlık grevcilerden 13 tanesi, var olan fiziki ve psikolojik rahatsızlıkları açısından de-

ğerlendirilmiştir. Uzun süreli açlık grevleri sonrası ya da uzun süreli açlığın sonlandırılması sırasında yeterli B1 desteği sağlamadan, şekerli sıvıların damar yoluyla verilmesi ve B1 depolarının hızla tükenmesi sonucu ortaya çıkan Wernicke-Korsakoff Hastalığını takiben gelişen Korsakoff Sendromunun, yakın ve uzak bellek bozukluğu bileşenleri mevcuttur. Adli tıp açısından en önemli özelliği yakın bellek kusuru olan Korsakoff Sendromu ve açlık grevcilerinde saptanan diğer organ bozukluklarının CMUK 399 maddesi kapsamında değerlendirilmesi ve tartışılması gerekmektedir. İzlediğimiz başvurularda saptanan fizik ve psikolojik bulgular göz önüne alındığında, uzun süreli açlık grevine katılan ve halen cezaevlerinde bulunan kişilerin makul bir zaman dilimi içinde CMUK 399 madde kapsamında gözden geçirilmesi gerekebilir.

Sahte İşkence İddiaları.

Önder ÖZKALIPÇI, Hıdır ARSLAN, Şükran İRENÇİN, İstanbul. İşkence iddialarının adli tıbbi muayenesi bir bütündür. İddia edilen süreçle ilgili İstanbul Protokolüne uygun olarak detaylı öykü, kişinin vücudunda oluşan travmatik lezyonlara ve şikayetlerin ilişkin kendi anlatımıyla gözlemleri saptanmalı, fiziki ve psikolojik muayeneler, bu muayeneleri takiben gerekli laboratuvar incelemeler yapılmalı ve en sonunda saptanan tüm bulguların anlatılan öykü ile uyumu konusunda rapor hazırlanmalıdır. TİHV İstanbul Temsilciği kayıtları retrospektif olarak değerlendirildiğinde 1998-2000 yılları arasında 906 kişinin işkenceye maruz kaldığını ifade ederek başvurduğu saptanmıştır. Bu başvurulardan 77 kişiye talepleri üzerine kendilerinde detaylı olarak anlatılan travma süreci, saptanan fiziki ve psikolojik bulgular ve saptanan bulguların anlatılan travma süreciyle uyumu doğrultusunda yorumlar içeren rapor hazırlanarak verilmiştir. Rapor talebiyle başvuran 3 kişide ise yapılan tıbbi değerlendirmeler sonunda kişilerin anlattıkları öykünün aksine kendi eylemi ya da kendisinin onayı sonucu oluşmuş travmatik lezyonlar saptanmıştır. Durum başvurulara bildirilerek rapor talepleri reddedilmiştir. Kendisine işkence yapıldığını iddia eden kişinin vücudunda saptanan travmatik lezyonların sadece lokalizasyon ve biçimlerine bakarak lezyonun işkence sonucu mu yoksa kaza sonucu ya da kişinin kendi eylemiyle ya da kendisinin onayı ile mi yapıp yapılmadığını ayırt etmek çok zordur. Kendisine işkence yapıldığını ifade eden kişilerde İstanbul Protokolü önerileri doğrultusunda çok detaylı anamnez, fiziki muayene ve psikiyatrik muayene gerçekleştirilmeli daha sonra saptanan tüm bulgular hep bir arada değerlendirilerek anlatılan öykü ile saptanan bulgular arasında uyum olup olmadığını bildiren detaylı bir rapor hazırlanmalıdır.

İşkence İddialarının Araştırılmasında Kemik Sintigrafisinin

Kullanımı ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı İstanbul Temsilciliği Deneyimi.

Önder ÖZKALIPÇI, Hıdır ARSLAN, Necati YILMAZ, Şükran İRENÇİN, İstanbul. Kemik sintigrafisi yüksek sensitivitesi olan non invazif bir yöntem kabul edildiğinden en çok istenen nükleer tıp incelemelerinin başında gelir. Son yıllarda müeesir fiil araştırmalarında

giderek artan oranda kemik sintigrafisi kullanılmaya başlanmıştır. 1992-1999 yılları arasında TİHV İstanbul Temsilciliğine falaka yada kaba dayak uygulamasına maruz kaldığını ifade ederek başvuran hastalardan sadece aynı nükleer tıp uzmanı tarafından değerlendirilen dosyalar bu çalışma kapsamına alınmıştır. Retrograd değerlendirmeye alınan 35 dosyadaki 26 erkek, 9 kadın, yaşları 19-58 yaş arasında değişen gruptaki kimlik bilgileri, işkence öyküleri ve tıbbi bulgular sınıflandırılmış ve nükleer tıp incelemelerinde elde edilen değerlerle birlikte bir arada değerlendirilmiştir. Yukarıdaki tabloya detaylı olarak bakıldığında sadece işkenceye maruz kalma süresi, ya da travmadan sonra geçen süre kırık saptanamayan kişilerde sintigrafi pozitifliğini saptama açısından yeterli parametreler olamamaktadır. 35 kişilik, 26' sı erkek, 9' u kadın, yaşları 19-58 yaş arasında değişen grupta kişiler sintigrafi çekilmesinden 1 ila 2190 gün (6 yıl) önce travmaya maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Darba maruz kaldığını ifade eden kişilerde kemiklerde özellikle ilk günlerin önemi büyüktür. Travma sonrası osteoblastik aktivitenin pik yaptığının kabul edildiği 48-72 saat öncesinde elde edilen negatif bir sonuç ve bu grafiden bir hafta 10 gün sonra yapılan ikinci incelemede elde edilen pozitif sonuç travma öyküsünü ispatlamada patognomonik değere sahiptir. Bizim serimizdeki bu ölçülere uyan ve kontrol grafileri çekilen iki kişide hiperaktif odak sayılarının artmış olması da aynı değerlerde ve travma öykülerini daha da güçlendiren tıbbi bulgulardır.

Etkili Eylem Sonucu Oluşan Zararlanmaların Ülkemizde ve Dünyada Değerlendirilmesi.

Erdem ÖZKARA, Yücel ARISOY, Akan KARAKUŞ, Ali YEMİŞÇİGİL, İzmir. TCK'nın 456. Maddesinin uygulamasında etkili eylem sonucu kişilerde oluşan zararın derecesinin saptanması önem taşımaktadır. Hekim adli rapor düzenlenirken tıbbi terminolojiden çok yasada belirtilen "mutad iştigalden kalma, hayatı tehlikeye maruz kalma, uzuv zaafı, vb." gibi tanımlamalardan hangisini ya da hangilerini kullanacağına karar vermek durumundadır. Ancak hastanın durumu genellikle yasadaki tanımlamalara veya kalıplara uymadığından bu değerlendirme hem hekimleri hem de adli makamları sıkıntıya sokmaktadır. Çalışmamızda Türk Ceza Yasası'nın 456. Maddesinin Almanya, Avusturya ve İtalya başta olmak üzere diğer ülkelerdeki eşdeğerleri incelenerek olgu örnekleriyle aralarındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmuştur. Bu çalışma ülkemiz koşulları göz önüne alınarak hastalara, hekimlere ve adli makamlara en uygun düzenlemelerin yapılabilmesi için gerekli verilerin ortaya konması amacıyla yapılacak kapsamlı araştırmaların ön basamağı niteliğindedir.

Sualtı Yaralanmalarının Medikolegal Değerlendirilmesi.

Erdem ÖZKARA, Özgür KARCIOĞLU, Ali YEMİŞÇİGİL, İzmir. Yaşamın kaynağı olarak bilinen su, belli kurallara uyulmadığında yaşamın sonu da olabilmektedir. Sualtı koşulları suyun havadan farklı olan özgül ağırlığı, iletkenliği, kaldırma gücü ve içeriği nedeniyle insanlar için çok farklı bir ortam oluşturmaktadır. Bu nedenle sualtında oluşan yaralanma

olaylarında sualtı fizyolojisi de dikkate alınarak değerlendirme yapılmalıdır. Çalışmamızda Dokuz Eylül Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Acil Servisine 01.04.1998-31.12.2000 tarihleri arasında başvuran ICD 9 kodlanmasında belirtilen suyla ilişkili yaralanma olguları araştırıldı. Saptanan 14 olgu; yaş, cinsiyet, olay tarihi, olay türü ve vücutta oluşan zararlanma açısından değerlendirildi. Eldé edilen veriler sualtı koşulları ve karadakinden farklılıkları ortaya konarak ilgili literatür ışığında tartışıldı. Sualtında oluşan yaralanmaların adli yönden değerlendirilmesinde sualtı fizyolojisinin de göz önünde bulundurulmasının doğru karar vermede ne kadar önemli olduğu görüldü.

Kardiyak Hidaditoz; Olgu Sunumu.

İşıl PAKİŞ, Elif İlker AKYILDIZ, Ferah KARAYEL, A. Arzu TURAN, Lale TIRTIL, Gökhan BATUK, İstanbul. Kist hidatik Ekinokokus Granülosus tarafından oluşturulan, başta karaciğer, akciğer, beyin nadiren de dalak, yumuşak doku, kemik, meme, spinal ekstra dural mesafe ve kalpte yerleşebilen bir hastalıktır. Bizim çalışmamızda Ani ölüm tablosu ile gelen 16 yaşında bayan hasta yapılan otopsi ile makroskopik ve histopatolojik bulgularla değerlendirildi. Otopsi sırasında kalpte sol ventrikül apeksinde 4x3x3 cm, karaciğerde 6x4x2 cm ölçülerinde kirli-beyaz renkli , duvar iç yüzünde beyaz renkli döşeyici bir zarın izlendiği berrak sıvı ile dolu iki adet kistik oluşum görüldü. Histopatolojik incelemede her iki kistten alınan kesitlerde kalın hyalinize kısmen nekrotik bir çeper ile tanıtıcı germinatif membran ve az sayıda skoleksler izlendi. Bu bulguların ışığında olgu kalp ve karaciğer yerleşimi gösteren kist hidatik olarak değerlendirildi. Karaciğerin, kist hidatik olgularında en sık gözlenen yerleşim yeri olmasına rağmen kardiyak yerleşim nadiren görülmektedir. Tüm dünyada kardiyak hidatidosisin görülme sıklığı %0,5-2 olarak bildirilmektedir. Kardiyak hidatidosis parazitin koroner dolaşım yada açık foramen ovale aracılığı ile pulmoner dolaşım ile kalbe ulaşması sonucu oluşmaktadır. Kalpte en sık sol ventrikül serbest duvarı (%50-77) veya interventriküler septum ve perikard (%50) tutulumu görülmektedir. Hastalık sıklıkla asemptomatik seyretmekte (%90) ise de nadiren rüptür ve buna bağlı anafilaktik şok veya embolizm, ventriküler taşikardi, miyokard enfarktüsü gibi komplikasyonlar ile ani ölüme neden olabilmektedir. Elazığ İlinde 0-5 Yaş Grubu Çocuklarda Kaza Sıklığı. Edibe PİRİNÇCİ, Yasemin AÇIK, Elazığ. Elazığ ilinde yaşayan 0-5 yaş grubu çocuklarda kaza sıklığını saptamak amacıyla yapılan bu çalışmada; her sağlık ocağı bölgesinde bulunan çocuk izlem fişlerinden yararlanılarak oluşturulan listeden rasgele yöntemle 530 kişi seçilmiş olup, bunun 519 (%97.9)'una ulaşılmıştır. Örnekleme alınan her 0-5 yaş grubu çocuğu olan aileye, evde yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak anket formu uygulanmıştır. Çalışmaya alınan çocukların %38.7'si herhangi bir kaza geçirmiştir. Kazaların %81'i ev kazası, %13.4'ü yüksekten düşme ve %5.5'i trafik kazasıdır. Ev kazalarının %47.2'si düşme-çarpma şeklinde, %9.8'i ise ev aletleri ile olan kazalardır. Yüksekten düşme olgularının %44.5'i merdivenden, %33.3'ü balkon-pencereden düşme şeklindedir. Ev kazasında minimal ekimoz %62.6 oranında görülürken, yüksekten

düşmede minimal ekimoz %37.0, trafik kazasında ise %45.4 oranındadır. Ekstremitelerde kırık-çıkık ev kazasında %4.9, yüksekte düşmede %11.1, trafik kazasında ise %9.1'dir. Kaza geçirenlerin %16.9'unda bir sakatlık ya da iz kalmıştır. Kazaların %25.9'u sabah, %49.4'ü öğlen, %24.7'si akşam ya da gece olmuştur. Kazaların %17.4'ü düğün, bayram gibi özel bir günde meydana gelmiştir. Trafik kazalarının %72.7'si il-ilçe merkezinde görülürken, %27.3'ü köyde olmuştur. Sonuç olarak; Elazığ il merkezinde 0-5 yaş grubu çocuklarda kaza sıklığı oldukça yüksektir. Kazalardan korunmak amacıyla; kazaların nedenleri, korunma yolları ve ilk yardım konularında tüm toplumu bilinçlendirecek şekilde örgün ve yaygın eğitim verilmesi, yeterli ve uygun spor, oyun ve sosyal alanların yapılması gerekmektedir.

Elektrik İşkencesi Uygulanmış Bir Olguda Alternatif Adli Rapor Çalışması.

Bülent PİŞMİŞOĞLU, Fikret ÖZTOP, Ferruh ZORLU, Ahmet ETİT, Veli LÖK, İzmir. Elektrik işkencesi hiç iz bırakmadığı ya da pek az iz bıraktığı için işkence uygulayan kişiler tarafından ideal bir işkence yöntemi olarak görülmektedir. Gözaltında elektrik ve diğer işkencelere maruz kaldığını belirten bir kişinin İzmir Tabip Odası'na alternatif adli rapor düzenlenmesi talebiyle başvurusu sonrası İstanbul Protokolü ilkelerine göre bir rapor düzenlenmiştir. Bu çalışmanın amacı kişinin resmi rapora ilişkin memnuniyetsizliğinin alternatif bir adli rapor düzenlenmesi yoluyla giderilmesinin yanı sıra elektrik işkencesi gibi sofistike bir uygulamanın ortaya çıkarılmasında ileri araştırma tekniklerinin kullanılmasının gerekliliğini ve rutin adli muayene süreçlerinin bu konudaki eksik ve yetersizliklerini ortaya koymaktır. İşkence iddiaları sonrası yapılan rutin adli muayene süreci kişinin beyanı göz önüne alınarak değerlendirilmiş ve verilen resmi adli rapor İTO Muayene ve Rapor Komisyonun saptadığı tıbbi bulgular ile karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmaya yardımcı olması amacıyla Türkiye İnsan Hakları Vakfının 1998 ve 1999 yıllarına ait hasta kayıtları retrospektif olarak değerlendirilmiştir. Yanı sıra elektrik işkencesinin fizik ve laboratuvar bulguları bilinen ilgili literatür kapsamında değerlendirilmiştir. Gözaltında işkence gördüğü iddiası ile İzmir Tabip Odası'na başvuran kişinin yapılan muayene, elektrik piküründen "Punch" biyopsi ve patolojik inceleme sonucunda elektrik işkencesi saptanmış ve gözaltı sırasında alınan resmi adli rapora alternatif adli rapor hazırlanmıştır. Bu rapor hazırlanırken İstanbul Protokolü ilkeleri göz önünde bulundurulmuştur. TİHV yıllık raporlarında işkence gördüğü iddiası ile vakfa başvuran kişilerden 1998 ve 1999 yıllarında toplam 1322 kişiden 711'ine son işkence süreci sonrası resmi görevlilerin inisiyatifi ile adli rapor düzenlendiği, bu kişilerden 511'inin (%71.8) adli raporunun bulgularla uyumlu olmadığı belirtilmiştir. Çalışmamızda gözaltı sürecinde düzenlenen resmi adli raporlarda elektrik işkencesi izlerinin saptanamamasının nedenleri de tartışılmıştır. Resmi kanallar yoluyla alınan adli rapor sonuçları ile ilgili yüksek memnuniyetsizlik oranının azaltılması ve spesifik işkence yöntemlerinin saptanabilmesi muayene ve rapor prosedürlerinin İstanbul Protokolü önerilerine göre gerçekleştirilmesi yoluyla sa-

ğlanabilir. Adana Adli Tıp Şube Müdürlüğünün 2000 Yılı Olgularının Retrospektif Değerlendirilmesi. Bülent SAVRAN, Ahmet HİLAL, Tamer EREN, Necmi ÇEKİN, Adana. İlimiz Adli Tıp Şube Müdürlüğüne çok sayıda adli olgu başvurmakta ve adli olgu sayıları yıllara göre giderek artış göstermektedir. Adli olguların önemli bir kısmını genelde öngörülüp önlenabilir nitelikteki olguların oluşturması nedeniyle, bu olguların özelliklerinin belirlenmesi, alınması gereken tedbirler açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmada Adana ilinin adli olgu profilinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığı Adli Tıp Şube Müdürlüğünün 2000 yılı kayıtları retrospektif olarak incelendi. Şube Müdürlüğüne başvuran 11851 adli olgu yaş, cinsiyet, orijin, geldiği yer ve rapor sonuçları açısından değerlendirildi. Olguların 10040'ının (%84.72) erkek, 1811'inin (%15.28) kadın olduğu, olguların 3754'ün (%31.67) çocukluk yaş grubunda (0-18) olduğu görüldü. Olguların büyük çoğunluğunun, 9784 (%82.60) olgu ile künt travmatik lezyonların oluşturduğu ve bunların 6115'ini (%51.59) trafik kazalarının meydana getirdiği, Türk Ceza Kanunu 456. Maddesi kapsamında adli rapor düzenlenen olguların 8064'nün (%71.09) 0-10 gün kapsamında değerlendirilen olgular olduğu ve bunlardan 344'ünün (%3.20) hayati tehlike oluşturduğu saptandı. Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığı Adli Tıp Şube Müdürlüğünün sonuçları literatür ile karşılaştırılarak tartışılacaktır.

Namlu Ucu ile Atışın Yapıldığı Vücut Bölümü Arasına El Girdiğinde, Bitişik Atış Halinde Atış Artıklarının Vücut Bölümü Üzerine Geçip Geçmeyeceği Üzerine bir Deneysel Çalışma.

Çetin SEÇKİN, Nesime YAYCI, Bülent ÜNER, İstanbul. Orijin açısından intihar ya da cinayet olup olmadığı hususunda ikilemde kalınan bir vakada, sanığın ifadesine göre, silahı boynuna doğru ateşlemek isteyen kişiyi engellemek isterken kendi eli namlu ucu ile ölenin boynu arasına girmiştir. Mahallinde yapılan ölü muayenesinde ölenin boynundaki giriş deliği çevresinde yanık ve barut izi olduğu belirtilmiştir. Adli tahkikat dosyası incelendiğinde orijinin daha çok intihar olduğunu düşündüren vakada verilen bilirkişi raporunda olayın cinayet olabileceği iddia edilmiştir. Bu olayın gerçek oluş şeklini aydınlatabilmek amacıyla Adli Tıp Kurumu Fizik İncelemeler İhtisas Dairesinde bir uygulama yapılmıştır. Belirtilen engele (ele) uygun olarak iki adet tavuk butu üst üste konulduktan sonra, üstteki tavuk butuna 7.65mm çaplı bir tabanca ile, olayla uygunluk sağlayabilmesi için kemikli bölgeler hedeflenerek bitişik atış yapılmıştır. Yapılan fiziksel inceleme sonucunda alttaki tavuk butunda mevcut delik etrafında is görüldüğü gibi bu buttaki traje boyunca yapılan kimyasal incelemede nitrit ve nitrat iyonlarına rastlanmıştır. Bu bulgu bitişik atış durumunda atış artıklarının engel atlaması bakımından ilginç bulunmuştur.

Ektopik Tubal Gebeliğe Bağlı Anne ve Fetus Ölümü: Bir Olgu Sunumu.

Bülent ŞAM, Koray KAPTANOĞLU, Bora ÖZDEMİR, İstanbul. Ektopik gebelik

döllenmiş yumurtanın uterus içinde anormal pozisyonunda ya da uterus dışında implante olmasıdır. Dış gebelik 250 gebelikte 1 görülür ve uygulamada ektopik gebeliklerin %95-98'i fallop tüpünde ve geri kalan yüzdesi ise görülme sıklığına göre ovaryum, serviks ve karın boşluğunda görülür. Tubal gebeliklerin %50'si ampullada, yaklaşık %20'si isthmusda, %12'si pars infundibularisde ve %10'u pars interstisyalside görülür. En sık mural veya muro-plikal tubal yerleşimli gebelik görülürken, fimbrial ve plikal yerleşimli gebelikler nadiren görülür. Tubal gebeliklerin %60'ı tuba rüptürüyle sonuçlanır. Yuvalanan ovum bir süre gelişmesine devam eder. Anne dokularını tahrip ederek ilerleyen trofoblastlar, tuba muskularis tabakasını ve beraber damarlarını aşındırır, seroza yırtılır, rüptür olur. Eğer aşınan arter büyükçe ise kısa sürede karın boşluğuna şiddetli bir kanama başlar. İlerlemiş tubal gebelik rüptürle sonuçlanırsa genellikle yalnızca fetus ölümüyle ve çok ender olarak da anne ve fetusun birlikte ölümüyle sonuçlanır. Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Morg İhtisas Dairesi'nde otopsi yapılan 21 yaşında bir kadın olguda rüptüre olmuş tubal gebelik saptanmış ve rüptüre bağlı iç kanama sonucu öldüğü kanaatine varılmıştır. Otopsisinde fetusun da ölmüş olduğu saptanan bu olgu tubal gebelik rüptürü ve rüptürüne bağlı anne ve fetus ölümünün ender görülmesi nedeniyle sunulmuştur.

Adli Tıp Kurumu Kimyasal Tahliller İhtisas Dairesi Narkotik Laboratuvarına 1998-2000 Yıllarında İstanbul Adliyelerinden Gönderilen "Ecstasy" Tabletlerinin Profili.

Oya TANÇ, Neval AK, Zafer GÜRPINARLI, İsmail KOCAĞA, Faruk BİÇER, İstanbul. Son üç yılda Adli Tıp Kurumu Kimyasal Tahliller İhtisas Dairesi Narkotik laboratuvarına analize gönderilen uyuşturucular arasında, ECSTASY olarak bilinen uyuşturucu tabletlerde belirgin bir artış gözlenmiştir. ECSTASY tabletlerin illegal olarak üretilmesi dolayısıyla, içerdikleri maddeler farklı cins ve miktarlarda olmaktadır. Bu çalışmanın amacı son üç yılda İstanbul Adliyelerinden gönderilen ECSTASY tabletlerin içerdikleri uyuşturucu ve diğer etken maddelerin tespiti ve elde edilen bulguların değerlendirilmesidir. Gönderilen ECSTASY tabletlerin analizi için, kimyasal renk testleri olarak nitelendirilen öncül deneyler uygulandıktan sonra İTK (İnce Tabaka Kromatografisi), GC (Gaz Kromatografisi) ve GC/MS (Gaz Kromatografisi/ Kütle Spektrometrisi) yöntemleri uygulanmaktadır. Bu analiz yöntemleri sonucunda bütün ECSTASY tabletlerde ana uyuşturucu kimyasal maddenin Amphetamine veya türevleri olduğu saptanmıştır. Bunların;- Amphetamine HCl - Methamp-hetamine HCl - MDA (Methylenedioxyamp-hetamine)- MDMA (Methylenedioxymethamphe-tamine) olduğu görülmüştür. Ayrıca tabletlerde de Amphetamine veya türevlerinin yanı sıra, başta Procaine, Theophylline, Caffeine, Quinine olmak üzere çeşitli katkı maddeleri saptanmıştır. Tabletlerdeki katkı maddeleri arttıkça GC ve GC/MS cihazlarına verilecek numunelerin daha temiz şekilde hazırlanması için Solid Phase Extractione (SPE) yöntemi uygulaması önem kazanmaktadır. A.) Tabletlerle uygulanan öncül deneylerin

sonucunda, tabletlerde bulunan Amphetamine'nin türü konusunda bir fikir edinilmektedir. Bu nedenle öncül deneylerin mutlaka uygulanması yararlıdır. B.) İTK (İnceTabaka Kromotografisi) uygulamasının yararları aşağıdaki gibi sıralanabilir;- Amphetamine türü belirlenebilmektedir.- Tabletlerde katkı olarak kullanılan diğer maddelerin türleri ve sayılarının tesbiti yapılabilmektedir. C.) GC/MS ile Amphetamine bulgularının doğrulaması yapılmakta, İTK'da saptanan ancak niteliği belirlenemeyen katkı maddelerine ait spotların tanımı yapılabilmektedir. D.) UV ve GC ile de tabletlerdeki komponentlerin kantitatif analizleri yapılmaktadır.

Çocuk/Ergen Suçluluğu ve Medya.

Mehmet TOKDEMİR, Hüdaverdi KÜÇÜKER, Atınç AKSU. Elazığ. Elazığ İslahevinde bulunan, suç işlediklerinde yaşları 12-17 arasında değişen (ortalama 15.0 (1.2) 106 erkek hükümlü çocuk/ergenin tamamı, daha önce suç işlememiş benzer sosyoekonomik düzeydeki yaşları 13-18 arasında değişen (ortalama 15.6(1.3) 126 erkek okul öğrencisiyle, basın ve müzik izlemleri yönünden karşılaştırılarak, iki grup arasındaki farklılıklarının ortaya konması amaçlandı. Hükümlü çocuk /ergenler İslah Evine girmeden önce ortalama 34-39 saat/hafta televizyon seyrederken, kontrol grubu olguları ortama 19-26 saat/hafta televizyon seyrettikleri belirlenmiştir. Ayrıca hükümlü çocuk/ergenlerin %51.9 oranında şiddet içerikli macera-savaş filmi seyrederken, suç işlememiş okul öğrencilerinde bu oranın %25.4 olarak tespit edilmiştir. Her iki grup arasında anlamlı farkların olması, yazılı ve görsel basının çocuk/ergenlerin şiddet davranışlarına yönelmesinde rol oynadığını göstermekte olup, bu konuda ilgili kişi ve kurumların gerekli önlemleri almasının gerektiği kanaatine varılmıştır.

Fotoğraf İncelemelerinde Karşılaşılan Zorluklar.

İbrahim ÜZÜN, A. Sadi ÇAĞDIR, İstanbul. Fotoğraf karşılaştırması Adli tıbbın giderek önem kazanan konularından biridir. Günümüzde video görüntü aygıtlarının, dijital görüntü alıcılarının yaygınlaşması Adli tıp uzmanlarının önüne daha çok sayıda fotoğraf karşılaştırması ile ilgili dosyaları gelmesine yol açmaktadır. Fotoğraf mukayesesinde adli tıbbın diğer konuları kadar kesin standartlar henüz konulamamıştır. Genelde yapılan çalışmalar yaşla ilgili yüz değişiklikleri, yüzdeki antropolojik noktalar arasındaki mesafelerin saptanması, yüzde yaşlanmaya ve değişikliğe yol açan faktörler üzerine olmuştur. Çeşitli otörler değişik vakalarda nasıl sonuca gittiklerini yazmışlardır. Burada önemle belirtilmesi gereken nokta fotoğraf mukayesesinde eldeki karşılaştırma materyallerinin de olaydan olaya farklılık göstermesidir. Çünkü imajın elde edilmesine yarayan çok çeşitli araçlar bulunmaktadır. İmajın kalitesi de vakadan vakaya değişebilmektedir. Fotoğrafik karşılaştırmalarda en büyük problemlerden biri, yüz özelliklerinin ifade değişiklikleri veya fotoğraf çekim açısına göre farklılık göstermesidir. Kızgınlık, endişe, mutluluk, ilgi, şaşırma gibi ruh halleri yüz ifadesini değiştirir. Bu geçici değişikliklerin yaşlanmaya, hastalığa, hayat tarzındaki değişikliklere ve

çevresel faktörlere bağlı olduğu da unutulmamalıdır. Yaşlanma faktörü ciddi bir sorundur. Çünkü; kişi eskiden çekilmiş bir fotoğrafıyla yıllar sonra karşılaştırılmak zorunda kalınabilir ve bir yıl ya da daha az zamanda bile belirgin farklılıklar oluşabilir. Bu çalışmada çekim açısı, nitelik, kalite farklılığının, karşılaştırma yapılan fotoğrafların değişik zamanlarda çekilmesinin fotoğraf karşılaştırmalarında ne tür zorluklar doğurabileceği örneklerle ortaya konmuş ve dikkat edilmesi gereken noktalar belirlenmiştir. Fotoğraf karşılaştırmalarında kesin kriterler ortaya koymak pek mümkün görünmemektedir. Genelde uygulayıcı her olguyu genel kurallar çerçevesinde önüne incelenmek üzere gelen fotoğrafların özelliklerine göre sonuçlandırmak zorundadır. Karşılaştırmada karşılaşılabilecek sorunların önceden bilinmesi uygulamada her olgu için farklı olmak üzere daha tutarlı stratejilerin ortaya konulmasını sağlayacaktır.

Çehrede Sabit Eser ve Çehrenin Daimi Değişikliğinde Kullanılan Tanı Kriterlerinin Değerlendirilmesi.

Ayşe YANIK, Uğur GÜNAYDIN, Halis DOKGÖZ, Celal BÜTÜN, Şevki SÖZEN, İstanbul. Çehrede sabit eser (ÇSE) ve çehrenin daimi değişikliğinin (ÇDD) tanısında nesnel verilerden çok öznel değerlendirmenin ön plana çıkması çeşitli tartışmalara yol açmaktadır. Çalışmada Adli Tıp Kurumu (ATK) 2.İhtisas Kurulu'na gelen ve hukuksal süreçte ÇSE ve ÇDD yönünden değerlendirilmesi istenen olguların nitelikleri ve tanı kriterlerinin irdelenebilmesi amacıyla 1998-1999 yıllarında ATK 2.İhtisas Kurulu'nca muayenesi yapılarak adli rapor düzenlenen 446 ÇSE ve ÇDD olgusu incelenmiştir. Olguların 49'u (%10.99) kadın, 397'si (%89.01) erkek olup, hiçbir olguda yaş durumunun belirtilmediği saptanmıştır. Olguların olay niteliği incelendiğinde 210'unun (%49.07) darp, 171'inin (%38.34) kesici delici alet yaralanması, 32'sinin (%7.17) ateşli silah yaralanması, 13'ünün (%2.91) trafik kazası, 20'sinin (%4.49) diğer nedenlerle yaralandığı belirlenmiştir. Olay yeri değerlendirmesi; 164 olguda (%36.77) il ve 282'sinde (%63.23) ilçe olarak saptanmıştır. İlk başvuru birimlerinde yapılan değerlendirmelerde; 141 olguya (%31.62) ÇSE tanısı konduğu, 36 olgunun (%8.07) ÇSE olarak değerlendirilmediği, 269 olguda (%60.31) ise görüş bildirilmediği tespit edilmiştir. ATK'nda düzenlenen raporlarda ise olguların 98'inde (%21.97) ÇSE, 303'ünde (%64.94) ÇSE olmadığı tanısı konulduğu ve 45'inin (%10.09) ise ATK'da muayenesi olmadığı gerekçesiyle muayeneye çağırıldığı belirlenmiştir. Sonuçlar irdelendiğinde klinik birimler ile ATK'ndaki ÇSE ve ÇDD değerlendirmelerinde ciddi farklılıklar bulunduğu ortaya konularak ortak nesnel kriterlerin oluşturulması için konu tartışmaya açılmıştır.

Türkiye'de Adli Tıp Uzmanlık Eğitiminin Durumu.

Nesime YAYCI, Başar ÇOLAK, Mehmet Akif İNANICI, İstanbul. Bu çalışmada, Türkiye'de adli tıp uzmanlık eğitimi veren birimlerdeki uzmanlık eğitim programlarının içeriğinin saptanması ve karşılaştırılması amaçlanmıştır. 5 adet açık uçlu soruyu içeren anket formu, 23 Adli Tıp Anabilim Dalı ile birlikte Adli Tıp Kurumuna gönderilerek, tüm

birimlerden faks ve elektronik posta ile toplanan yanıtlar değerlendirmeye alınmıştır. 13 birimde, standart adli tıp uzmanlık eğitimi programının bulunduğu, uzmanlık verilmesi düşünülen sürenin 12 birimde 3 yıl olarak belirlendiği, 15 anabilim dalının kendi birimleri dışında rotasyon programlarının olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada, temel olarak anabilim dallarında ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığında uygulanan adli tıp uzmanlık eğitimlerinin farklı olduğu belirlenmiştir. Adli tıp uzmanlık eğitiminde asgari standardizasyonun sağlanması amacıyla, daha önceden başlatılan çalışmalar doğrultusunda, bu eğitimin uygulanması, karşılaşılan yönetsel ve yasal sorunlarla ilgili gerekli girişimlerde bulunulması sonucuna varılmıştır.

Suda Boğulma Olgularında Sıvı Aspirasyonunu Etkileyen Nedenler.

Coşkun YORULMAZ, Nadir ARICAN, İlyas AFACAN, Emre ALBEK, İstanbul. Su ortamında bulunan kişinin, apne dönemi sonunda zorunlu olarak ilk solunumu ile solunum yollarına hava yerine su aspire etmesiyle, klasik anlamda suda boğulma sonucu ölümle sonuçlanan fizyopatolojik süreç başlar. Suda boğulma tanısında kullanılan tüm bulgular aktif solunum hareketleri ile sıvının aspire edildiği klasik suda boğulma olguları için geçerlidir. Soğuk, önemli miktarda alkol, uyutucu uyuşturucu madde kullanımı, akciğer ve kalp hastalıkları, ağır travmatik lezyonlar, sıvı aspirasyonunu azaltarak tanıda kullanılan bulguları etkilemektedir. Bu çalışmada ölümü hızlandırıcı etkenlerin suda boğulma tanısındaki rolünün araştırılması amaçlandı. 28.11.94 ile 19.08.98 tarihleri arasında Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp AD'da diyatometrik tetkiki yapılan ve suda boğulma şüphesi bulunan 537 olgu değerlendirildi. Olgular, ölüm sebeplerine, sıvı aspirasyonu bulgularına, ölümü hızlandırıcı etkenlerin bulunup bulunmamasına ve mevsimlere göre gruplara ayrılarak incelendi. Olguların; %23,2 sinde alkol ve/veya uyutucu-uyuşturucu madde, %10'unda ağır travmatik lezyonlar, %12,5'inde kalp yetmezliği bulgularının bulunduğu belirlendi. Sıvı aspirasyonunun önemli bir göstergesi olan organlarda saptanan diyatometrik sayılarının ölümü hızlandırıcı etkenlerden olumsuz yönde etkilendiği saptandı. Tanı için spesifik bir bulgunun bulunmadığı suda boğulma olgularında, bulgularının birbirine eklenmesi ile tanı konulmaya çalışılır. Yetersiz sıvı aspirasyonu bulguları ile karşılaşıldığında; ölüme yol açan koşulların iyi tanımlanması; sıvı aspirasyonuna bağlı olarak dilüe olan alkol miktarları ve kalp yetmezliği bulgularının göz önünde bulundurulmasının son derece önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

Sudan Çıkan Cesetlerde Plevral Efüzyon.

Coşkun YORULMAZ, Nadir ARICAN, İlyas AFACAN, Halis DOKGÖZ, İstanbul. Sudan çıkarılan cesetlerde ölüm sebebinin belirlenmesi adli tıbbın en güç konularından biridir. Tanıda bir çok bulgu birlikte kullanılmaktadır. Bu bulgular içerisinde plevral sıvı miktarındaki artış sık rastlanılan önemli bir özelliktir. Ancak suda boğulma olgularında plevral efüzyon miktarını belirleyen faktörler tam olarak saptanmamıştır. Bu çalışmada plevral efüzyonun miktarını belirleyen faktörlerin araştırılması amaçlandı. 28-11-94 ile

19-08-98 tarihleri arasında Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına diyatometrik tetkiki amacı ile gönderilen, suda boğulma şüphesi bulunan 537 olgu değerlendirildi. Olgular ölüm sebepleri, anatomopatolojik bulgular, su türü, yaş grupları, çürüme, sudan çıkarıldıktan sonraki süre açısından gruplara ayrılarak, bir çok parametrenin pleval sıvı ile olan ilişkisi araştırıldı. Tuzlu suda boğulma olgularında pleval efüzyon miktarının tatlı suda boğulma olgularına göre anlamlı derecede ($p<0,001$) fazla olduğu saptandı. Suda boğulma olguları ile sudan çıkarılan, ancak suda boğulma dışı nedenlerle ölen olgular arasında pleval efüzyon açısından anlamlı derecede fark ($p<0,05$) bulunduğu görüldü. Olguların keşif muayenelerinin yapıldığı zaman dilimi ile otopsi arasında geçen süre dikkate alındığında, pleval efüzyon miktarı açısından korelasyon bulunmadı. Bir çok koşulda pleval efüzyon, güvenli bir bulgu olarak kullanılamamaktadır. Çalışmada elde edilen farklı koşullardaki efüzyon miktarlarının daha nesnel değerleri ve ölümden sonra geçen süre ile miktar açısından korelasyon bulunmayışı gibi sonuçları; çoğu zaman yalnızca 1-2 bulgudan biri olarak elimizde bulunan bu parametrenin daha güvenli kullanımına yol açacaktır

İç Olgu Nedeniyle Tıbbi Yanlış Uygulama.

Fatma YÜCEL BEYAZTAŞ, Sivas. Tıbbi yanlış uygulama (malpraktis); standart tıbbi uygulamanın yapılmaması, beceri eksikliği veya hastaya tedavi verilmemesi ile oluşan zararlardır. Türkiye'de malpraktis davaları giderek yaygınlaşırken, yabancı ülkelerde de sıkça görülmekte ve sağlık personeli sıkıntılar yaşamaktadır. Bu çalışmada, Yüksek Sağlık Şurası'nda karara bağlanmış üç tıbbi malpraktis olgusu dolayısıyla bu konu irdelendi ve tıbbi hataları azaltmak için gerekli uygulamalar önerildi.

POSTER BİLDİRİLER

Otopsi Sırasında Ölçülen Radius ve Ulna Uzunluklarından Boy Tahmini.

Hasan AĞRITMIŞ, Osman ÇELBİŞ, İstanbul. Vücut bütünlüğü bozulmuş ceset ya da insana ait olduğu bilinen iskelet kalıntılarından kimlik tespiti yapılırken boy uzunluğunun bilinmesi önemlidir. Mevcut kemik veya ceset parçalarından yararlanarak yapılan boy tahmini çalışmalarından elde edilen sonuçlar üzerinde çalışılan toplumlara göre farklılıklar göstermektedir. Çalışmamız Türk toplumuna ait sonuçların elde edilmesi amacı ile yapılmıştır. Çalışma Adli Tıp Kurumu'na otopsiye gönderilen cesetlerde yapılmıştır. Bütünlüğü bozulmamış, bedensel deformitesi bulunmayan, 18-62 yaşları arasındaki Türkiye doğumlu 80 erkek 47 kadın cesedi üzerinde ölçüm yapılmıştır. Kişilerden kaynaklanabilecek ölçüm hatalarını ortaya çıkarabilmek için 30 cesedin boy ve kemik uzunlukları ölçümleri iki kişi tarafından ayrı ayrı ölçülmüş ve student's tS-test ile karşılaştırılmıştır. Çalışma sonunda boy tahmini için Türk toplumuna özgü 6 adet regresyon formülü oluşturulmuştur. Radius ve ulnadan boy tahminindeki standart hatalar, yurtdışı ve ülkemizdeki diğer uzun kemiklerle yapılan çalışmalardaki standart hatalara yakın bulunmuştur. Bu çalışma Türkiye'de yapılmış kemik uzunluklarından boy tahmini çalışmalarında eksik kalan bir kısmı tamamlamıştır.

Otopsi Sırasında Ölçülen Radius ve Ulna Uzunluklarından Cinsiyet Tayini.

Hasan AĞRITMIŞ, Osman ÇELBİŞ, İstanbul. Vücut bütünlüğü bozulmuş ceset ya da insana ait olduğu bilinen iskelet kalıntılarından kimlik tespitinde ilk yapılması gereken cinsiyet tayinidir. Kemiklerden cinsiyet tayini yapılırken kranyum, pelvis, uzun kemik ölçümleri ve kostaların özelliklerinden yararlanılabilmektedir. Biz bu çalışmada otopsi sırasında ölçtüğümüz radius ve ulna kemik uzunluklarından cinsiyet tayini yapmayı hedefledik. Çalışma Adli Tıp Kurumu'na otopsiye gönderilen cesetlerde yapılmıştır. Bütünlüğü bozulmamış, bedensel deformitesi bulunmayan, 18-62 yaşları arasındaki Türkiye doğumlu 80 erkek 47 kadın cesedi üzerinde ölçüm yapılmıştır. Kişilerden kaynaklanabilecek ölçüm hatalarını ortaya çıkarabilmek için 30 cesedin boy ve kemik uzunluk ölçümleri iki kişi tarafından ayrı ayrı ölçülmüş ve student's t-test ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen verilerden diskriminant fonksiyon testi ile cinsiyet tayini yapılmıştır. Çalışma sonunda diskriminant fonksiyon testi ile radius ve ulnadan birlikte veya ayrı ayrı cinsiyet tayini için üç adet fonksiyon içeren tablo oluşturulmuştur. Bu tablodan yararlanarak kemiklerin boylarından %90'ların üzerinde bir doğrulukla cinsiyet tayinine olanak sağlanmıştır.

İnsan Performans Teknolojisinde Paroksanaz Düzeyinin Önemi.

Serap A. AKGÜR, Pembe ÖZTÜRK, Erdem ÖZKARA, Tijen TANYALÇIN, İzmir. Paraoksonaz (PON1) bir serum esterazıdır. PON1'e ilgi başlangıçta toksikoloji alanında iken son yıllarda lipid ve lipoproteinlerin metabolizmasında da yer aldığı görülmüştür. PON1, organik fosforlu ve karbamatlı insektisidlerin, kimyasal silah olarak kullanılan sinir gazlarının, aromatik karboksilik esterlerin ve diğer toksik çevresel kimyasalların metabolizmasında da rol almaktadır. Birçok çalışma PON1'in genetik polimorfizminin varlığına işaret etmektedir. Ayrıca PON1 in polimorfik dağılımı büyük bir interetnik varyasyon göstermektedir. PON1 aktivitesindeki polimorfik varyasyon bahsedilen kimyasalların metabolizmasını etkilemekte ve bundan dolayı bu maddelerle gelişen intoksikasyon riskini artırmaktadır. PON1 enziminin fenotipleri A tipi, düşük aktiviteli allel için homozigot, AB tipi heterozigot, B tipi ise yüksek aktiviteli allel için homozigot fenotipi şeklindedir. Bu çalışmada, çok çeşitli maddelerin metabolizmasında rolü olan PON1'in, Türk toplumundaki polimorfizmini araştırarak, insan performans toksikolojisi açısından değerlendirmeyi amaçladık. 183 olgunun serum örneklerinde bazal ve tuzla stimule PON1, arilesteraz aktiviteleri spektrofotometrik olarak ölçüldü. PON1/Arilesteraz aktivitesi oranına göre fenotiplendirme yapıp A, AB, B şeklinde bireyler sınıflandırıldı. Türk popülasyonunun PON1 için trimodal dağılım gösterdiği görüldü. Düşük PON1 aktivitesi gösteren A fenotipi bireylerin toplumumuzda önemli bir popülasyonu oluşturduğu, insektisidlere ve diğer kimyasallara maruziyette bu bireylerin yüksek PON1 aktivitesine sahip bireylerle kıyaslandığında daha büyük risk altında oldukları görüldü. Bu açıdan adli insan performans toksikolojisinde PON1 ölçümünün ilgili olguların değerlendirilmesinde katkıda bulunabileceği düşünüldü.

Göğsü Bıçak Saplama Yoluyla İntihar.; Bir Olgu Sunumu.

Mehmet ATILGAN, Y. Mustafa KARAGÖZ, Antalya. Kesici-delici alet yaralanması sonucu meydana gelen ölümlerde bazen orijin açısından ölümcül yaralanmanın kişinin kendi eylemi ile meydana getirilip getirilemeyeceği sorusu gündeme gelebilir. Olgumuz, kızının evinde göğsünde bir bıçak saplı halde ölü olarak bulunan 71 yaşında bir erkekti. Göğüsteki bıçak çıkarıldığında; ciltte tek bir giriş yarasının altındaki interkostal bölgede birbirine çok yakın mesafede iki ayrı kesici-delici alet yarasının olduğu görüldü. Trajelerine göre birinde kesici-delici aletin perikard ve diafragmayı delerek karın boşluğuna girdiği, diğerinde ise akciğer ve kalbi kat ederek, altta göğüs aortunu tam kat kestiği ve vertebra ön yüzündeki dokuda ekimoz meydana gelecek şekilde sonlandığı belirlendi. Her iki el ve ayak bilekleri, popliteal bölgeler, dirsek iç yüzleri, inguinal bölgeler ve boyunda öldürücü nitelikte olmayan, yüzeysel çizikler ve kesik tarzında yaralar bulunuyordu. Ayrıca bıçak üzerinde yapılan incelemelerde parmak izi tespit edilemedi. Alışılmadık şekilde meydana gelen bu tür ölümlerde orijin ve yaralanmadan sonraki fiziksel aktivite tartışılarak literatür gözden geçirildi.

İntihar Orijinli Ateşli Silah Yaralanmasına Bağlı Ölümlerin Retrospektif Değerlendirilmesi.

Mehmet ATILGAN, Y. Mustafa KARAGÖZ, Sema BERKTAŞ, Mehmet GÜRBÜZ, Antalya. Ateşli silah yaralanması sonucu meydana gelen ölümlerde uygulanan otopsiler olayın aydınlatılmasında büyük rol oynar. Çalışmamızda intihar amaçlı ateşli silah yaralanması sonucu ölen olguların özelliklerini araştırmak amacıyla Antalya Adli Tıp Şube Müdürlüğü tarafından 1994-2000 yılları arasındaki 7 yıllık sürede yapılan toplam 1013 otopsiye ait kayıtlar gözden geçirilmiştir. Ölümün ateşli silah yaralanması sonucu meydana geldiği 250 olgu (%24.68) arasında; keşif ve ölü muayene tutanakları, otopsi raporları ile savcılık kayıtlarına göre intihar orijinli olduğu saptanan 61 olgu (%24.40) esas alınarak yaş grupları, cinsiyet, atış mesafesi, kullanılan silahın türü ve giriş deliğinin yeri gibi özellikler açısından incelenmiştir. Orijinin belirlenmesinde otopsilerde saptanan atış mesafeleri ve giriş deliği yerleri mutlaka adli soruşturma ile birlikte değerlendirilmelidir. Olgularımız arasında intihar amaçlı ateşli silah kullanımı sonucu meydana gelen ölümlerdeki kadın sayısının beklenenden fazla olması dikkat çekicidir.

Ç. Ü. Tıp Fak. Anabilim Dalına Başvuran Yaş Tayini Olgularının Retrospektif Değerlendirilmesi.

Nursel BİLGİN, Necmi ÇEKİN, Mete K. GÜLMEN, Behnan ALPER, Adana. Ülkemizde adli tıp uzmanlarının çalışma alanları arasında yaş tayini de yer almaktadır. Savcılıklar tarafından gönderilen istemlerde, kişilerin gerçek yaşları, bulunduğu yaşı n hangi yarısında olduğu gibi ifadeler yer almaktadır. Bu olgulara düzenlenen raporların sağlıklılığı tartışılmaktadır. Bu çalışma Anabilim Dalımıza yaş tayini amaçlı gönderilen olguların özelliklerini ortaya koymak amacıyla planlandı. Anabilim dalımızın 1992-2000 yılları arası poliklinik kayıtları taranarak yaş tayini için savcılıklardan gönderilen 47 olgu çalışma kapsamına alındı. Olguların 32'si erkek, 15'i kadındı. 11-20 yaş grubunun 31 olgu ile ilk sırada yer aldığı, bunlardan 21'inin erkek olduğu görüldü. 11-20 yaş arasındaki 21 erkek olgunun 17 (%80.9)'sinin başvuru nedenleri arasında; işe girebilmek ve askere gitmek için yaş büyütme yer alıyordu. Değerlendirilen olguların %57.4 (27 olgu)'üne nüfusa kayıtlı olduğu yaşı n dışında bir yaş aralığı verildiği saptandı. Yaş tayini ile ilgili yaklaşımlar ve yaşanan sorunlar kaynaklar ışığında tartışılacaktır.

Serbest Taklit Yöntemiyle Oluşturulmuş Bir İmza Sahteciliği: Olgu Sunumu.

İsmail BİRİNCİOĞLU, Nevzat ALKAN, Ömer KURTAŞ, Çetin SEÇKİN, Esin AKGÜL, İstanbul. Adli belge incelemeleri, adli bilimler in oldukça eski ve bir o kadar da önemli çalışma alanlarından bir tanesidir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de adli belge incelemelerinin büyük bir bölümünü imza incelemeleri oluşturmaktadır. Bu çalışmada serbest taklit yöntemiyle imza sahteciliği yapılmış ve farklı bilirkişiler tarafından farklı sonuçlara varılmış bir dosyanın olgu olarak sunulması ve bu olgu sebebiyle bu tür imza sahteciliklerinin tartışılması amaçlanmıştır. İmza, el yazısının özel ve daha komplike bir formudur. Bu sebeple, imza oluşumunda; el yazısı oluşumunu etkileyen pek çok özellik

önemli rol oynamaktadır. İmzalar; zaman içerisinde doğal olarak değişime uğrayabileceği gibi, geçirilen bazı hastalıklar veya bedensel sakatlıklar sebebiyle de değişebilmektedir. Ancak bunlar tespiti mümkün olan ve beklenen değişimlerdir. Oysa imzaların bilinçli ve istemli olarak orijinal formlarından farklı bir biçimde atılması veya bir başkasının imzasının benzetme gayretiyle sahte olarak atılması imza incelemeleri alanında sıklıkla rastlanan ve tespiti çoğu durumlarda zor olabilen imza sahteciliği tipleridir. "Üstünden kopya yöntemi", "Bakarak kopya yöntemi", "Pul nakli yöntemi" ile yapılanların aksine "Serbest taklit yöntemi" ile oluşturulan imza sahtecilikleri; sahteciliği uygulayan şahıs tarafından yapılması zor, ancak daha önemlisi adli belge incelemecileri için de ortaya çıkarılması en güç olan imza sahteciliği tipidir. Nitekim bu tür belgelerin incelenmesinde; farklı incelemeciler tarafından farklı sonuçlara varılabilmektedir.

Otopsi Yapılmamış İki Ateşli Silah Yaralanmasına Bağlı Ölüm Olgusunda Giriş ve Çıkış Deliklerinin Yanlış Belirlenmesi.

A.Sadi ÇAĞDIR, Murat EKE, Y. Aydın YAZICI, İstanbul. Ateşli silah yaralanmalarına bağlı ölüm olgularında mermi giriş ve çıkış deliklerinin doğrulukla saptanması olayın orijinini, yani cinayet, kaza veya intihar olduğunu belirlemede çok önemlidir. Ateşli silah yaralanmasına bağlı ölüm olgularında klasik otopsi yapılması gerekli olmasına rağmen bu tür olgularda harici muayene ile ölüm sebebi çoğunlukla belli olduğundan sistematik otopsi yapılmadan cesetlerin gömülmesi yaygın olarak uygulanmaktadır. Ancak mahkeme aşamasında ölüm nedeni haricinde cevaplanması gereken birçok soru gündeme geldiğinde Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas kurulundan görüş sorulması gereği ortaya çıkmaktadır. Bu tür olaylarda otopsinin yapılmamış olması ya da yapılmış olan otopsinin güven verici bulunmaması feth-i kabir uygulamalarını kaçınılmaz kılmaktadır. Bu yazıda sunulan iki olguda da mahallinde harici muayene ile ölüm sebebi belirlenip otopsi yapılmadan cesetler gömülmüştür. Her iki olguda da kafaya isabet eden bir adet ateşli silah mermi çekirdeği yaralanması ile ölüm meydana gelmiştir. Olgularda pratisyen hekimlerin yaptığı harici muayenede ateşli silah mermi çekirdeğinin kafataslarının solundan girip sağından çıktığı kanaatine varılmıştır. Mahkeme aşamasında sağ ellerini kullanan her iki ölenin cinayete kurban gittikleri yönünde kanaat oluşmuştur. Ancak Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulu'nun istemi üzerine feth-i kabir suretiyle çıkartılarak gönderilen kemiklerin Morg İhtisas Dairesinde yapılan incelemesinde her iki olayda da ateşli silah mermi çekirdeğinin başın sağ tarafından girip sol tarafından çıkmış olduğu tespit edilmiştir. Her iki olgu da göstermiştir ki harici muayene bulgularının yanlış değerlendirilmesi, sistematik otopsiden kaçınılması adli hatalara yol açmaktadır. Türkiye'de adli tıp hizmetlerinin yaygınlaştırılması, ölü muayene ve otopsi işlemlerinin adli tıp uzmanları tarafından gerçekleştirilmesi, burada konu edinilen bu gibi vahim hataların azalmasını sağlayacaktır.

Türkiye Popülasyonunda On STR Lokusun Analizi.

A. Hadi ÇAKIR, Ayşen ÇELEBİOĞLU, Fazilet ŞİMŞEK, Ankara. STR(Short Tandem Repeats) bölgeleri, polimorfik DNA lokusları olup tekrarlayan 2-7 bp nükleotid dizileri

ıçerirler. Bu STR lokuslarındaki tekrar sayısının bireyden bireye farklılık göstermesi, STR lokuslarını DNA analizi ile kimlik tespiti çalışmalarında ön plana çıkarmıştır. Araştırmamızın amacı, STR lokuslarına ait allel sıklıklarını belirlemek ve Adli olayların çözümüne katkı sağlamaktır. Bu çalışmada; Türkiye popülasyonuna ait ve 4bp'lik kısa ardışık tekrarlar içeren D3S1358, vWA(HUMVWFA31A), D16S539, D2S1338, D8S1179, D21S11(HUMD21LOC), D18S51(HUMUT574), D19S433, THO1 (HUMTHO1), FGA(HUMFIBRA) lokuslarının genetik çeşitliliği, bu lokuslara ait allellerden oluşan allelik cetvel kullanarak araştırıldı. Biyolojik örnekler, kriminal olaylardan Türkiye geneline göre seçilen ve akrabalık ilişkisi olmayan 150 bireyden toplandı. Bu örneklerden DNA, Chelex-100 ve Sodyum hidrosit yöntemleriyle izole edildi. DNA miktarı QuantiBlot Kit'le(Roche) belirlendi. Bu lokuslar, AmpFISTR SGM Plus TM PCR Amplification Kit (Perkin-Elmer) ile 0.5-2 ng Genomik DNA kullanılarak PCR tekniğiyle çoğaltıldı. Bu işlem Thermal Cycler 9700 (Perkin-Elmer) ile yapıldı. DNA'nın genotip tespiti, ABI Prism TM 310 Genetic Analyzer (Perkin-Elmer) cihazında ve GeneScan 3.1 programına göre tespit edildi. Allel sıklıkları, gözlenen genotip sıklıkları dikkate alınarak belirlendi. Popülasyonun Hardy-Weinberg kuralına göre dengede olup olmadığı Fisherin Exact testine göre kontrol edildi. Elde edilen sonuçlara göre popülasyonun Hardy-Weinberg kuralına göre D16S539 ve D8S1179 lokuslarında dengede olduğu ($p > 0.05$) diğer lokuslarda dengede olmadığı görüldü. Bunun nedeninin incelenen örnek sayısının yeterli olmaması, akraba evlilikleri ve/veya göç olabileceği değerlendirilmektedir. Çalışmamıza incelen örnek sayısı artırılarak devam edilecektir.

Tedavi Amaçlı Dağlamaların Çocuk İstismarı Tanısında Değerlendirilmesi: Bir Olgu Sunumu.

Necmi ÇEKİN, Nursel BİLGİN, Ahmet HİLAL, Neslihan KANAT, Adana. Çocuğun büyüme ve gelişimini olumsuz yönde etkileyen, ona acı veren her türlü davranış çocuk istismarı tanımı içinde yer almaktadır. Bu genel tanımda istismar olarak tanımlanan davranışlar, zamana ve kültüre göre farklılıklar göstermektedir. Bu çalışmada bir olgu ışığında tedavi amaçlı yanlış yöresel inanışların çocuk istismarı tanısında tartışılması planlanmıştır. Olgu: 4 aylık bir kız bebeğin, 45 gün önce sol gözünde akıntı, 15 gün önce aynı gözde şişme ve ishal öyküsü ile bir hekime götürüldüğü, "gözünü bir sineğin ısırması olabileceğinin" belirtildiği, tekrar götürüldüğü hastaneden üniversitemiz hastanesine sevk edildiği, yapılan muayenesinde; ateş 36°C , nabız 144 dk, genel durumun orta, ön fontanel çökük, sol gözde enoftalmi, ciltte yer yer kızarıklık ve siyah döküntüler, frontal bölgede pişik ve ülser alanlar, sol göz çevresi ile kapaklarda ve vücutta eski ya da yeni travma bulgularına rastlanmadığı, göğüs ön yüz ve sağ zigoma üzerinde, birbirinin aynı boyut ve özelliklerde, 2-3cm boyutlarında bir alanda, bir noktada birleşen tavuk ayağını andıran 3 adet çizgi şeklinde yanık skarı olduğu saptandı. Amcasıyla yapılan görüşmede; "uzun süredir hasta olduğu için, iyileşmesi amacıyla bu yanıkların oluşturulduğu" belirtildi. Hangi davranışın istismar olduğu konusunda, davranışların zarar verici, kasıtlı olması, kültürel boyut ve toplumsal onaylama öğeleri tartışılmaktadır. Ancak ülkemizin de

taraf olduğu Çocuk Hakları Sözleşmesi (ki sözleşmede tanınan hakların uygulanması amacıyla taraf devletler her türlü yasal, idari ve gerekli önlemleri almakla yükümlüdür) uyarınca da çocuğu korumak için, en azından gerekli tedbirlerin oluşturulması amacıyla, bu konuda İl Millî Eğitim, Sağlık Müdürlüğü ve Cumhuriyet Savcılığının bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Olay Yeri İncelemesi ve Delillerin Toplanması Özel-Eğitimli Ekiplerin Önemi.

Necmi ÇEKİN, Tamer EREN, Ahmet HİLAL, Mete K. GÜLMEN, Bülent SAVRAN, Adana. Yargılamanın tarafsız, etkilerden uzak ve objektif delillere göre yapılması, hukukun genel kabul gören doğrularındandır. Hukuka olan inancın sarsılmaması ve yargı kararları üzerinde spekülasyonlara yol açılmaması için de buna ihtiyaç vardır. Bu çalışmada, bir olgu ışığında, olay yeri incelemesi ve delillerin toplanmasının öneminin vurgulanması amaçlanmaktadır. Olgu: 33 yaşında erkek. Sol göğüs ön yüzde bir adet kesici-delici alet yaralanması sonucu, sol ventrikül ön-arka duvar kesisi ve sol hematoraks etkisiyle ölmüştür. Sanık iddiasında; "İlenin devamlı haraç istediğı, vermeyince elinde bıçakla saldırdığı, olay yerinde (kendi ekmek fırını) ele geçirdiğı bir odun parçasıyla ölenin omzuna vurduğı, kişinin elindeki bıçak üzerine düşerek yaralandığı, hastaneye ölü götürüldüğünü" belirtmektedir. Çoğunluğu kendi işçileri olan tanık ifadeleri de bu yöndedir (Tanıklardan bir tanesi önce aleyhte ifade verirken lehte ifade vermiş, yalancı tanıklıktan yargılanmıştır.). Ölenin eşi ve babası şikayetlerinden vazgeçmişlerdir. Suç aleti bulunamamıştır. ATK 1. İhtisas Kurulu yaralanmanın düşme-düşürölme veya birinin direk havalesiyle olabileceğini belirtmiştir. Mahkeme savcısı ve Yargıtay Savcısının itirazlarına rağmen, "Eylemin yasal savunma şartları içinde işlendiğı belirtilerek" sanığın beraatine karar verilmiş ve karar onanmıştır. Bu olguların değerlendirilmesinde, hekimlerden oluşan kurulun dosya üzerinden olguyu değerlendirmesi, olay yeri incelemesi ve delillerin eldesinde özel eğitimli ekiplerin önemi tartışılacaktır.

Eş Öldürme.

Osman ÇELBİŞ, H. Mehmet AKIN, Zeki SOYSAL, İstanbul. Eş öldürme ceza kanunumuzda adam öldürme fiilinde ağırlaştırıcı bir sebep sayılarak müebbet ağır hapis ile cezalandırılmaktadır. Aile içi şiddetin acı bir formu olan eş öldürme nedenleri araştırılması gereken toplumsal bir sorundur. Bu çalışmada demografik verilerin yanında olay öncesi aile içi şiddet ve boşanma girişimi olup olmadığı ve kişinin şimdiki ve geçmişteki mental sağlık durumu değerlendirilerek eş öldürmeye etkileri araştırıldı. Eşini öldürdüğü iddiasıyla Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu'na muayene için gönderilen 39 olguyla yüz yüze görüşüldü. Dava dosyaları incelendi. Daha önce 11 (%28.2) olguda boşanma girişimi, 28 (%71.8) olguda aile içi şiddet tanımlandığı ve 14 (%35.9) olguda ise muayenelerinde ceza ehliyetini ortadan kaldıracak veya azaltacak mahiyet ve derecede akıl hastalığı bulunduğu saptandı. Aile içi şiddet tanımlanan vakaların hiç birisinde şiddeti uygulayanın hüküm almadığı görüldü. Kendisi başlı başına bir toplumsal sorun olan aile içi şiddet, bir eş öldürme olgusu olarak karşımıza çıkabileceğinden yakından takip edilmelidir.

Şüpheli Bir İntihar Olgusunda İntihar Mektubunun Orijin Tespitindeki Önemi: Bir Olgu Sunumu.

Gürsel ÇETİN, İsmail BİRİNCİOĞLU, Ömer KURTAŞ, İstanbul. Bu çalışma, şüpheli intihar olgularında, kişilerin ölmeden önce yazdıkları intihar mektuplarının, orijinin tayinindeki önemini vurgulamak amacı ile yapılmıştır. Amaç doğrultusunda odasındaki gardiroba kendisini asarak intihar ettiği iddiası bulunan ölümü şüpheli görülen, otopside ağır kafa travması bulguları tespit edilen ve yanında intiharı ile ilgili el yazısı ile yazılmış notlar mevcut olan 1970 doğumlu bir erkek şahıs olgu olarak sunulmuştur. Olgu nedeni ile bu tür olaylarda bırakılan not veya mektupların incelenmesinin orijin tayinindeki önemi tartışılmıştır.

Tarım İlacı Entoksikasyonlarında Olay Yeri İncelemesinin Önemi.

Nebile DAĞLIOĞLU, Mete GÜLMEN, Necmi ÇEKİN, Ahmet HİLAL, Adana. Geniş tarım alanı olan Adana ilimizde teknolojiye paralel olarak tüketilen tarım ilacı miktarı artmakta, buna bağlı olarak tarım ilaçları ile akut ve kronik zehirlenme sonucu ölüm olayları meydana gelmektedir. Tarım ilacı zehirlenmelerinin meydana geldiği olguların değerlendirilmesinde olay yeri incelemesinin tam olarak yapılmaması olayın aydınlatılmasını geciktirmekte ve tanıya ulaşmada ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Bu çalışmada tarım ilacı zehirlenmesi sonucu öldüğü belirtilen olgunun olay yeri incelemesine iyi bir örnek teşkil edeceği düşünülerek sunulması planlanmıştır. 20 yaşında bir erkek olan olgu evinde fenalaşarak hastaneye kaldırılmış, ilk müdahale sırasında ölmüş, müdahaleyi yapan hekimler kişinin ağız ve burnundan ağır bir koku geldiğini belirtmişlerdir. Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığı 'nda otopsisı yapılmıştır. Toksikolojik analiz sonucu organoklorlu pestisid bulunduğu belirtilen kişinin, içeriğinde organik klorür bulunan kimyasal madde entoksikasyonu sonucu öldüğü kararı verilmiştir. Cumhuriyet Savcılığı yeni ilaçlanmış bir mısır tarlasının iki gün boyunca sulanması ile kişinin pestisid zehirlenmesi sonucu ölmesinin mümkün olup olmadığı hususunda görüş sormaktadır. Bu olgu ışığında, tarım ilacı zehirlenmesi sonucu öldüğü belirtilen olguların değerlendirilmesinde olay yeri incelemeleri, öykü alınması ve örneklemenin önemi, kaynaklar ışığında tartışılacaktır.

Bir Otoerotik Asfiksi Olgusu: Plastik Torba ile Suffokasyon.

Birol DEMİREL, Ali Fuat IŞIK, Mehmet Nuri AYDIN, Ankara. Seksüel asfiksilerde temel mekanizma, erotik halüsinasyonlar oluşturma veya doyumun şiddetlendirilmesine neden olabilen serebral hipoksi oluşturulmasıdır. Bu amaçla kullanılan yöntemler arasında en sık olarak boyun bölgesine mekanik baskı uygulanması, yarım ası ve bağ dolanması gelmekte olup başa naylon torba geçirilmesi ve özel maskeler kullanılması nadiren görülmektedir. Kullanılan herhangi bir yöntemle cinsel haz durumuna ulaşan kişi, kullandığı aygıtı serbestleştirerek normal durumuna dönmektedir. Ancak, bazen kullanılan yöntemlerin ya da aygıtın işlevinin bozulması veya kişinin farkında olmadan amacını aşması sonucu kaza ile ölüm meydana gelmektedir. Otoerotik asfiksi sonucu ölümlere sıklıkla 12-20 yaş arası genç

erkeklerde rastlanmakta olup ABD ve batı ülkelerinin aksine ülkemizde nadiren görülmektedir. Bu olgularda ölümün orijininin kaza, cinayet veya intihar olup olmadığının tespiti büyük önem taşır. Olay yeri incelemesinde seksüel asfiksi olgularına özgü unsurların bulunması tanıya ulaşmada yol göstericidir. Sunacağımız olgu:19 yaşında,erkek,üniversite öğrencisi olup başa naylon torba geçirmek suretiyle, yatağında, çıplak, ayağında karşı cinse ait ayakkabılar ile makyajlı olarak ölü bulunmuştur. Olay yeri fotoğrafları, adli tahkikat, keşif, ölü muayene ve otopsi bulguları irdelenerek, ülkemizde nadir görülen bir olgu olması nedeniyle sunulmuş, konu ile ilgili literatür gözden geçirilmiştir.

İzmir'de 1997-2000 Yılları Arasında Yapılan Otopsilere Alkole Bağlı Zehirlenme Olgularının Değerlendirilmesi.

Elif DUMAN, Serap A. AKGÜR, Pembe ÖZTÜRK, Süheyla ERTÜRK, Fatih ŞEN, Beyhan EGE, İzmir. Fatal zehirlenmeye yol açan toksik maddelerden birisi de alkoldür. Metil alkol, izopropil alkol ve etilen glikol insan diyetinde bulunmamaktadır. Alkollerden etil alkol ise insan diyetinde yer alan tek alkoldür. Metil alkol, endüstride sık kullanılan ve ucuzluğu nedeniyle entoksikasyonu sık görülen bir diğer alkoldür. Gelişmiş ülkelerde metil alkol zehirlenmesine bağlı ölüm olgularına sık rastlanmaz iken; ülkemizde metil alkole bağlı ölüm olgularına rastlanmaktadır. Alkole bağlı zehirlenmeler genelde kaza sonucu oluşmaktadır. Bu çalışmada, Ocak 1997-Kasım 2000 yılları arasında Adli Tıp Kurumu İzmir Grup Başkanlığı Morg İhtisas Dairesinde otopsisi yapılan 3334 olgu incelenerek, alkole bağlı zehirlenme sonucu ölen 50 olgu çalışma kapsamına alınmış ve bunlara ait adli tahkikat, otopsi ve toksikoloji raporları incelenmiştir. Çalışmaya alınan olguların 48'i erkek, 2'si kadın olup; yaş ortalaması 41(9 yıl) bulundu. Alkole bağlı zehirlenme sonucu ölüm, tüm zehirlenme olgularının %21'inde görüldü. Alkole bağlı zehirlenme olgularının %58'nin metil alkol+ etil alkol, %38'inin etil alkol ve %4'ünün metil alkole bağlı zehirlenme sonucu öldüğü saptandı. Ortalama metil alkol düzeyi 163(115 mg/dl), ortalama etil alkol düzeyi 2.45(0.75 promil) olarak bulundu. Olguların %54'ü evde ölü bulunurken %28'inin hastanede öldüğü saptanmıştır. Etil alkole bağlı ölüm olgularında metil alkol birlikteliği %60 iken; metil alkole bağlı ölüm olgularında etil alkol birlikteliği %93.5 olarak bulunmuştur. Yıllar içerisinde etil alkole bağlı zehirlenmeler azalma gösterirken, metil+etil alkole bağlı zehirlenme olgularında artış saptanmıştır. Olguların %62'sinde metil alkolün de saptanmış olması; metil alkole bağlı ölümlerin ülkemizde üzerinde durulması gereken bir sorun olduğunu göstermektedir. Alkol zehirlenmelerinde etil alkol yanında rutin olarak metil alkolün de araştırılması gerektiği önerilmektedir.

İzmir'de 1997-2000 Yılları Arasında Yapılan Otopsilere Zehirlenme Olgularının Değerlendirilmesi.

Elif DUMAN, Serap A. AKGÜR, Pembe ÖZTÜRK, Süheyla ERTÜRK, Fatih ŞEN, Beyhan EGE, İzmir. "Zehir olan nedir ? Sadece doz maddenin zehir olup olmadığını belirler. Her madde toksik etki oluşturabilir. Çağımızda çok çeşitli maddelerin farklı amaçlar için kullanımı nedeniyle fatal entoksikasyonların (terapötik, diyagnostik, kötü

kullanım, kaza, intihar, cinayet vb.) artması adli otopsilerde toksikolojik araştırmaların önemini artırmıştır. Buradan yola çıkarak, Ocak 1997-Kasım 2000 yılları arasında Adli Tıp Kurumu İzmir Grup Başkanlığı Morg İhtisas Dairesinde otopsi yapılan 3334 olgu incelenerek, zehirlenme sonucu ölen 238 olgu çalışma kapsamına alınmış ve bunlara ait adli tahkikat, otopsi ve toksikoloji raporları incelenmiştir. Zehirlenme olgularının %41.6'sının insektisit zehirlenmesi sonucu öldüğü, bunu %28.1 ile karbonmonoksit ve %21 oranında alkole bağlı zehirlenmelerin izlediğı saptanmıştır. İnsektisitlerle zehirlenmelerde, organik fosforlu insektisitlerin %79.8 ile ilk sırada yer aldığı görölmüştür. Olguların %48.7'sinin insektisit, ilaç ve diğer kimyasal maddelerle zehirlendiğı ve bu olguların hepsinin toksik maddeyi intihar amacıyla aldığı saptanmıştır. Bölgemizde yapılan otopsilerde zehirlenme vakalarının son dört yıl içinde azalma gösterdiğı dikkati çekmiştir. Buna rağmen zehirlenme olguları içinde organik fosforlu insektisitlerle zehirlenmelerin ise hala önemli bir yer işgal ettiğı görölmektedir. Organik fosforlu insektisitlerle zehirlenmelerin tüm olgularda intihar şeklinde geliştiğı, kaza ve cinayet şeklinde insektisit zehirlenmelerine ise hiç rastlanmadığı görölmüştür.

Ani Beklenmedik şüpheli Ölüm Olarak Değerlendirilen Bochdalek Hernisi: Bir Olgu Sunumu.

Ahmet HİLAL, Nursel BİLGİN, Necmi ÇEKİN, Tamer EREN, Adana. Ani beklenmedik şüpheli ölümlerin ölkelere göre değişkenlik gösterdiğı, ölkenin sağlık hizmetlerinin kalitesi-yaygınlığı, toplumun sosyoköltürel ve ekonomik yapısı ile ilintili olduğu, buna bağlı olarak nedenlerinin de çeşitlilik gösterdiğı bilinmektedir. Ani beklenmedik ölüm olarak karşılaştığımız Bochdalek Hernisi olgusunun nadir görölmesi ve ilginç bulunması nedeni ile sunulması planlandı. Olgu: 16 yaşında kadın. Olgunun yakınlarından alınan öyküde; rahatsızlanarak doktora götüröldüğü, idrar yolu enfeksiyonu tanısının konuğu, tansiyonunun 40/0 mmHg'ye düştüğü ve bunun üzerine bir hastaneye sevk edilirken yolda öldüğü öğrenildi. Adli Tıp Kurumu Adana Grup Başkanlığı Morg İhtisas Dairesinde yapılan otopsisinde; diş muayenesinde özellik saptanmadığı, göğüsaçıldığında, sol göğüs boşluğunda midenin tamamının ve barsakların olduğu göröldü. Mide ve barsaklar batına çekildiğinde sol akciğerin atalektazik olduğu saptandı. Otopsisinde başka bir özellik olmadığı göröldü. Yapılan işlemler sonucunda; ölüm nedeni Bochdalek Hernisi olarak rapor edildi. Ani beklenmedik şüpheli ölüm olgusu olarak karşımıza çıkan Bochdalek Hernisi kaynaklar eşliğinde tartışılacaktır.

Glaskow Koma Skalasının Zehirlenme olgularında Hayati Tehlike Açısından Kullanılabilirliği.

Rabiş KESKİN, Coşkun YORULMAZ, M. Sunay YAVUZ, Mahmut AşIRDİZER, İstanbul. Zehirlenme nedeniyle gönderilen olgularda, hayati tehlike kavramının değerlendirilmesinde; kişinin yoğun bakım tedavisi görüp görmediğı, yoğun bakımda kaldığı süre, antidot tedavisi uygulanıp uygulanmadığı ve varsa ölçölmüş olan madde dozu kriter olarak kullanılmaktadır. Glaskow koma skalası, beyin fonksiyonlarını ölçen, genellikle

kranioserebral yaralanmalı hastalarda koma derecesini güvenilir bir şekilde değerlendirmeye yarayan bir indekstir. Glaskow koma skalasının mortalite ile korelasyonu bulunmaktadır. Bu çalışmada Glaskow koma skalası bulguları tanımlanan olgularda skalanın hayati tehlike kararı açısından kullanılabilirliğinin tartışılması amaçlandı. 1999-2000 yılları arasında Adli Tıp Kurumu 5. İhtisas Kurulu'na zehirlenme nedeni ile gönderilen olgular, klasik hayati tehlike kriterleri ve göz hareketleri, konuşma-sözel cevap, motor cevap olmak üzere, Glaskow koma skalası kriterleri açısından retrospektif olarak değerlendirildi. Bu olgular arasında Glaskow koma skalası belirlenmiş olan ve/veya mevcut verilerle Glaskow koma skalası saptanabilen olgularda hayati tehlike kararı açısından çok daha nesnel kriterlerin elde edildiği saptandı. Diğer olgularda klinik bilgilerin ve hasta öyküsünün yeterince kaydedilmemesi nedeni ile skala değerlendirilemedi.

Atış Yönü Tayininde Dişteki Mermi Çekirdeği Lezyonunun Değerlendirilmesi (Bir Olgu Sunumu).

Abdi ÖZASLAN, Cafer UYSAL, Çetin Lütfi BAYDAR, Hüseyin AFŞİN, İstanbul. Ağız-ense istikametinde ateşli silah mermi çekirdeği yaralanmaları orijin tespiti açısından çok önemli olduğu bir gerçektir. Bu gibi yaralanmalarda sağlıklı bir orijin tespitinde ayırt edici veriler olarak atış sayısı, mesafesi, yönü, eldeki atış artıkları ile görgü tanıklarından elde edilecek veriler mutlaka ciddi şekilde değerlendirilmelidir. Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi'nde 10.02.2001 tarihinde otopsisı yapılan 35 yaşında bir erkek cesedinde ağız-çene istikametli ateşli silah mermi çekirdeği yaralanmasına bağlı ölüm olgusu orijin ve atış yönü tespiti açısından sunulmaya değer bulunmuştur.

Bir Olgu Nedeniyle İnsan Isırığının "Etkili Eylem" açısından İrdelenmesi.

Abdi ÖZASLAN, Halis DOKGÖZ, İnci ÖZASLAN, İstanbul. İnsanların saldırı ve savunma amacı ile birbirlerini zaman zaman ısırma sonucu karşılaşılan ısırıklar önemli etkili eylem türlerinden biridir. Isırma ve ısırılma eylemleri; etkili eylemler, çocuk istismarı ve cinsel saldırılar gibi eylemler sırasında karşılaştığımız lezyon türlerinden olduğunu unutmamalıyız. Etkili eylem olarak karşımıza çıkan ısırma eylemlerini basit bir diş izinden organ veya doku amputasyonuna kadar değişen şiddette lezyonlar meydana getirebilmektedir. Dişler travma meydana getirmek açısından çok güçlü organlar olması yanında ısırılan organ veya doku bölgesinin yapısı da önem arz etmektedir. Bunlardan önceki kesici dişlerin daha çok kesik veya amputasyon, diğer dişlerin ise yırtık ve ezici tarzda lezyonlar meydana getirdiği ortaya çıkmıştır. Isırma eyleminin yaş, cinsiyet, eğitim ve sosyokültürel durum ile bir ilişkisi olup olmadığı konusunda herhangi bir literatür bilgisi olmadığı gibi akıl hastalıkları ve zeka düzeyi ile de ilişkisi ortaya konmamıştır. Isırma eylemi TCK 456. madde kapsamında değerlendirildiğinde ısırık olayının oluşturduğu lezyonun şiddetine göre değişiklikler arz etmektedir. İnsan ısırığı eylemi sonucu kulakta ciddi bir doku kaybı ve laserasyon şeklinde yaralanma saptanan olgu, TCK 456/2. madde kapsamında "Çehrede Sabit Eser" oluşturabilecek şiddette ve nitelikte bir lezyon oluşturması nedeniyle sunulmuştur.

Elazığ Sağlık Müdürlüğü Adli Tıp Birimine Ekim-Aralık 2000 Döneminde Müracaat Eden Adli Vakaların Genel Olarak Değerlendirilmesi.

S. Aytaç POLAT, Yasemin AÇIK, Elazığ. Elazığ İl merkezinde Adli Tabiplik hizmetleri; Şubat 1996'dan beri Sağlık Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan ve 24 saat süre ile hizmet sunan "Adli Tıp Birimi" tarafından verilmektedir. Bu araştırmada; söz konusu birime 1 Ekim 2000 ile, 31 Aralık 2000 tarihleri arasında muayene için getirilen adli vakaların genel olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Söz konusu dönemde "Adli Tıp Birimi" ne müracaat eden 1729 vakanın tümü araştırma kapsamına alınmıştır. Vakaların %93.7'si erkek, %6.3'ü kadın olup; yaş ortalamaları 33.9 (± 70.8)'dur (min.1, max.77). %21.3'ü Jandarma, %78.7'si de Emniyet Müdürlüğü'nün çeşitli birimleri tarafından getirilmişlerdir. Vakalar, adli muayeneye getirilme nedenlerine göre incelenmiş ve; %42.7'sinin darp-cebir muayenesi için, %17.9'unun durumları şüpheli görülerek gözlem altına alınan kişiler olmaları nedeniyle, %9.8'inin trafik kazasına sebebiyet verdikleri için ve %5.0'inin de hırsızlık ve ırza tecavüz suçu sanıkları oldukları için muayeneye getirildikleri görülmüştür. Araştırmaya alınan vakaların hiç birisinde hayati tehlike mevcudiyetine rastlanmazken; darp ve cebire maruz kaldıkları tespit edilen vakaların oranının %17.6 olduğu saptanmıştır. Vakalar, iş-güc kaybı açısından incelendiğinde; %8.4'ünde 1-10 gün, %0.1'inde (1 kişi) ise 15 gün iş-güc kaybı olduğu tespit edilmiştir. Vakaların %63.6'sından alkol muayenesi istenmiştir. Trafik kazasına sebebiyet verdikleri için alkol muayenesi istenen 170 kişiden; %86.5'inde alkole rastlanmazken, %2.4'ünde 200 promil'in üzerinde alkole rastlanmıştır. Yine darp-cebir nedeniyle muayeneye getirilen ve alkol muayenesi istenen 739 kişiden; %41.4'ünde alkole rastlanmazken, %4.8'inde 10-100 promil, %3.6'sında 101-200 promil ve %0.9'unda da 201-310 promil alkole rastlanmıştır. Araştırmanın yapıldığı üç aylık dönem içerisinde ramazan ayı olan Aralık ayında, muayeneye getirilen vaka sayısında %50'ye varan bir azalma göze çarpmaktadır. Sonuç olarak; Elazığ il merkezinde "Adli Tıp Birimi" ne müracaat eden adli vakalar küçümsenmeyecek kadar fazladır. Adli vakaların azalması; kişilere başkalarının hak ve özgürlüklerine saygılı davranmalarını sağlayacak toplumsal yaşam bilinci verilebilmesi ile mümkün olacaktır. Bu nedenle konu ile ilgili olarak gerek örgün, gerekse yaygın eğitim içerisinde ve medyada eğitici programlara öncelik verilmelidir.

Çukurova Yöresinde HLA DQA1 ve Polymarker (LDLR, GYP A, HBGG, D7S8, GC) Lokuslarının Allel Frekans Dağılımları: Ön Çalışma.

Ayşe SERİN, Behnan ALPER, Hüsniye DAĞ, Adana. HLA DQA1 ve Polymarker (LDLR, GYP A, HBGG, D7S8, GC) lokuslarının Çukurova yöresinde adli amaçlı kimliklendirme ve paternite tayini için rutin olgu analizlerinde kullanılabilirliğinin araştırılması amacıyla bir ön çalışma yapıldı. Bu ön çalışmada birbirleriyle akrabalık ilişkisi bulunmayan 40 gönüllü vericiden alınan kan örneğinde belirtilen lokusların PCR'a dayalı tiplendirmesi gerçekleştirildi. 40 örnekte elde edilen allel frekans dağılım oranlarının basit x2 testi ile yapılan istatistiksel değerlendirmesinde Hardy-Weinberg eşitliği ile uyumlu olduğu saptandı. Çalışılan 6 lokusun birlikte ayırım gücü 0.99947 olarak hesaplandı. Gen sıklığı

çalışmalarının ön verilerini oluşturan bu sonuçlar, örnek sayısının genişletilmesi ile birlikte bu yörenin adli olgu analizlerinde istatistiksel veri tabanı olarak kullanılabilecektir.

Ani Beklenmedik Çocuk Ölümleri (1995-2000 Ankara Adli Tıp Kurumu Otopsi Verileri).

Ali Rıza TÜMER, Yaşar BİLGE, Özer KENDİ, Talat YURTMAN, Ankara. Ocak 1995 - Aralık 2000 tarihleri arasında ölüm nedeni şüpheli olan 0-11 yaş arasındaki 97 çocuk vakasının adli otopsi bulguları Ankara Adli Tıp kurumunda incelenmiştir. Vakalar, açıklanabilir ölüm nedenleri (%80.42) ve ani bebek ölümü sendromu (%19.58) olarak sınıflandırılmıştır. Vakaların erkek / kız oranı 1.48 olarak bulunmuştur. Ölümün %25.77'si yeni doğan döneminde, %45.31'i ilk bir yıl içinde (postneonatal dönem), %28.86 ise bir yaş sonrasında. Yenidoğan dönemindeki ölüm nedenleri Solunum sistemi patolojisi (5), doğum komplikasyonu (4), Gastrointestinal sistem patolojisi (1), istenmeyen çocuğa uygulanan travma (10), ani bebek ölümü (5) dir ve nedensiz ölüm oranı yeni doğanlarda %33 bulunmuştur. Postneonatal ölümlerde de nedensiz ölüm oranı %31 olarak bulunmuş ve bu dönemdeki ölümlerin başlıca nedenleri Solunum sistemi patolojisi (15), Aspirasyon (5), Gastrointestinal sistem patolojisi (4), ani bebek ölümü (14) ve diğer (4) dür. Çalışma verilerinin ülkemize ait diğer verilerle birleştirilerek ani çocuk ölümü insidansının çıkarılmasının ve izah edilemeyen her ölüm vakasında otopsi uygulanmasının uygun olacağı, her otopside detaylı patolojik inceleme, mikrobiyolojik, genetik ve metabolik çalışmalar ve iyi bir sınıflama ile nedensiz ölüm oranının azalacağı düşünülmektedir.

Klavikula Uzunluğundan Boy Tahmini.

Mustafa UZUN, Bülent ŞAM, İstanbul. Kimliği belirsiz buluntu ceset yada iskelet kalıntılarının boy uzunluğunun tahmini kimliklendirmenin önemli adımlarından biridir. Boy uzunluğunu tahmin etmek için anatomik ve matematiksel tahmin yöntemleri geliştirilmiştir. Matematiksel tahmin yöntemi vücut boy uzunluğu ile uzun kemik uzunlukları arasında lineer bir ilişki bulunması esasına dayanır. Uzun ekstremita kemik ölçümlerini temel alarak elde edilen regresyon formülleri ile yapılan boy uzunluğu tahminleri oldukça iyi sonuçlar vermiştir. Uzun ekstremita kemiklerinin bulunmadığı durumlarda vücudun diğer bir çok kemik uzunluklarına dayanan çalışmalar da yapılmıştır. Bu çalışmalardan elde edilen regresyon formülleri ile yapılan boy tahminleri de tatminkar sonuçlar vermiştir. Boy uzunluğu içinde yaşanan toplu, tarihsel dönem ve çevresel etmenler gibi bir çok faktör ile cinsiyet gibi değişkenlerden etkilenmektedir. Bu nedenlerle, bu çalışmada, Türk popülasyonu için vücut uzun kemiklerinden klavikula uzunluğunu ölçerek boy uzunluğu tahminini sağlayacak regresyon formülleri oluşturulması amaçlanmıştır. Çalışmada Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesinde otopsis yapılan 41'i kadın 68'i erkek toplam 109 cesedin sağ klavikula ve boy uzunluğu ölçümleri esas alınmıştır. Sağ klavikulalar yerlerinden çıkartılıp her iki uçta bulunan kırıkdağlar çentiklenerek temizlenmiş ve kemik maksimum uzunlukları Vernie kumpası ile 0,1 mm hassasiyetle ölçülmüştür. Elde edilen ölçümsel değerlerden SPSS 10.0 programı

kullanılarak kadın ve erkekler için lineer regresyon formülleri elde edilmiştir. Erkek Boy Uzunluğu (cm) = $4,58 \times \text{klavikula uzunluğu}$ (97,85 (5,06; R= 0,56. Kadın Boy Uzunluğu (cm)= $7,98 \times \text{klavikula uzunluğu}$ (46,26 (4,02; R=0,78. Bu formüller ile boy uzunluğu bilinen olgularda erkeklerin %74 ünde 5 cm hata (1 standart hata), kadınların %73 ünde 4 cm hata (1 standart hata) ile boy uzunluğu tahminleri yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar, bu formüllerin, Türk popülasyonu için kullanılarak güvenilir tahminler yapılabileceğini göstermektedir.

Giysi İncelemesinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine İstatistiksel Çalışma.

Bülent ÜNER, Muhammed CAN, Hızır ASLIYÜKSEK, Esin AKGÜL, Gürol BERBER, Ali ÇERKEZOĞLU, Özlem SARIKAYA, İstanbul. Giysi tetkiki, otopsinin ve yaralı muayenesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Giysi tetkikiyle ulaşabileceğimiz veri sayısı gerçekten çoktur ve elde edeceğimiz bilgiler olayın çözülmesi bakımından hayati öneme sahiptir. Atış mesafesi tayini, kullanılan ateşli silah tipi, atış sayısı, atış yönü, kesici-delici alet kullanılan olgularda yaranın ele geçirilen aletlerden hangileri tarafından oluşturulduğu gibi bilgiler giysi tetkikiyle elde edebileceğimiz bilgiler arasında ilk akla gelenlerdir. Olayın çözümünde bu kadar önemli bilgilere ulaşabildiğimiz giysiler bize, ölenin ve/veya yaralının üzerinden usulüne uygun şekilde çıkartılıp, incelemeyi yapacak olan laboratuara gönderilirse yardımcı olabilirler. Aksi takdirde ya yanıltıcı sonuçlara ulaşmamıza neden olurlar ya da hiçbir bilgi veremeyecek hale gelirler. Sunduğumuz çalışmanın amacı, Adli Tıp Kurumuna tetkik amacıyla gönderilen giysilerin, elde ediliş ve gönderiliş sırasında saptadığımız aksaklıkları (1995-1999 yılları arasında konu ile ilgili olarak Adli Tıp Kurumu Fizik İncelemeler İhtisas Dairesi tarafından düzenlenen raporların taranması suretiyle) SPSS istatistik programından yararlanarak belirtmek ve ilgili kuruluşların yararlanacağı bir belge haline getirmektir.

İNDEKS

ACAR, K	15
AÇIK, Y	59
ADA, E	15
AFACAN, İ	47
AFŞİN, FK	16
AFŞİN, H	16,58
AĞRITMIŞ, H	49
AK N	44
AKÇAY T	18
AKGÜL E	22,23,34,51,61
AKGÜR SA	16,50,56,57
AKIN MH	17,54
AKSU A	45
AKTAŞ Ş	18
AKYILDIZ Eİ	18,40
AKYÜZ F	22
ALBEK E	34,47
ALKAN N	18,51
ALPER B	51,60
ARICAN N	19,30, 47
ARISOY Y	19,20,21,40
ARSLAN H	21,38, 39
ASLIYÜKSEK H	61
AŞICIOĞLU F	22
AŞIRDİZER M	58,32
ATILGAN M	34,50,51
AYDIN MM	56
BABAN N	32
BARUT N	30
BAŞKAN T	37
BATUK G	41
BAYDAR ÇL	58
BERBER G	61
BERKTAŞ S	34,51
BİÇER F	44
BİÇER Ü	30
BİLGE Y	60
BİLGİLİ M	22, 34
BİLGİN N	23, 51,53,57
BİRGEN N	26,
BİRİNCİOĞLU İ	55,51
BORAN T	16
BOZ H	30
BÜTÜN C	28,46

CAN M	32,61
CAN Ö	21
CAN Y	38
CANSUNAR N	32
CANTÜRK G	15,23
CAYMAZ A	24
ÇAĞDIR SA	24,25,36,45,52
ÇAKIR H	53
ÇALIKUŞU C	38
ÇANKAYA H	36
ÇEKİN N	51,53,54,55,57
ÇELBİŞ O	17,25,49,54
ÇELEBİOĞLU A	53
ÇERKEZOĞLU A	61
ÇETİN G	26,37,55
ÇETİNKAYA Ü	22
ÇINAR T	25
ÇOLAK B	26,29,30,46
ÇÖLOĞLU S	35
DAĞ H	60
DAĞLAR S	26
DAĞLIOĞLU N	28,55
DEMİRBAŞ T	19
DEMİRCİ	29
DEMİRÇİN-KARAGÖZ S	27
DEMİRDÖVER C	21
DEMİREL B	56,
DİROL F	27
DOKGÖZ H	19,28,30, 46,47,58,59
DUMAN E	56,57
EGE B	56,57
EKE M	24,36,52
ELÇİOĞLU E	31
EMEK R	25
ERBAYRAKTARS	19,20
ERDEN H	31
EREN T	54,57
ERSOY N	31
ERTÜRK S	16
ERTÜRK S	56,57
EŞİYOK B	29
ETİT A	42
GÖKMEN E	38

GÜLMEN MK	23,28,51,54,55	ÖZTÜRK P	16,50,56,57
GÜNAY-BALCI Y	29	PAKİŞ İ	18,41
GÜNAYDIN G	29	PARMAKSIZ E	34
GÜNAYDIN U	26,28,30,46	PİŞMİŞOĞLU B	42
GÜNDOĞMUŞ A	31	POLAT SA	59
GÜNDOĞMUŞ ÜN	30,31	RAHMAN A	34
GÜNDÜZ T	31	SARIKAYA Ö	61
GÜRBİT H	38	SAVRAN B	54
GÜRBÜZ M	34,51	SEÇKİN Ç	25,43,51
GÜRPINAR SS	32	SERİN A	60
GÜRPINARLI Z	32,44	SOYSAL Z	17,24,25,54
GÜZEL S	32	SÖZEN Ş	28,30,46
HİLAL A	23,53,54,55,57	ŞAM B	43,61
İNANICI MA	26,46	ŞEN F	56,57
İNCE H	33	ŞENOĞLU M	20
İRENÇİN Ş	21,39	ŞİMŞEK F	53
IŞIK AF	56	TANÇ O	44
İŞLER H	32	TANYALÇIN T	50
KANAT N	53	TARAK S	22
KAPTANOĞLU K	33,38,43	TIRTİL L	41
KAR H	22,34	TOKDEMİR M	34,35
KARAALİ H	16	TUĞRAN AA	41
KARAGÖZ MY	27,34,50,51	TURGUTLUGİL N	23
KARAKUŞ A	40	TURKSOY N	38
KARAYEL F	18,40	TÜMER AR	60
KARCIOĞLU Ö	40	UMUT S	26
KAZEZ A	34	UYSAL C	16,58
KENDİ Ö	60	UZUN M	61
KESKİN R	35,58	ÜNER B	43,61
KINAY D	38	ÜZÜN İ	45
KIRMAN R	35	VAROL N	32
KOCAGA İ	32,44	VAYVADA H	21
KOÇ S	38	YANIK A	28,30,46
KORUR-FİNCANCI Ş	19,33	YAVUZ E	15,22,23,32,34
KOYUTÜRK S	38	YAVUZ S	32,58
KÖK AN	36	YAYCI N	26,27,43,46
KURTAŞ Ö	51,54	YAZICI YA	24,52
KÜÇÜKER H	45	YEMİŞÇİGİL A	19,20,21,40
LÖK V	42	YILDIRIM Ş	19
MÜSLÜMANOĞLU Ö	36	YILMAZ HS	20
ÖZASLAN A	37,38,58,59	YILMAZ N	39
ÖZASLAN İ	59	YORULMAZ C	19,23,34,47,58
ÖZDEMİR B	33,38,43	YURTMAN T	60
ÖZKALIPÇI Ö	21,38,39	YUSUF K	16
ÖZKAN AN	31	YÜCEL-BEYAZTAŞ F	48
ÖZKARA E	19,20,21,40,50	ZORLU F	42
ÖZTOP F	42		

UNUTMAYIN!

**YILLIK ADLÎ TIP
TOPLANTILARI-2002**

**İSTANBUL'DA
24-26 NİSAN 2002 TARİHİNDE
GERÇEKLEŞTİRİLECEKTİR.**

**01 ARALIK 2002 TARİHİNE KADAR BİLDİRİ
BAŞVURULARINIZI VE KATILIMINIZI BEKLİYORUZ**